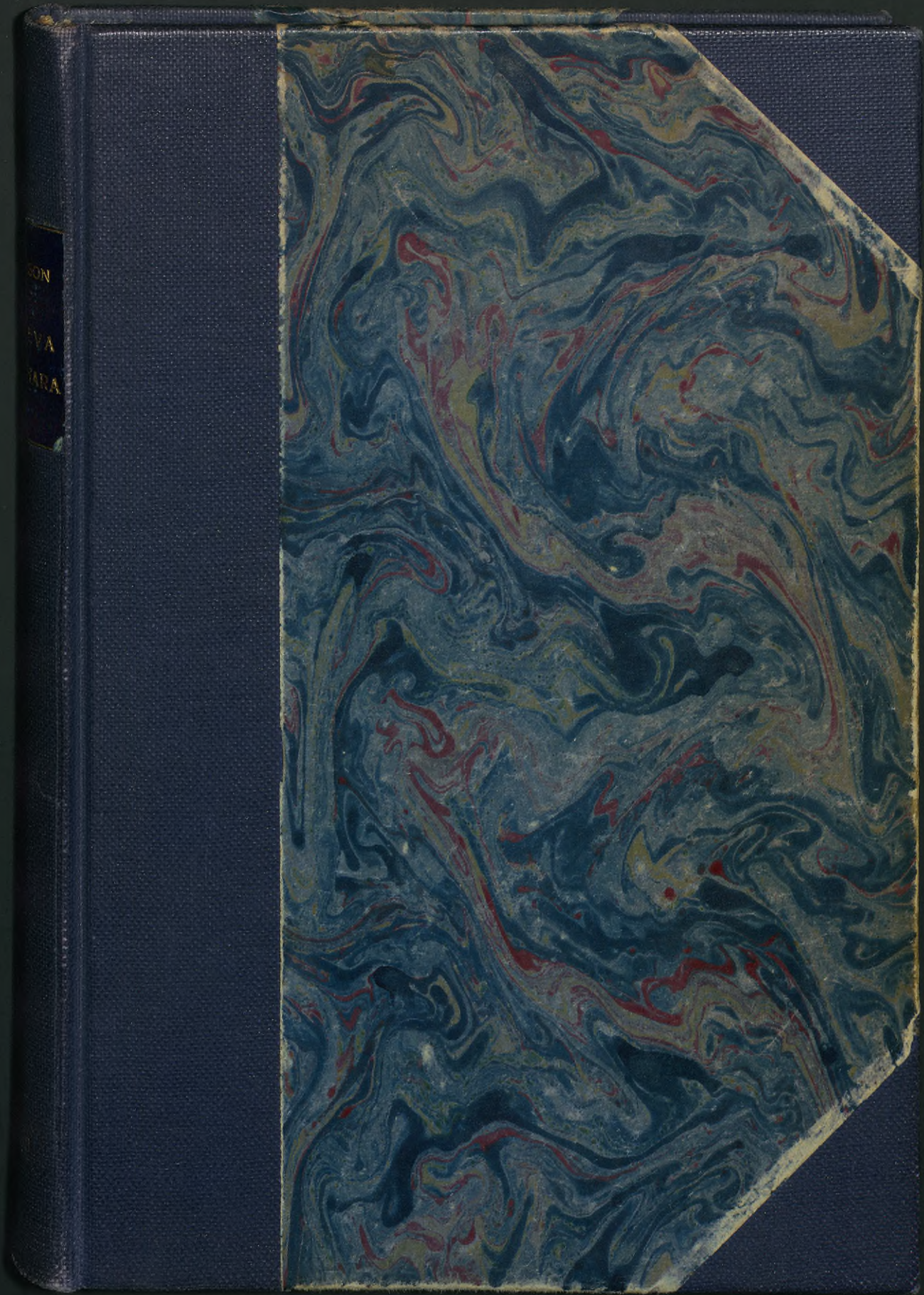




Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





SON
YA
ARA

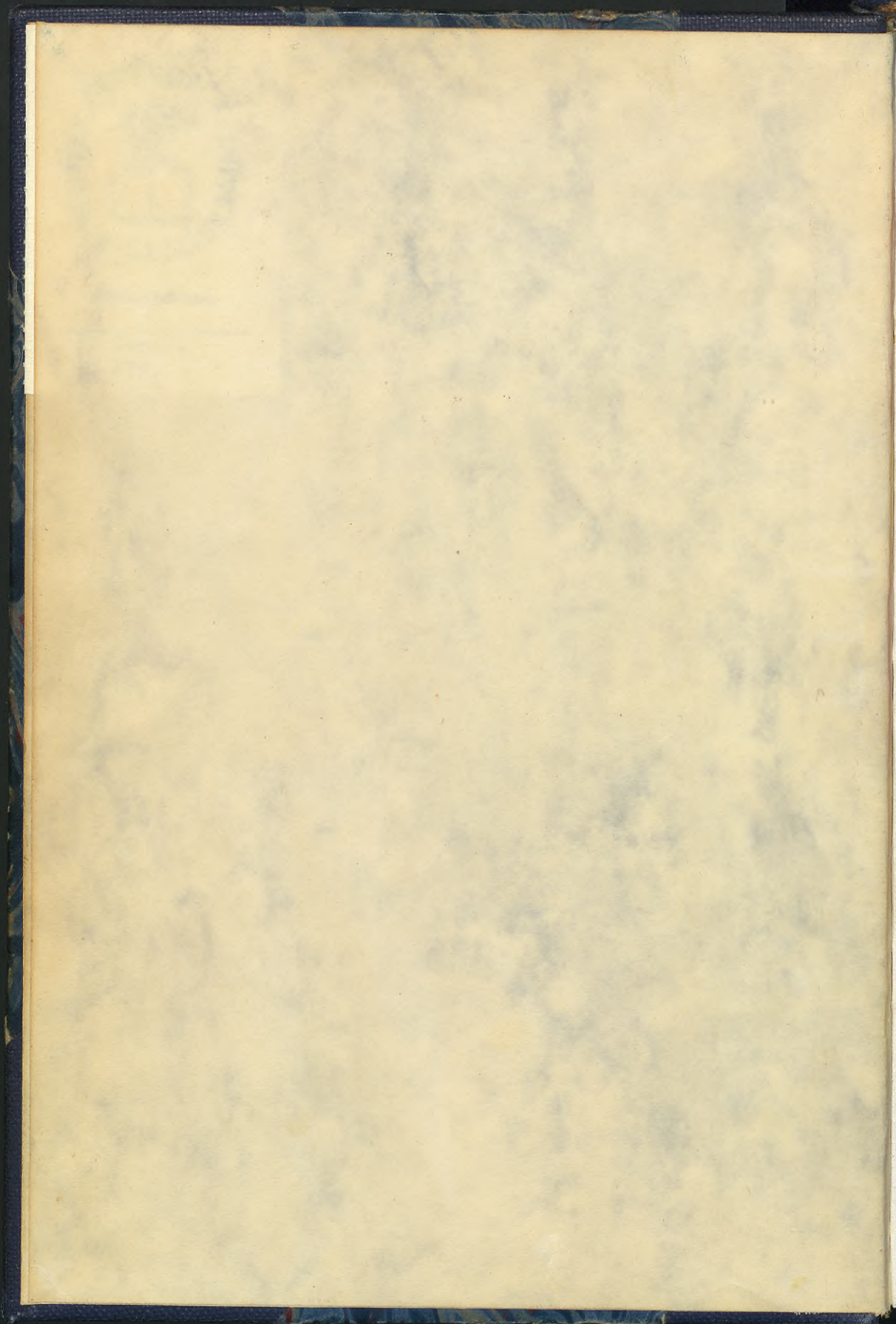


Allmänna Sektionen

Geogr.
Afr.

VANICKY

31 del mes



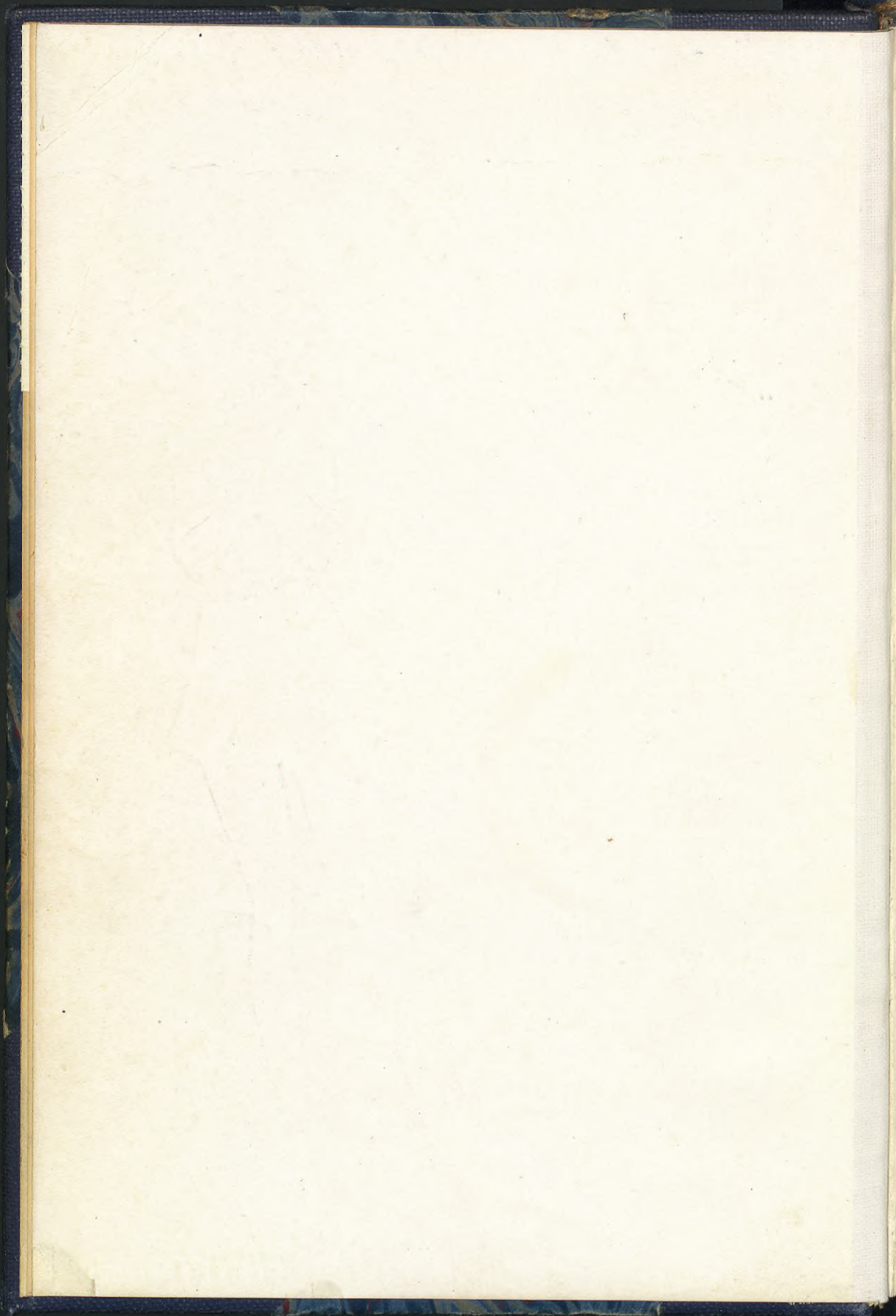
EVA DICKSON



EN
EVA i
SAHARA



Bonniers



EVA DICKSON

EN EVA I SAHARA

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

EN EVA I SAHARA

ÄVENTYR OCH UPPLEVELSER
UNDER HETA ZONER

AV

EVA DICKSON



STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

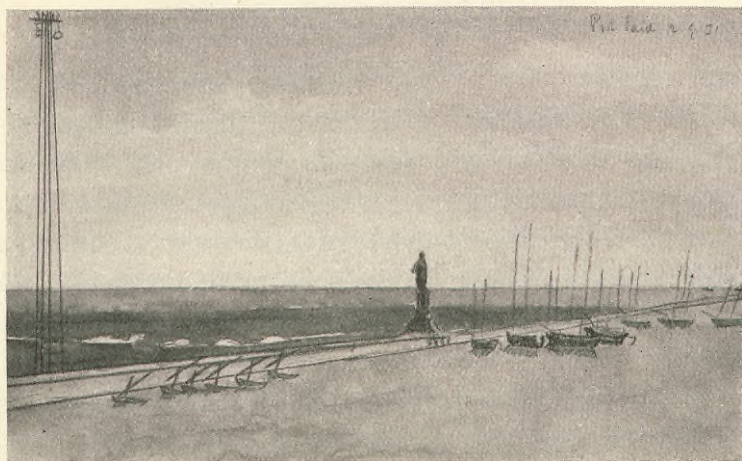


Tillägnas BLIXEN

Copyright. Albert Bonnier 1933.

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1933





Port Said, utloppet mot Medelhavet, med Lesseps' staty.

EN SPÅDOM I PORT SAID

— Madame, tio shillings och jag berättar er hela ert liv! Ytterligare fem och jag tar stjärnorna till hjälp.

Jag vände mig om och såg in i ett svartmuskigt, koppärrigt ansikte, inramat av ett stripigt skägg och krönt av en smutsig turban. På ömse sidor om en kraftig, semitisk näsa plirade ett par kaffebruna ögon emot mig, och ur innandömet av den lumphög, som utgjorde resten av figuren, sträcktes en mager, klo-liknande hand som sökte gripa min.

Jag stod tillsammans med min goda väninna Littan Bennich vid relingen på Woermannlinjens fjorton-tusentonnare "Adolph Woermann", som just ankrat på redden i Port Said, nyckeln till Orienten. Littan och

jag voro på väg ut till Brittiska Ostafrika, där vi skulle hälsa på några goda vänner. Inne i land gnistrade den vita staden i flödande solljus, och strålarna lekte i hammens guppande vågor. Genom luften skuro båtarnas ångvisslor, vinscharnas slammer, roddarnas gälla rop och fartygsbefälets korta kommandon. På promenaddäcket spelade orkestern "Die zwei Grenadiere".

Littan hade just föreslagit att vi skulle pallra oss i land och titta på stan, som ju lär vara mycket syndig, då den mystiska figuren dök upp bakom oss. Jag nästan ryggade tillbaka inför ansiktets fulhet och mannens smutsighet. Men så halade han fram en mängd papper och höll upp dem för mina ögon.

— Se här, madame, sade han. Jag har intyg från lady Astor och en hel rad andra berömdheter rörande tillförlitligheten av mina spådomar. Gör ett försök, madame. Bara tio shillings — hela ert liv!

Kvinnan är ju som bekant enastående nyfiken och dessutom var jag inte i Orienten för första gången och jag visste hur hopplöst det är att försöka skaka av sig en egyptisk spåman — alltnog, jag kapitulerade och räckte fram handen.

Den svartmuskige grep den och såg länge uppmärksamt i handflatan medan hans panna lade sig i djupa veck.

— Madame, sade han, jag ser märkliga ting i er hand. När ni nästa gång känner Europa under era fötter, skall ni ha utträttat något som ingen kvinna gjort före er. Ni kommer att bli mycket omtalad.

— Jo jo, sade Littan. Det låter ju lovande.

Jag föredrog att avstå från kommentarer och frågade endast, om han inte hade något mera att tala om. Spåmannens min mörknade.

— Jo, madame, jag ser också andra saker, men det är händelser som jag inte vet om jag vågar yppa.

— För all del, genera er inte!

— Ni skulle kunna leva mycket länge, madame, men en plötslig och oväntad händelse kommer att inträffa... ja, ja, det är förstås inte sant allt vad jag säger. Men det mesta...

— Nu tycker jag vi går, sade Littan.

Jag plockade fram en halvpundare och räckte den åt mannen, som hastigt lät den försvinna innanför sitt breda skärp.

— Som sagt, madame, inte allt vad jag säger behöver gå i uppfyllelse, upprepade han.

Sekunden efter var han försvunnen.

— — —

Vi gingo i land. Jag säger och menar verkligen gingo, ty hamnmyndigheterna i Port Said ha hittat på att bygga en lång pontonbro, som läggs ut till de större fartygen för att underlätta kommunikationerna med land. De arabiska båtsmännen ha nedkallat Allahs förbannelse över den som kommit med idén, all den stund de se sina feta förtjänster försvinna som dagg för morgonsolen, men deras protester ha varit fåfänga.

Det var i mitten av juni och solen stekte. Av almanackan kunde dessutom utläsas att det var söndag, men detta faktum hindrade inte att alla butiker voro

öppna. I Port Said är man alltid redo att göra affärer och om också en turistångare skulle löpa in mitt i natten slå köpmännen genast upp jalusierna till sina bodar.

Nu lågo flera stora liners på redde och på gatorna i staden myllrade det av folk. Simon Artz, specialfirman för tropikutrustningar, som med sina filialer överspänner hela orienten, gjorde glänsande affärer i tropikhjälmar, och de orientaliska bodarna vid huvudgatorna funno rivande avsättning för sitt kram.

— Mister, mister — madame, you want a souvenir from Port Said? Look here!

En mörkhyad yngling hade staplat upp en mängd kuddar, dukar och väggbonader på ett bord vid trottoaren. Han attackerade ivrigt en tjock tysk dam, som för resten var passagerare ombord på "Adolph Woermann". Tofsen i hans tarbousch dansade under hans energiska gestikulerande och en aldrig sinande svada flödade från hans läppar.

Tyskan stod i valet och kvalet mellan en kudde i läderplastik, en duk med en arabisk åsneryttare och en bordlöpare med vandrande kameler.

— Vad kostar kudden? frågade hon.

— Bara ett pund, gnädige Frau. Rena vrakpriset!

— Ett pund! Det är alldeles för dyrt. För resten äro de antagligen gjorda i Tyskland.

— Aber ich auch! utropade ynglingen på oförfalskad hamburgerdialekt och lyfte artigt på tarbouschen.

Det var inte att misstaga sig på: bakom den randiga galabeyan klappade ett äkta tyskt hjärta — så äkta,

att den tjocka damen genast föll till föga och inköpte kudden.

Littan och jag togo en taxi och körde till plagen, som ligger närmast väster om Port Saids berömda hamnpir. Medelhavet rullade i sakta dyning in mot stranden, som krälade av människor i brokiga bad-dräkter. Om sommaren är det högsäsong i Port Said. Då nära fördubblas stadens invånarantal. Den fruktansvärda hettan driver européerna och de rika araberna från Kairo och ut till kusten, där Medelhavet ger svalka. Och med de rika följer hela svärmen av guider och gatuhandlare, som överge den turistblottade huvudstaden för att söka sig nya och mera givande jaktmarker i kuststäderna.

Med en del besvär lyckades vi hitta en liten fläck på plagen som inte var upptagen, och där slog vi oss ned.

Det var ganska roligt att se på typerna runt omkring. Uppenbarligen har den moderna tiden gått raskt fram i Egypten, ty större delen av de feta matronor, som bildade majoritet på plagen, buro omisskännliga tecken på att de voro landets egna döttrar. Men där fanns också gott om européer och de lokala, bronsglänsande habituéerna spankulerade omkring och kråmade sig för de vita damerna.

Littan och jag togo oss ett dopp i de salta böljorna. Det blev rätt långvarigt, och då vi åter uppsökte vår plats på stranden funno vi den ockuperad av en främmande herre.

Det var en besynnerlig man. Jag kan inte beskriva

honom bättre än genom att fastslå hans nästan kusliga likhet med en gorilla. Ögonen sutto tätt tillsammans, näsan var kort och bred, munnen opropotionerligt stor. Eljest var han högst elegant klädd och på hans högra ringfinger blixtrade en stor briljant.

— Förlåt, mesdames, sade han när vi kommo fram, jag visste inte att platsen var upptagen.

Frasen var ganska dum, eftersom han närpå placerat sig på min badkappa. Jag tog på mig min mest reserverade min och skulle just be främlingen förfoga sig till andra jaktmarker, då han fortsatte:

— Damerna är passagerare på "Adolph Woermann"?

— Det stämmer nog, svarade jag något förvånad.

— Då får vi resällskap en bit. Jag såg er just ombord, då jag ordnade med mitt bagage för en stund sedan. Hoppas vi får en angenäm resa!

Det hoppades jag också, fastän jag i mitt stilla sinne tänkte, att det i så fall inte skulle bero på honom. Jag kunde inte hjälpa det, men det var inte endast hans ovanliga fulhet som gjorde, att jag från början kände antipati mot karlen. Och tydligen måste jag ha röjt mina tankar, ty han avbröt hastigt den påbörjade konversationen.

— Vi ses igen, sade han kort och försvann i myllret.

Hade jag då vetat, vad vår nya bekantskap i verkligheten var för en figur och vilken härva han längre fram skulle dra mig in i, tror jag bestämt att jag redan på detta tidiga stadium definitivt bett honom dra — med respekt sagt — dit pepparn växer.



Suezkanalen vid Port Said.

GENOM SUEZKANALEN OCH RÖDA HAVET

Natten var varm och fuktig.

Vi hade lämnat Port Said i skymningen och voro redan en bra bit inne i Suezkanalen. Vi hade passerat Menzalsjön, som lär vara full av pelikaner och flamingos fastän vi inte kunde upptäcka några i mörkret, och nu gick vattenvägen genom öknen som dragen efter en linjal.

Jag stod på däck och såg ut över de ändlösa sandvidderna, som utbredde sig på ömse sidor om kanalen. Vi höllo reglementerad halv fart och maskinernas entoniga dunkande var det enda som störde nattens stillhet. Någon enstaka gång ljödo några melankoliska toner upp till mig från fördäcket, där ett par hundratal färgade, som vi tagit ombord i Port Said, rett sitt nattläger. Det var en kärlekskrank arab som sjöng sin älskades lov under de gnistrande stjärnorna.

Plötsligt saktades farten, och "Adolph Woermann" gled in till den västra kanalstranden.

— Pling, pling!

Maskintelegrafen slog back och propellrarna piskade det gulbruna vattnet. Fånglinor singlar i land och grepos av några araber, som väntade på stranden. Vi skulle möta ett annat fartyg, och kanalen är så smal, att den ena av de mötande måste ligga stilla på särskilt vidgade mötesplatser. Denna gång hade det främmande fartyget "förkörsrätt". Det var en engelsk pansarkryssare som kom emot oss. Som ett stort, mörkt spöke gled den förbi, medan strålkastarna spelade över kanalens svarta vatten och den vita ökensanden.

Plötsligt upptäckte jag en skepnad, som gled ut från skuggan av en livbåt och närmade sig relingen där jag stod. I skenet från en lykta igenkände jag "gorillan" från plagen i Port Said.

— Ett vackert fartyg, det där, sade han och pekade på engelsmannen, som just var jämsides med "Adolph Woermann". Med fem likadana kryssare och några flygmaskiner kan England hålla Egypten i schack. Låt nationalisterna i Kairo tala om oavhängighet hur mycket de vill — de brittiska skeppskanonerna rår de ändå aldrig på. Eller vad tror ni, madame?

Jag måste tillstå att min kännedom om schackspelet i Orienten inte var alltför djupgående, men höll i alla fall för troligt, att "gorillan" hade rätt. Endast hade jag en smula svårt att förstå, varför han just uppvaktade mig med sina politiska meditationer.

För andra gången under vår bekantskap gjorde han en tvär helomvändning och avskedsfrasen var densamma som på badstranden:

— Vi ses igen!

”Adolph Woermann” fortsatte sin avbrutna resa genom kanalen. På högra stranden brusade Kairo-expressen ifatt oss med upplysta fönster. Långt inne i land glimmade en ensam eld från ett beduinläger.

Kantara — förbindelselänken mellan Afrika och Asien — passerades. På en liten färja transporteras passagerare och gods från Kairotåget över kanalen till Palestinaexpressen. Nu lågo färjstation och tullbyggnader tysta och mörka — endast ett par röda och gröna signallyktor blinkade emot oss ur mörkret, när vi sakta gledö förbi.

Så uppslukades vi åter av öknen.

— — —

När jag följande morgon vaknade, hade vi ankrat i Suez. I min hytt härskade ett egyptiskt mörker, som i betraktande av det klara solskenet utanför föreföll ganska besynnerligt. Jag drog undan gardinen från hyttventilen och fick genast förklaringen. Hela hytten var täckt av små, små svarta ”lake flies”, ett slags bevingade kryp av ett knappnålshuvuds storlek. Jag sopade bort några tusental från lakan och huvudkudde och lovade mig själv, att nästa gång jag far sommartid genom Suezkanalen skall jag komma ihåg att stänga hyttventilen. Och ännu fastare blev detta beslut, då jag kastade en blick i spegeln och skådade in i ett kolsvart negeransikte, som jag aldrig sett förut. Nå, det fanns

ju två! och vatten ombord, varför jag småningom återvann en mera naturlig kulör.

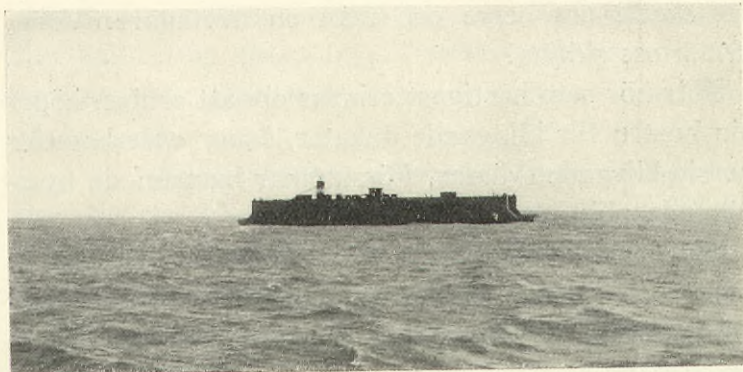
Det var en strålande dag. Inte en vindfläkt märktes och vattnet låg orörligt som en blank spegelyta. Man talar om att Medelhavet är blått, men jag försäkrar att Röda havet är hundra gånger blåare.

Vi skulle endast ta ombord post och landsätta kanallotsen, så det blev ingen tid för strandhugg. Vi fingo nöja oss med att granska staden i kikare och titta på svärmen av småbåtar, vilka som vanligt hängde sig fast vid fartygssidorna. Båtskarlarna tillätos inte komma ombord, men de klättrade upp i sina masttoppar och därifrån gjorde de glänsande affärer med däckspassagerarna.

Rätt snart lättade vi åter ankar och styrde ut på Röda havet med kurs på Aden.

— — —

Röda havet tog emot oss som en öppen bakugn. Nog hade jag hört talas om att där skulle vara varmt och gott, men verkligheten överträffade de djärvaste förväntningar. På nätterna låg man i paradisdräkt på sängen och inbillade sig att man var i badstu hemma i Sverige och dagarna tillbringade man i ett dvalliknande tillstånd i däcksstolarna. I och omkring segelduksbassängen på däck utvecklade sig ett mondänt badliv och jag måste bekänna att de timmar på dagen som jag tillbringade på det torra voro lätt räknade. Skeppsläkaren, som för resten i likhet med flertalet av sina yrkesbröder var en gemytlig och trevlig karl,



Flytdocka i Röda havet.

försäkrade att man måste vara utrustad med gälar för att plaska omkring i det våta elementet så länge.

För övrigt var han expert på att berätta historier och en av de bästa var den om Mustafas skilsmässa. Jag återberättar den här för att rädda den undan glömskan.

Scenen var i en rättssal i staden Port Said och var såtillvida up to date att målet, som just var före, gällde en skilsmässoprocess. — Skilsmässoprocess! säger den som är hemma i Orientens sedvänjor. Jag har alltid hört att muhammedanen skiljer sig från sin hustru genom att tre gånger buga sig för henne och varje gång säga: Jag skiljer mig från dig, jag skiljer mig från dig, jag skiljer mig från dig! För den proceduren behövs väl ingen process?

Sant nog, men den här processen rörde också mera de pekuniära förhållandena i samband med den viktiga handlingen. Skilsmäsoorsaken var, enligt landets sed, giltig nog. Frun hade försummat sin skyldighet

att skaffa sin herre och man en arvtagare. Voilà, låtom oss skiljas!

Här bör som hastigast erinras om att araben köper sin hustru för klingande dukater, åsnor eller kameler av sin blivande svärfar. Försummar hustrun sin nyssnämnda plikt, återgår köpet.

Nu hade Mustafa köpt Hammama för femton kameler och 1,000 goda silverpenningar av hennes fader Muhammed, ty Hammama var känd som en av de skönaste mör i Port Saids omgivningar. Men efter två års äktenskap var Mustafa fortfarande barnlös — endast Allah, vars namn vare prisat, vete varför. Undra på att Mustafa var missnöjd.

Allt skulle ha gått sin gilla gång med skilsmässan, och domstolen skulle inte behövt lägga sig i saken, om inte Mustafa varit nog förmäten att kräva Muhammed icke på femton kameler och 1,000 silverpenningar utan på tjugu kameler och 1,500 silverpenningar. Det kunde inte Muhammed gå med på, och så blev det process.

Änglarnas tungomål hade länge ljudit i salen och den kvava luften hade fläktats av livligt gestikulerande händer, men Mustafa och Muhammed stodo var på sin rätt och ingen av dem ville vika. På en bänk satt Hammama och hennes mandelformade ögon följde bakom den nerfällda slöjan intresserat händelserna. Kadins, domarens, tålmod såg ut att vara på upphällningen.

— Min son, sade han till Mustafa. Sannerligen jag förstår dig icke. Femton kameler och 1,000 silverpenningar betalade du för Hammama. Hon var då

blott sjutton vårar. I två år har hon varit din hustru. Hur kan du nu kräva tjugu kameler och 1,500 silverpenningar av Muhammed, n  r du lämnar henne åter till honom?

— Oh, Kadi, svarade Mustafa. Med rätta kallar man dig vis! F  rst  r du då icke: I två år har Hammama varit min hustru, det är sant. Men vad har hon då inte lärt sig under dessa   r! — — —

Kadin funderade en stund över svaret, och eftersom han var en vis man och väl visste att en utslagen ros doftar starkare än en knopp, så d  mde han Muhammed att giva Mustafa de tjugu kamelerna och 1,500 silverpenningarna som han begärt, d  mde båda att ge honom själv fem kameler och 500 silverpenningar vardera för det visa domslutet och köpte själv f  r de sålunda åtkomna tio kamelerna och 1,000 silverpenningarna Hammama av Muhammed.

Han   r nu lyckligt gift med henne och har många barn. Vilket man får hoppas att Mustafa i sinom tid f  r veta . . .

Röda havets hetta tilltog för varje dag, och jag skrev hem att Littan och jag bokstavligen smälte fast i d  cksstolarna. V  rt vanliga morgonn  je var att titta på hajarna, som i grupper om tio, tolv stycken förföljde fartyget. De beryktade fenorna utvisade rovdjurens v  g och då och då glänste det av en vit buk alldeles intill skeppssidan, då ett av dem gjorde ett kast. Skeppsl  karen lovade att fånga en haj och stoppa i badbass  ngen för att svalka min badentusiasm, men

av någon anledning glömde han sätta hotet i verkställighet. En dag råkade vi in i ett stim flygfiskar, av vilka flera dråsade ned på däckets till kockens stora förtjusning. På middagens matsedel intog griljerad flygfisk en av de mera bemärkta platserna.

Min vän "gorillan" såg jag då och då. Han reste på andra klass, men uppehöll sig med förkärlek bland förstaklasspassagerarna. Morgon, middag och kväll uppträdde han i den mest besynnerliga kostym, bestående av ett par blårandiga turkiska byxor, vit siden-skjorta utan krage och skor utan strumpor. Brillant-ringen var försvunnen. Jag gissade att den gått åt för biljetten. Man visste berätta, att mannen i tre år varit något slags sekreterare åt en ökenschejk och själv förklarade han att han skulle till Kapstaden och hälsa på sin fästmo. Utom engelska talade han flytande tyska, ryska, franska och arabiska, men när någon försökte utfråga honom om hans verkliga nationalitet, blev han genast tystlåten. Intendenten berättade att han reste på tyskt pass.

Den hetaste natten av alla i Röda havet anordnades dans i tredje klass. Små kulörta lampor hängde från stag och relingar. På lastrumsluckorna var en stor pressning utbredd och på den lågo eller sutto passage-rarna. Eldare, båtsmän och kockar av alla färger och nationaliteter stodo tätt packade på behörigt avstånd för att se på ståten. Fjorton små nunnor, som voro på väg till missionsfälten i Rodesia, hade förskräckt skockat sig kring sin abbedissa som kycklingar kring en höna och plockade nervöst på radbanden. Ingen av

dem var äldre än aderton år, påstods det, och nu då de foro ut till Rodesia var det för att aldrig mer återvända till Europa. Inte ens i denna infernaliska värme hade de andra kläder att sätta på sig än de tjocka, vita yllekänningarna, som släpade i däcket, svarta ylleförkläden, tjocka hemstickade strumpor och tjockbottnade skor. På huvudet buro de ett svart dok, och under detta tätt plisserade vita hucklen, som inte släppte igenom den minsta luftsmula.

Dansen var i full gång. En dam lade sig medvetlös framför sin kavaljers fötter och dansen upphörde.

Plötsligt kom "gorillan" vinglande ned för en brant trappa och fram mot mig. Jag både såg och kände att han druckit. Jag gjorde min av att gå, men han grep mig i armen.

— Nej gå inte, jag skall spela för er i kväll, kalla dotter av Norden, sade han.

Han vinglade fram och satte sig vid pianot, slog några mjuka ackord och började sjunga. Jag tror inte att någon som var med i hela sitt liv kommer att glömma den kvällen. Det gamla utdunkade pianot fick nytt liv, det jublade och sjöng ömsom i fortissimo, ömsom mjukt och smekande. Han sjöng ballader, psalmer, österländska kärlekssånger. Han sjöng på turkiska, arabiska, ryska och franska. Det rädde fullständig dödystnad på däcket. I två timmar satt han vid pianot, medan hans hårbevuxna händer gled över tangenterna och framlockade underbara toner, i två timmar var auditoriet andlöst andäktigt. Men plötsligt,

mitt i en sång, reste han sig upp och stängde pianolocket med en smäll.

Jag frågade mig hur denna människa som såg ut som inkarnation av all elakhet och ondska hade lyckats att så fullständigt förtrolla sin omgivning och under två långa timmar föra den med sig till andra världar. Och på allvar började jag undra, vem "gorillan" egentligen var.



Adengolfen vid Great Lake.

VAD SOM HÄNDE I ADEN

Sent en kväll, just som den tropiska natten sänkte sig över oss och stjärnorna tändes, nådde vi Aden.

Som ett lysande pärlband låg den berömda staden framför oss. Aden är engelsmännens starkaste fäste i dessa trakter och på redden låg före oss en hel eskader av krigsfartyg. Med tendern som förde ombord tull- och passtjänstemän följde några brittiska officerare, som inbjödo oss till bal i officersklubben. Vi accepterade och några arabiska roddare förde oss i land.

Klubben påminde närmast om ett europeiskt lyxhotell. Dansen tråddes i en stor, pampig sal och mellan danserna svalkade man sig på en magnifik veranda i bekväma linnefåtöljer medan högväxta araber i

praktfulla dräkter ljudlöst gledo omkring med kalla drinkar. Från verandan hade man en härlig utsikt över redden, där de upplysta båtarna lågo till ankars i en lång rad.

En av officerarna föreslog att vi skulle fara ut till plagen och bada i månsken. Förslaget antogs med acklamation. Trots den sena timmen var stranden alldeles full med folk som hade nattliga partyn. Från alla håll ljöd grammofonmusik, men inga lyktor syntes till för att inte kräldjuren skulle lockas fram ur sina gömslen.

Man badade innanför en stor ståltrådsnätsinhägnad, som uppsatts som skydd mot hajarna. Vattnet var alldeles varmt och månen sörjde väl för den erforderliga belysningen. Hela natten stannade vi på plagen; först då solen som ett rött klot steg upp över horisonten i öster, återvände vi ombord.

— Gör ni mig sällskap i land, madame? Jag tänkte titta ett slag på envirogerna och det är tråkigt gå ensam. Låt mig bjuda er på en sightseeing.

”Gorillan” stod vid fallrepstrappan, färdig att stiga ned i en roddbåt. Över han axel hängde en kikare i rem och i handen höll han en kamera.

Min första impuls var att avböja hans förslag, men så föll det mig in att jag under en promenad kunde få tillfälle lyfta en smula på den slöja av mystik, varmed mannen omgav sig. Visserligen hade en av mina kvinnliga medpassagerare med synnerligen romantisk läggning slagit sig i backen på att mannen var vit slav-

handlare, som försåg ökenschejkernas harem med europeiska societetsdamer, men dels var jag själv inte så tvärsäker på den saken, dels trodde jag mig om att kunna bita ifrån mig, om "gorillan" skulle ådagalägga några dylika tendenser. Alltnog, jag antog invitationen och vi stego gemensamt i båten.

När vi kommit i land tog min kavaljer genast en bil och gav chauffören order att köra till de stora vattencisternerna, som äro vida berömda. Här stego vi av och sedan han skickat i väg bilen började han ivrigt studera omgivningarna i sin kikare. Jag tyckte mig ha sett vackrare naturscenerier än de visserligen mycket pampiga cisternerna, men "gorillan" fann dem tydligen särdeles dekorativa, ty han fotograferade dem från alla håll. Medan han tog sina plåtar bad han mig ta hand om kamerafodralet.

— Nu går vi upp i bergen, där måste man ha en verkligt strålande utsikt över staden och redden, sade min kavaljer.

Jag började undra, om jag verkligen var föremål för något slags enleveringsförsök och om sålunda min romantiska medpassagerare hade rätt. Men nu var jag på allvar nyfiken på "gorillan" och följde därför med. Och dessutom verkade det ganska lugnande att se Union-Jack vaja från en rad befästningsverk just i den riktning, dit vi begav oss.

OBEHÖRIGA ÄGA EJ TILLTRÄDE,

stod det plötsligt på en skylt framför oss.

— Spelar ingen roll, sade min kavaljer. Ingen bryr sig om ifall vi går och ser på utsikten här uppifrån, och för resten träffade ni ju flera av officerarna i går.

Vi gingo ytterligare ett stycke, och "gorillan" plockade åter fram kameran. Men underligt nog föreföll han även denna gång mera intresserad av Adens arkitektur, sådan den tog sig uttryck i befästningsverken, än av det praktfulla panorama som utbredde sig framför oss. Jag började begripa att jag mig själv ovetande gått omkring och uppburit rollen av förkläde åt en militärspion! Men innan jag hann delge "gorillan" mina åsikter om den nämnda rollen och i synnerhet om hans finurliga manöver, dök en vaktpost fram bakom en av byggnaderna.

— Halt, eller jag skjuter!

Vaktposten såg riktigt hotfull ut, där han stod med geväret i färdigställning. Så tog han fram en visselpipa och en gäll signal ljud genom luften. Men den sekund vakten blickade ned, då han sökte efter pipan använde "gorillan" till att placera kameran i fodralet, som hängde över min axel. Jag blev så paff, att jag inte kom mig för med att protestera.

I nästa ögonblick blev en liten patrull synlig, och när den hann fram till oss anmodade befälhavaren oss att följa med. Vi fördes till ett vaktrum och efter en stunds väntan fingo vi fortsätta till ett annat rum, där några brittiska officerare sutto kring ett stort bord.

— Vilka är ni, och vad gör ni här? frågade den som förde ordet i församlingen.

— Passagerare från "Adolph Woermann", den

tyska linern, och vi är här för att se på den vackra utsikten, sade "gorillan" utan att blinka.

— Har ni fotograferat?

— Nej.

— Inte heller madame?

Officeren såg misstänksamt på kameran, som jag ännu bar, men jag sade som sanningen var, att jag inte fotograferat. "Gorillan" fick väl svara för sig själv.

— I varje fall, fortsatte officeren, måste ni ta ut filmen ur kameran.

— Gärna, om jag får disponera ett mörkrum, sade "gorillan". Det är nämligen min kamera.

En av officerarna reste sig.

— Den här vägen, sade han kort och försvann, följde av "gorillan".

Efter tjugominuter, som för mig tedde sig som en evighet — i andanom såg jag mig redan stå mot en vägg för att arkebuseras — återkommo de och officeren lade en filmrulle på bordet. Befälhavaren bad om ursäkt att han nödgats störa oss, varpå vi skildes under ömsesidiga hedersbetygelser. Min kavaljer och jag återvände till båten, men när vi hunno utom syn- och hörhåll från fästningsverken, tog "gorillan" fram en film och visade mig.

— Det är bra att ha en rulle i reserv, sade han, så man kan byta ut filmen. Här har jag mina bilder i gott förvar.

Nu tyckte jag det kunde vara nog. Om karlen hade fuffens för sig med engelsmännen på en okänd upp-

dragsgivares vägnar fick vara en sak mellan honom och brittena, men han skulle låta bli att blanda in mig i sina affärer. I och med att jag visste om smusslet med filmrullarna var jag ju på sätt och vis hans medbrottsling, och det hade jag faktiskt inte lust till. Har du lurat mig, min gubbe, så ska jag nog lura dig, tänkte jag. Högt sade jag:

— Får jag se rullen!

Omisstänksamt gav han mig den. Sekunden efter hade jag rullat upp den i solljuset.

— Tack för lånet, sade jag och räckte honom remsan.

Hu, vad karlen blev arg. Jag trodde ett ögonblick att han tänkte flå mig levande, men så återvann han självbehärsknningen och bugade sig chevalereskt.

— Som ni behagar, madame. Men det var skada på de vackra vyerna. Ska vi gå ombord?

— — —

Jag trodde affären var utagerad, men jag misstog mig. Knappt hade jag satt foten på "Adolph Woermanns" däck, förrän jag uppvaktades av en polisofficer, som anmodade mig följa med tillbaka i land. Där väntade en bil, som förde oss till polisstationen och nu följde ett längre korsförhör. Jag talade om allt som passerat och efter många om och men fick jag återvända ombord. Här hade ryktet om att "gorillan" var spion hastigt spritt sig, och man försökte pumpa mig på mina upplevelser. Men nu var jag med ett milt ord sagt trött på hela affären och avsnoppade intervjuarna.

"Gorillan" trodde jag, att jag sett för sista gången, men då vi följande dag klockan 11 lämnade Aden, var han med bland passagerarna.

— — —

Kaptenen hade bebådats storm så snart vi kommit ut ur Adenbukten och han blev sannspådd. Monsunen satte i för fullt och rörde upp sjön och "Adolph Woermann" rullade som ett nötskal på vågorna. Littan och jag togo på oss baddräkterna och ställde oss längst fram i fören, där sjön slog in över fartyget. Det var duschar som dugde, ska jag säga!

Så följde några stormfyllda dagar under vilka middagsgästerna i matsalen starkt decimerades. I Aden hade vi fått ombord några passagerare från den brandhärjade franska turistjätten "Georges Phillipar" och de underhöllo oss med fasaväckande skildringar av katastrofen. Bland annat berättade de, att en del båtar från fartyget hamnat i Italienska Somaliland. Dessa skeppsbrutna var det föga sannolikt att man någonsin skulle återse, eftersom somalinegrerna tillhöra de få ännu existerande kannibalerna.

"Gorillan" såg jag inte till. Det sades att han insjuknat i malaria. Men kvällen innan vi angjorde Tanga, dök han åter upp och bjöd hela fartyget på drinkar. I första och andra klass drack man cocktails, i tredje klass och bland besättningen öl på den mystiske mannens bekostnad. Men när följande morgon barlapparna skulle presenteras och räkningen betalas, var "gorillan" spårlöst försvunnen. Man sökte honom över hela fartyget men utan resultat.

— Hajarna har tagit honom, sade bartendern, som stod där ganska snopen med sina lappar.

Men det hade de inte.

Långt senare fick jag höra, att "gorillan" uppenbarat sig på S:t Andrews berömda bar i Moshi, långt inne i landet. Otursamt nog för honom blev han igenkänd av bartendern, som varit passagerare på "Adolph Woermann" och hade reda på hans bravader. Polisen alarmerades och "gorillan" blev häktad. Man hade nu kommit underfund med att han var röd spion, och under bevakning fördes han ombord på en italiensk liner för vidare befordran till Europa.

Men en mörk natt försvann han utanför Somali-kusten — lika spårlöst som från "Adolph Woermann". Utkiken påstod, att han hört motorbullret från en racerbåt, då mörkret var som tätast, men sett något — det hade ingen.

ÄVENTYR PÅ SANSIBAR

Ett eldrött klot på en gredelin himmel är den vision som står kvar i mitt minne av Mombasa. Vi kommo dit i solnedgången och manövrerade in mellan korallreven, där dyningarna brötos i vita kammar. Vi hade redan hunnit en bit in i juli och väntade oss en förtorkad och törstande vegetation. I stället möttes vi av frisk och frodig grönska, yviga palmlundar och prunkande blomsterprakt.

Alla kuststäder med självaktning i dessa vindrika zoner ha ett vrak, som ligger uppkastat på korallreven till glädje för turistbåtarnas amatörfotografer. Mombasa stoltserar med två: det ena efter en stor kolångare, som gick på reven en mörk, stormig natt, det andra efter ett fartyg, som tyskarna under kriget sänkte mitt i hamninloppet för att spärra vägen för obehöriga gäster.

För övrigt är Mombasa den största staden på afrikanska ostkusten. Den var ursprungligen en bytesplats för ökenstammarna, men sedan kom Vasco da Gama dit och han grundlade den nuvarande staden. Av något senare datum är den praktfulla golfbanan, världens vackraste, som ligger nere vid havet. Tyvärr blev det

inte tillfälle att avprova den, ty redan följande morgon fortsatte vi till Sansibar.

Det var nästan natt, då ankaret rasslade ut på red- den. Av staden sågo vi ingenting — bara några en- staka, sömniga ljus. Men så är huvudstaden Sansibar — ehuru av de infödda betraktad som minst sagt ett Paris — en veritabel håla. Desto underbarare är ön i sin helhet.

Vi — Littan och jag och några bekanta bland pas- sagerarna — anropade en infödingsbåt och läto oss transporteras till stranden. Väl i land begåvo vi oss till stadens enda hotell för att få en drink, som vi för tillfället kände oss i stort behov av. Hotellet var det snuskigaste och ruskigaste man kan tänka sig, och vår vistelse där blev kort. På väggen ovanför bar- disken satt en stor, luden tarantellaspindel. Vi fäste världens uppmärksamhet på det giftiga odjuret. Han ryckte på axlarna, men tog verkligen fram en kvast och sopade ned spindeln på golvet, där den med snabba fjät försvann in under ett skåp.

Vi intervjuade värden rörande Sansibars turist- attraktioner och upplystes om att det inte fanns några, men vi kunde ju alltid gå och titta på en Goma — infödingarnas egendomliga dans — utanför staden. Det lät lockande och vi begåvo oss åstad med en hindupojke som vägvisare. Han anropade omedelbart en förhistorisk bil, i vilken vi stuvade ihop oss. Med boyen på fotsteget bar det sedan i väg mot Goman. Vi körde genom basarerna, där trots den sena tim- men alla butiker voro öppna. Innehavarna, samtliga

hinduer, sutto på huk utanför och rökte vattenpipor. Luften var tjock av lökdoft och andra orientaliska vällukter.

Plötsligt stannade kärran, precis som en istadig åsna. Vi undrade hur det var fatt, men chauffören tröstade oss med att det inte var något att fästa sig vid — det hände nämligen så ofta. Det gjorde det verkligen också: så där var hundrade meter gjorde åket ett skutt och sen var det stopp igen och chauffören måste springa av och veva. Till slut blev vevandet en smula för tålamodsprövande, eftersom vi måste vara tillbaka ombord på bestämd tid, och vi beslöto gå den återstående delen till fots. Det var ingen konst att hitta rätt, ty vägen låg badande i vitt månljus.

Vi hade väl promenerat en kilometer, då vi på avstånd hörde förstämnda trummor och vilda vrål. Det var Goman som pågick för fulla muggar. När vi hunno fram funno vi att man valt en trång gränd som dansrotunda. Där rådde obeskrivlig trängsel, men i mitten hölls en plats öppen och där dansade infödingarna. I två led stodo de, mittemot varandra, och medan tre musikanter dundrade på sina dystra trummor, böljade leden mot varandra, skildes åter, delade upp sig, tågade runt och så vidare i en oändlighet. Det hela verkade mest av allt väva vadmal, ehuru omplanterad i exotisk miljö.

Ett stycke från de dansande satt en underlig figur, som kring sin person samlade nästan lika stort intresse som de dansande. Boyen berättade att det var den lokala läkaren på modet, som hade mottagning mitt i

dansyran. Dansyran är för resten knappast rätt ord, ty det var nog annan yra också. Hela festplatsen doftade livligt av infödingsbier och både dansande och åskådare voro till oigenkännlighet berusade.

Alltnog, doktorn gjorde goda affärer där han satt, uppkrupen på några uppstaplade trälådor. Han var ståtlig att skåda i jaquette och randiga byxor, prickig halsduk, cylinder och guldbågad pincenez utan glas. Däremot saknade han krage, skjorta och fotbeklädnad, men så behövde han också tårna fria för att kunna klia sig bättre på benen medan han med händerna expedierade kunderna. Bredvid honom satt en assistent som var betydligt mindre smart att se på, men så inskränkte sig också hans göromål till att räcka doktorn medicinen, som utdelades mot klingande valuta.

I en lång rad passerade patienterna förbi doktorn, som bad dem räcka ut tungan — en anmodan som viligt åtlyddes. Efter en snabb blick på nämnda organ var doktorn genast redo att ställa sin diagnos eller rättare expediera lämplig medicin, som oföränderligt utgjordes av något som han kallade ”piller n:r 9”, apelsinsaft i mugg eller ricinolja.

Vi stodo en stund och tittade på den boven, men när han slutligen gav en stackare, som uppvisade ett fruktansvärt tilltygat ben, en sked ricinolja, höjde jag en protest.

Doktorn sneglade ett ögonblick på oss men så reste han sig, lyfte på cylindern och sade salvelsefullt:

— Tron hjälper!

Och det kanske han hade rätt i.

Då vi morgonen därpå sutto i en av salongerna på "Adolph Woermann" och diskuterade nattens upplevelser och prisade Sansibars skönhet, kom en äldre distingerad herre fram till oss och inbjöd hela sällskapet att gästa honom under en vecka i hans magnifika gamla arabpalats. Vi togo med förtjusning emot invitationen, men eftersom vi hade biljett ända till Dar es-Salaam på fastlandet mitt emot Sansibar ville vi först fara dit och sedan återvända till ön med en av kustångarna. Så överenskoms.

Vi anlände till Dar es-Salaam en solglödande eftermiddag. Staden påstås vara den vackraste hamnen i hela Ostafrika och bar också syn för sägen. På reddan låg det traditionella vraket. Det hade ägts av några herrar, som med avsikt sänkt fartyget för att få ut försäkringen. De hade hållit en stor fest ombord för sina vänner och när man lämnade ångaren hade bottenventilerna öppnats. Den av herrarna som fått detta viktiga uppdrag måtte emellertid ha sett för djupt i glaset, ty han gjorde sitt arbete så dåligt att vraket i flera dagar drev omkring, tills det slutligen fastnade på ett korallrev. Någon försäkring fick man inte ut och inte heller kunde man dra vraket av grundet, så det hela blev en rätt dålig affär.

I Dar es-Salaam stannade vi två dagar och återvände sedan till Sansibar på en liten kustångare. Våra medpassagerare i första klass utgjordes av en engelsman och fyra indier. Våra engelska följeslagare kände sig mycket illa berörda av att nödgas äta vid samma bord som de "färgade", ehuru dessa voro fulländade gentle-

män. En av dem presenterade sig som Aga Khans förste sekreterare, och han frågade om han inte kunde få göra något för oss under vårt uppehåll på Sansibar, där han ägde en betydande del av ön. Engelsmännen avböjde, men Littan och jag lovade tänka på saken.

I Sansibar mötte vår värd, som omedelbart förde oss till sitt palats. Det vette med baksidan mot en smal gata medan framsidan var öppen ut mot havet. De klimatiska förhållandena på Sansibar tillåta att byggnaderna endast ha väggar åt det håll, där man vill skydda sig mot insyn.

Vår första dag på Sansibar var sultanens födelsedag. Den röda flaggan, som är sultanatets symbol, vajade från alla byggnader och hela det trogna folket hade samlats utanför staden på en stor slätt. Vid ena kortändan hade rests en baldakinprydd läktare, där sultanen tronade, omgiven av sitt brokiga hov och ett sextiotal européer — huvudsakligen engelsmän. Härskaren var som klippt ur en illustration till "Tusen och en natt". Han bar en rikt guldbroderad blå kaftan och jättelik röd turban. Bredvid tronen stod hans son, en bronsfärgad yngling på tjugu vårar.

Och det trogna folket låg på knä på den stora slätten med näsan i stoftet av idel underdånighet. Timme efter timme låg det på samma sätt, då och då upphävande lovsånger till Allahs — eller var det Buddahs? — och sultanens ära. Majestätet gäspade och tittade i smyg på klockan medan han förstrött lyssnade till sången och raden av hyllningstalare, som uppträdde på en talarstol mittemot den kungliga estraden. Plöts-



Sansibar.

ligt började en talare prisa Gandhi, vilket syntes å det pinsammaste beröra såväl hans majestät själv som ock de närvarande engelska gentlemännen.

Skymningen föll och natten kom, men det trogna folket låg alltjämt på knä och sultanen gäspade allt innerligare. Månen strödde sitt silver över den besynnerliga tavlan och gröna lyktor tändes kring estraden. Hela natten ljödo de entoniga hyllningssångerna; först när solen färgade österhimlen i grella färger tågade hans majestät hem och folket reste sig med ömma knän. Oj, så ömma!

— — —
Tidigt följande morgon startade vi på en utfärd till öns andra sida. Vi bilade på en smal men asfalterad väg genom en väldig skog av palmer och bananträd. Då och då passerade vi byar med låga hyddor. De infödda kvinnorna voro vackert klädda i två bro-

kiga tygstycken, det ena virat kring kroppen, det andra kring huvudet. Jämsides med bilvägen löpte en lilleputtjärnväg, som man lagt sig till med en gång i världen i övermod, men som nu längesedan gått omkull.

På motsatta sidan av ön låg ännu ett pompöst arabpalats, som apterats till badhus. Från avklädningsrummen i de praktfulla salarna ledde breda trappor direkt ned i det koboltblå havet.

Vi stannade hela dagen vid den underbara badplatsen. När vi anträdde återfärden var det redan mörkt och hela vägen tillbaka sågo vi eldarna flamma framför infödingshyddorna.

Vid hemkomsten väntade Aga Khans sekreterare, och han upprepade nu sin inbjudan. Och eftersom invitationen även gällde vår värd — jag har visst glömt tala om att han var schweizare — så ansågo vi oss kunna ta emot. Dessutom var det inte något vanligt garden party sekreteraren förklarade sig vilja bjuda på utan något högst sensationellt: en pytonjakt.

Pytonormarna, som ingalunda äro giftiga men i stället så stora och starka att de ledigt krossa en ko — för att inte tala om en människa — hålla till bland trädrötterna i palmskogen. Det är rätt knepigt att upptäcka dem, då de när de ligga stilla lätt förväxlas med en tjock rot.

Jag måste uppriktigt bekänna, att vårt jaktbyte blev tämligen klent, men spännande var det att kliva fram bland rötterna, som lika gärna kunde vara ormar. Först gick en spejare med ett spjut och sedan ett par

boyar med gevär. Därefter följde vårt sällskap och sist några infödingar, som buro på en mängd bössor, som jag aldrig begrep vad de skulle användas till. Hur vi spanade funno vi ingen enda orm. Alltemellanåt gav spejaren upp ett gällt rop, varvid alla stannade och stirrade på — en rot. Faktiskt var det ganska svårt att hålla sig för skratt.

Äntligen kommo vi fram till en bäck, där vi slogo oss ned för att vila. Jag satte mig bredvid en slingerrot som i nästa ögonblick snabbt ålade i väg. Det var en pytonorm!

Stor uppståndelse! Alla grepo efter sina gevär, men en av våra boyar var kvickast i vändningen och med en välriktad kula förpassade han odjuret till en bättre värld. Eftersom det var jag som varit den ofrivilliga anledningen till upptäckten av besten fick jag skinnet i present. Jag har ännu inte bestämt mig för vad jag skall använda det till.

Nu hade vi i alla fall fått någon valuta för vår möda och kunde med äran i behåll återvända till vår nya värds palats. På vägen passerade vi några negerhyddor, där vi togo lunchrast. I närheten av hyddorna upptäckte vi ännu en pytonorm, som låg och solade sig i gräset. Den hade just ätit upp en killing, som tydligt avtecknade sig i ormens konturer. Nu blev det tillfälle för en annan av våra boyar att visa sin skjutskicklighet. Varför vi aldrig själva fingo skjuta begriper jag inte. De vänliga infödingarna dukade fram en hel rad lokala läckerheter, som voro så starkt kryd-



Littan och jag.

dade att tårarna forsade ur ögonen på oss klemiga västerlänningar.

En av de färgade inbjöd Littan och mig att beskåda hans hustrur, som voro tre till antalet. Den äldsta var något av det mera anskrämliga man kan föreställa sig, medan de båda yngre voro rätt skapliga. Alla tre voro ytterst intresserade av besöket och den äldsta offererade mig ett leopardskinn, som hängde på väggen bredvid en uppspikad anka — med inälvorna i behåll. Men eftersom skinnets var oberett och luktade så

att man endast med stor självbehärskning kunde avhålla sig från att knipa sig om näsan, avböjde jag tacksamt gåvan.

— — —

När vi omsider nådde vår indiske matadors chateau, visade det sig, att han hade ännu en överraskning i bakfickan. Det var en månskensfest, sådan den endast kan förekomma på Sansibar. Trädgården sänkte sig i terrasser ned mot havet, som låg blekt och månbelyst i den varma natten. Vid midnatt dansade de svarta för oss i månskenet och långt efter det vi åter tagit vår tillflykt till palatset, ljödo trummornas dån och de dansandes monotona sånger.

Inne i palatset upplystes salarna av höga stearinljus i tunga guldkandelabrar. I dörrarna stodo svarta tjänare och fläktade med väldiga solfjädrar precis som i "Aida". Ljusen flämtade i draget från fjädrarna, och stearinen droppade.

Det var det enda som lade sordin på stämningen . . .

VARFÖR VRÅLAR IBRAHIM?

Ibrahim hette han, vår förträfflige kock, som framtröllade härliga rätter åt Littan och mig, då vi gjorde vildmarken osäker i vår en-och-en-halvtons last-Chevrolet. Jag skulle med nöje rekommenderat Ibrahim åt herr Ekegårdh på Operakällaren, om det inte varit för den där tråkiga bierhistoriens skull. Men låtom oss börja från början, som det visst lär stå i latinska grammatiken.

Härliga voro dagarna på Sansibar, men också de fingo en ände och en vacker dag togo vi kustångaren tillbaka till Dar es-Salaam. Härifrån ämnade vi fortsätta in genom landet till Babati i Tanganjika, där baron Bror von Blixen-Finecke, lovat att möta oss och leda våra vidare öden i Afrika.

— Hur kommer man till Babati? frågade jag en av våra bekanta.

— Man åker tåg.

— Eller bil, inföll en annan i sällskapet.

— Bil?

— Ja visst. Det är en enastående färd genom vildmarken och finfina vägar ända fram.

— Då kör vi bil!



Den 1 1/2 tons stora lastbilen färdig att begiva sig av från Dar es-Salaam.

Sagt och gjort. Jag gick omedelbart ut på jakt efter ett passande åkdon, och eftersom man sade mig att det enda möjliga var att köra lastbil, tillhandlade jag mig för femtiotvå pund en en-och-en-halvtons Chevrolet. Den borde räcka, tyckte jag. Bilen var visserligen begagnad men i gott skick.

Varför måste man åka lastbil? frågar den okunnige läsaren. Jo, saken är den att det inte finns några hotell på vägen till Babati, utan man måste inrätta sovplatser åt sig i bilen. Två fällsängar skulle ta för mycket utrymme på en personbil.

När vi tillhandlat oss bilen gingo vi ut i basarerna för att göra en del nödvändiga uppköp. Sålunda förvärvade vi en jättemadrass, som täckte hela det stora lastflaket, ett par moskitonät, köksattiralj m. m., varpå

vi avtågade med alltsammans till bilen. Vår nästa åtgärd var att anställa en boy och en kock — jag har nämligen aldrig varit expert på matlagning. Kocken var den låghalte Ibrahim och hur han såg ut hörs precis på namnet.

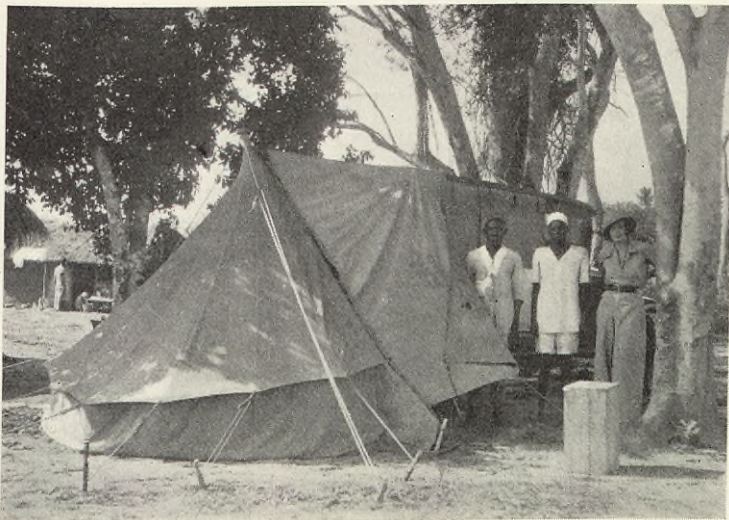
Vi hade planerat att starta en onsdagsmorgon, men tisdag kväll började det plötsligt värka i benen på mig och värken spred sig snart till hela kroppen. I snabb följd inställde sig sedan frossbrytningar och hög feber: jag hade malaria!

Mina vänner erbjödo sig tjänstvilligt att skicka efter ambulans men jag föredrog att för egen motor gå upp till sjukhuset. Där låg jag sedan blek och skön i två dagar. "Låg" är kanske litet för mycket sagt, ty de kära vännerna omvandlade snabbt mitt rum till skådeplatsen för sina cocktailspartyn.

Negersköterskorna tyckte att jag var det lustigaste de någonsin varit med om och vanligen sutto minst ett par, tre stycken av dem inne i rummet och höllo språklådan i gång. En morgon stod jag och tvättade mig i mina randiga pyjamas. Maken till elegans hade de aldrig sett och de slogo sig på knäna och gapskrattade.

— Missouri, missouri, missouri sana! var det enda de kunde frampressa. Det betyder: gräsligt, gräsligt, gräsligt vackert!

Den första morgonen på sjukhuset kom man och väckte mig klockan fem. Nu är det så att jag vet roligare saker än stiga upp i ottan, och jag försökte även



Tältet som kunde spännas upp bakom lastbilen samt Ibrahim längst till vänster.

klargöra detta för den snälla daddan. Men hon tog mig utan vidare på armarna och stoppade ned mig i ett badkar med pyjamas och allt.

— På doktors order, sade hon.

Och kuren måste i alla fall ha hjälpt, ty redan på tredje dagens morgon var jag redo att lämna sjukhuset.

En timme senare startade vi på vår biltripp.

— — —

Är det någon som försökt köra en en-och-en-halv-tonnare på obändiga skogsstigar och i kuperad terräng — annorlunda kan man nämligen inte beteckna vägen till Babati? I så fall vet vederbörande, att jag gjorde skäl för födan de veckor turen varade. Därtill kom att det var i hög grad si och så med försäljarens uppgift,

att vagnen var i gott skick. Femton gånger om dagen stannade den. Genast hoppade Littan och de båda boyarna av och ställde sig att stirra på åket, medan jag försvann i motorn för att beveka den hugga i ett slag igen. Ett par gånger fick jag montera ner hela bensinpumpen och förgasaren. Mina olycksprofetior över försäljaren voro fruktansvärda — dock näppeligen värre än dem som vid det här laget uttalas över mitt huvud av den herre i Nairobi, till vilken jag i sinom tid avyttrade bilen för hundra pund. Men han kanske räknade med affektionsvärdet vid köpet.

Trots de talrika avbrotten kånkade vi fram mil efter mil genom vildmarken. En dag kommo vi till en flod, där bilen skulle färjas över. Tyvärr var det lågvatten så färjan fastnade. Vi blevo sittande mitt i floden ett par timmar, tills man hunnit tillkalla tillräckligt med natives (infödingar) för att dra den flott. Man tillkallar alltid natives, natives i massor, om man kör fast här nere. De äro tjänstvilliga, hugga i och dra, men högst sällan bevärdigas de med så mycket som ett tack.

På andra sidan floden syntes elefantspår i prärie-gräset, och man sade oss att där fanns gott om lejon, men vi sågo inga under hela resan.

Några dagar senare, då vi befunno oss på en smal stig, hördes plötsligt ett förskräckligt brakande, och eftersom Chevroleten i samma ögonblick stannade, fanns anledning förmoda att brakandet kom från den. Mycket riktigt! För det första hade ena framfjädern brustit och för det andra hängde avgasröret och släpade efter bilen.



Färjan fastnade mitt i floden.

Besynnerliga sammanträffanden äro inte ovanliga i ödemarken, men jag blev i alla fall rätt överraskad, då knappa fem minuter efter katastrofen en bil med några engelska gentleman uppenbarade sig på vägen. Det var den enda bil vi mötte på hela expeditionen.

— I dont want to put the wind up, but you will probably never reach the other end, var den hugnesamma upplysning en av de engelska herrarna gav oss. Emellertid hjälpte han mig att binda upp avgasröret med en bit ståltråd, och sedan vi betygat vår ömsesidiga högaktning, fortsatte vi åt var sitt håll. Jag körde ungefär femton kilometer i timmen med den brutna fjädern.

På kvällen anlände vi till en missionsstation och togos välvilligt emot av missionären, som hette King, och

hela hans familj. Den var synnerligen talrik. Mr King bjöd oss på middag, men först måste vi gå med familjen till aftonsång i missionsskolan, och där lågo Littan och jag på knä tillsammans med negerbarnen och lyssnade till mr Kings predikan. Sedan smakade det gott med middag i familjens sköte ovanpå dagens strapasser. Bordet var dekorerat med piffigt kringströdda vilda tomater, vilka jag oskickligt nog åt upp nästan allesammans.

Vi övernattade på missionsstationen och fortsatte tidigt följande morgon mot Kondoa Irangi, till vars head-officer vi medförde en pampig introduktionsskrivelse. Ett par mil utanför staden stannade bilen. Timmen var sen och det var alldeles nermörkt. Jag plockade åter ut hela förgasaren och tog isär den, men när jag åter skulle sätta ihop bitarna måtte jag tappat några i mörkret, ty den vägrade på det bestämdaste att fungera. Följaktligen beslöto vi övernatta på platsen.

Kocken Ibrahim beordrade några natives att göra upp eld, men när den väl flammade muntert mot natt-himlen strömmade så mycket infödingar till platsen, att vi själva överhuvudtaget inte kunde se elden. Littan gick omkring och viftade livsfarligt med en revolver för att köra undan svartingarna, men det var först sedan Ibrahim i värtaliga ordalag förehållit dem det opassande i att hindra två damer från att intaga sin aftonmåltid, som de makade åt sig en smula.

Följande morgon hittade jag mycket riktigt en del

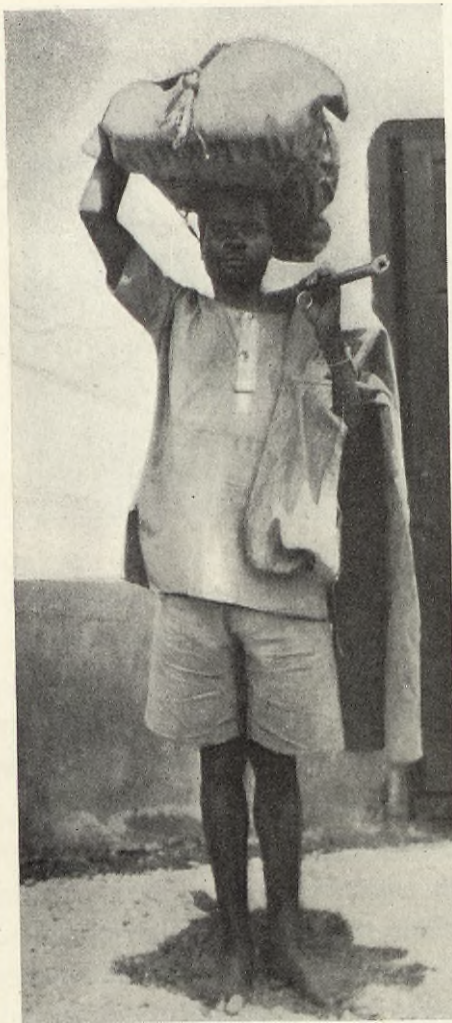


Familjen Kings missionsboyar.

muttrar och andra småsaker i vägdammet, varefter jag satte ihop förgasaren ordentligt så att vi kunde fortsätta fram till Kondoa.

Vi tyckte vi kunde rasta en dag, och på kvällen ställde head-officern till med en goma till vår ära. Stämningen var hög och vår värd kastade ut cigaretter till dansörerna. I glädjen råkade han låta sitt dyrbara cigarettskrin av drivet silver göra cigaretterna sällskap, vilket föranledde ett fasligt oväsen morgonen därpå. Han kunde inte erinra sig kvällens händelser, utan beskyllde de infödda för att ha tagit skrinet. Slutligen lyckades det mig dock att friska upp hans minne, och då blev han ångerköpt.

— En present är en present, sade han. Låt svartingarna behålla skrinet!



Postmästaren i Kondoa Irangi.

Men jag tror det var sista gången han så vårdslöst delade ut cigaretter.

När vi, sedan fjärdern reparerats, åter skulle starta från Kondoa befanns det att Ibrahim var försvunnen. Stor uppståndelse och förhör med alla infödingarna! Ingen hade sett kocken. Hårt ansatt förklarade dock till sist vår andra boy, att han nog trodde, att Ibrahim gått till basarerna. Men om boyen trodde det, så trodde jag nog i min tur att jag visste vad Ibrahim gjorde. Hela den lokala polisstyrkan — sju handfasta karlar — alarmerades och i samlad

trupp avtågade vi till basarkvarteren. Man frågade mig efter kockens signalement, men försök ge signalement på en neger, får ni se hur lätt det är! Jag

menar ett signalement som skiljer honom från hans lika svarta medbröder.

Efter halvannan timmes sökande anträffades Ibrahim i en nativebar. Det gör mig ont att säga att han var berusad av infödingsbier, men det är den allra mildaste benämningen på hans tillstånd. Men i samma ögonblick han varseblev mig och av min vreda uppsyn förstod att här skulle vankas en rammelbuljong, vars make han aldrig kokat under hela sin kocktid, nykt-rade han till och flydde i galopp över stäppen. Men jag sprang fortare och slutligen var syndaren infångad.

Jag beslöt ge honom en avbasning på stående fot och såg mig om efter ett tillhygge. På marken låg en bräda. Jag grep den och gav monsieur ett försvarligt slag på hans därför avsedda kroppsdel.

Ett illvrål, som kom håren att resa sig på mitt huvud, skar genom luften, samtidigt som Ibrahim gjorde ett jätteskutt och grep sig med båda händerna där bak.

— Varför vrålar Ibrahim? frågade jag förebrående, ty så hårt hade jag ändå inte slagit.

— Jag tror, madame... sade Ibrahim.

— Vad tror du?

— Jag tror nog... att det var en spik i brädan!

Förskräckt granskade jag mitt tillhygge. Ibrahim hade rätt...

DET SNALLA LEJONET TEODOR

Helt oförberett kom Blixen med sitt förslag:

— Hur skulle det vara med en liten lejonjakt?

— Splendid, sade en av de engelska herrarna i sällskapet. Är vi tillbaka till middagen?

Hur otroligt det än låter hade Littan och jag äntligen nått fram till Babati. När vi körde upp framför det berömda hotellet "Fikonträdet", som ledigt ryms i en ordinär matsal, kom Afrikas mest försupna bartender utrusande och förklarade, att baron von Blixen-Finecke — "The white hunter" — väntade. Och nu sutto vi på verandan till Blixens bungalow och drucko cocktails — när gör man inte det i Afrika? Det var en solmättad eftermiddag i mitten av augusti och värmen var tryckande.

— Till middagen! återtog Blixen. Jag tänkte vi skulle vara borta sju veckor. Vi utrustar en expedition och ger oss i väg tvärs genom landet till Serrengetti-plains, som är världens största "reserv" för vilda djur. Där kan man få se väldiga gnu- och zebrahjordar om upp till femtontusen djur bölja fram över stäppen, och där finns det lejon. De stora Afrikafilmerna brukar inspelas på Serrengetti-plains, men tro



Bror von Blixen med några masaidamer.

därför inte att det uteslutande är turistlejon. Nå, har ni lust?

Naturligtvis hade vi lust!

Några dagar följde, upptagna av förberedelser, och en av de sista dagarna i månaden startade vi vår expedition. Den bestod av Blixen och två av hans engelska vänner samt Littan och mig. Dessutom medföljde tio negerboyar. Hela utrustningen hade stuvats på tre lastbilar, dels min stora en-och-en halvtonnare, dels två mindre, av vilka den ena tillhörde Blixen och den andra engelsmännen.

Tidigt en morgon rullade vi ut från Babati.

— — —

Blixen hade bestämt att vi skulle färdas "cross country" genom den obanade vildmarken i stället för att göra omvägen kring de stora huvudstråken. Det var besvärligare och äventyrligare, men vi sökte just äventyr.

Vårt långa tåg rörde sig långsamt fram genom det vidsträckta stäpplandet. Oöverskådliga gräsbevuxna vidder utbredde sig på ömse sidor, emellanåt avlösta av småväxt buskskog, som på stora områden spärrade vägen för oss. Alltsomoftast fingo negrerna stiga av och hugga väg genom snåren, och över flodernas vadställen måste vi dra våra bilar. Först körde vår stora lastbil med hundratals liter bensin och hela vår stab av boyar. Därefter kom en av de mindre lastbilarna, som arrangerats för personbefordran. På denna bil åkte Littan, Blixen och jag, medan de båda engelsmännen följde på den sista bilen, vilken dessutom var



TVÅ MASAIER SOM VAKTA SIN BOSKAP I FULL KRIGSRUSTNING.

lastad med tältutrustningar och andra grejor för lägerslagningen.

Efter flera dagars strapatsrik färd nådde vi Serrengetti-plains. Det visade sig vara en ändlös stäpp, bevuxen med gräs, men helt utan trädvegetation. Här och där funnos vattenhål, dit djuren kommo i hundratals och tusentals för att dricka.

Blixen valde ut en lämplig lägerplats, där vi slog upp våra bopålar. Tre tält restes. I det mellersta bodde Littan och jag, till höger om oss residerade "The white

hunter" i ensamt majestät och till vänster höllo engelsmännen till. Mittemot ordnade våra svarta medhjälpare en stor eldstad, kring vilken de hade sina sovplatser under öppen himmel.

Vi voro ganska trötta efter den långa bilresans vedermödor, och så fort vi ätit vår kvällsmåltid kröpo vi till kojs.

— — —
Redan den första natten blev dramatisk. Vi hade nått och jämnt somnat, då vi väcktes av ett dovt rytande. Det var lejonen, som ägnade oss sin uppmärksamhet!

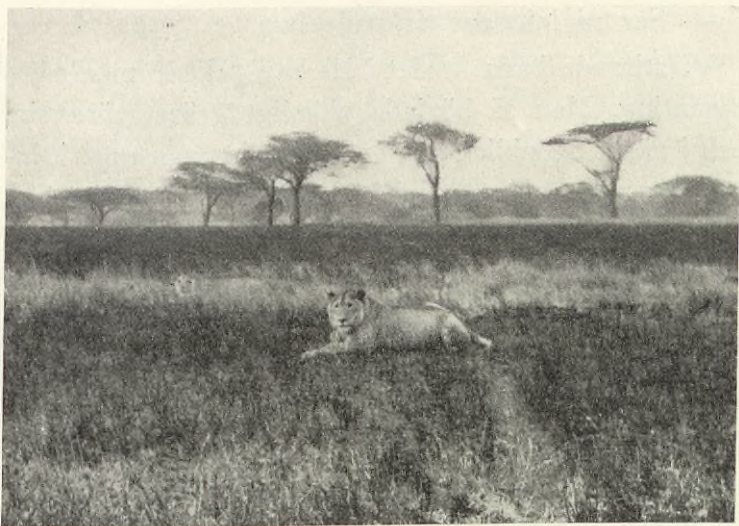
Jag vill inte påstå att jag är snarängslig av mig i vardagslag, men nog var det en smula svårt att somna igen, så länge vi hörde de rara kissarna strax utanför tältet. Vi togo var sitt gevär och satte oss med benen i kors strax innanför tältingången med vapnet skjutfärdigt över knäna. Plötsligt hördes det tassande ljudet av steg i gräset alldeles intill tältet.

— Nu kommer dom, sade Littan och lade bössan mot kinden.

— Dumheter, sade jag, det är bara Blixen.

Mycket riktigt. Han steg in i tältet och frågade om vi hört någonting. Det var en fånig fråga, eftersom lejonvrålen voro nog starka för att uppväcka döda. Då han fick se oss i vår stridsberedskap, skrattade han.

— Ingen fara, menade han. Lejonen går inte in i tälten, allra minst till ensamma damer. För resten är det bara Teodor, som är ute i kväll. Teodor är ett mycket fint lejon, som är god vän med alla jägarna



Livslevande lejon på Serrengetti-plains, fotograferat från en bil. Obs. lejonet i gräset, som ej upptäcktes förrän vid framkallandet av filmen.

— åtminstone de som äro gamla i gården. Nykomlingarna tycker han däremot om att skämta en smula med, och det är därför han är så skrovlig i målet. Lägger och sov, så ska jag i morgon ha nöjet presentera er för Teodor.

— Skojade han? frågade vi varandra, när Blixen hade gått.

Frågan blev obesvarad, men vi kröpo till sängs och det dröjde nu inte länge förrän sömnen tog överhand. Inte förrän Blixen vid soluppgången blåste reveljen för oss på kam i tältöppningen, vaknade vi.

På några minuter voro vi i kläderna och gingo ut i den daggfriska morgonen. Borta vid bilarna stod Blixen och sysslade med sitt gevär. Han pekade ut mot stäppen.

— Ser ni lejonen? frågade han.

Vi stirrade båda åt det håll han pekade men sågo ingenting. Men så började plötsligt gräset röra sig, och i nästa ögonblick dök en yvig lejonman upp. Djuret såg sig snabbt omkring och försvann sedan lika hastigt, som det uppenbarat sig. Gräset på Serrengetti-plains är just lagom högt för att bestarna skola kunna smyga fram i dess skydd men då och då sticka upp huvudet för att orientera sig. Men på gräsets rörelse kan man följa lejonens väg.

Jag frågade Blixen, om vi inte kunde vänta att lejonen anföllo oss, men han skakade på huvudet.

— Det är inte farligt, sade han. Djuren går nästan aldrig till anfall mot människan, förrän de blir gamla och tandlösa. Och så naturligtvis om de blir sårade eller om man skjuter hannen medan honan ser på. I vanliga fall däremot håller de unga lejonen sig till stäppens villebråd så länge de orkar jaga. Det är först sedan de blivit för gamla för att delta i de vilda jaktarna på stäppen som de är farliga för människan. Infödningarna har väl reda på om "mansätare", som de gamla lejonen kallas, varit synliga i trakten och i byarna brukar man varna invånarna genom anslag.

Jag fick senare tillfälle att själv se en sådan anslagstavla med varning för "Man-eaters".

Emellertid beslöto vi ta tillfället i akt eftersom lejonen visat oss den uppmärksamheten att komma till oss. Blixen förklarade att det var sju stycken, tre honor, en hanne och tre ungar.

— Honorna och ungarna skjuter man inte om man är gentleman, men kan ni få korn på en hanne — utom Teodor förstås — så må det vara hänt, sade Blixen och skrattade.

Det första vi hade att göra var att skaffa oss ett åtel. Vi satte oss upp i den lilla bilen och körde ut på stäppen till en plats några kilometer från lägret. Här lämnade vi bilen och begåvo oss till fots till ett vattenhål ytterligare ett stycke bort. Vi gömde oss i det höga gräset och behövde inte vänta länge, förrän några zebror blevo synliga. En välriktad kula från Littans bössa fällde ett av djuren, som genast omhändertogs av våra negerboyar. De sprättade upp zebrans buk så att inälvorna runno ut — det var kusligt att titta på, men man blir småningom härdad, när man går på jakt i Afrika. Ett rep bands om zebrans ben och så släpade vi den ned i riktning mot det ställe, där gräsets vaggningar röjt att lejonet höllo till. Där lämnade vi zebran som lockbete och lade oss själva i bakhåll på lämpligt avstånd.

Det dröjde inte många sekunder, förrän vi sågo gräset ånyo röra sig, tätt intill den plats där zebran låg. En lång, smidig gul kropp skymtade i glidande rörelser, och plötsligt glimmade två gula ögon emot oss. I nästa ögonblick hördes ett vilt rytande, och innan vi rätt hunnit fatta vad som skedde, hade lejonet kastat sig över zebran i ett väldigt språng och slitit sönder den.

Jag kastade bössan till axeln, men Blixen hejdade mig:

— Det är ju Teodor, sade han. Inte får du skjuta Teodor!

Jag hade inte nöjet att vara presenterad för Teodor och kände inte igen honom från nattens uppvaktning, men naturligtvis lydde jag Blixen och sänkte geväret. Inom parentes sagt hade Teodor bruten svans och det var detta kännetecken som gjorde, att han kunde skiljas från de andra lejonerna. Vi fingo nu en stund vara åskådare till hur Teodor kalasade på inälvorna. Så sträckte han den blodiga nosen mot skyn och gav till ett illvrål, som överträffade allt jag dittills hört i den vägen. I nästa ögonblick *kastade* han upp hela zebran på ryggen och försvann med den bland det höga gräset. Familjen skulle ha sin del av måltiden.

Jag vill inte förneka, att jag kände mig besviken över att man så där var du och bror med lejonerna. Det förtog en hel del av jaktens spänning även om jag nog föreställde mig, att ett möte på tu man hand med Teodor kunde ha sina sidor. Emellertid var det små utsikter till att det skulle bli något lejon för mitt vidkommande den dagen. Vi sköto en del annat villebråd, och när kvällen kom återvände vi till lägret, där våra boyar tände väldiga lägereldar, ty nätterna voro kalla. Och så skrämde eldarna bort de vilda djuren.

Våra kockar — vi medförde två stycken, dock icke Ibrahim som hade en panisk förskräckelse för lejon sedan en faster till honom i misshugg blivit enleverad av en "man-eater" — våra kockar, sade jag, gjorde i ordning en härlig måltid, huvudsakligen på dagens



En topi skjuten som åtel åt lejon.

byte, och efter måltiden gjorde vi det bekvämt för oss vid den ena av lägereldarna. Över oss sänkte sig den tropiska natten och stjärnorna tändes. En blå slöja insvepte stäppen runtomkring oss, och då och då nådde underliga ljud från dess fyrbenta invånare fram till oss.

Blixen serverade oss jakthistorier i långa banor och var riktigt i sitt esse. Bland de mera kusliga sakerna han kom med var en skildring av hur det går till att "spjuta lejon".

Infödingarna som äro förbjudna att inneha eldvapen måste möta lejonet med spjut i hand. När ryktet sprids i en by att en "mansätare" varit synlig i trakten kallas alla byns manliga medlemmar under vapen. Man beväpnar sig med långa spjut, vars spetsar äro mjuka och böjliga så att de skola kunna vridas om, när spjutet borrats i lejonets kropp. Byns duktigaste jägare skickas att spåra upp "mansätaren" och när spåret är funnet inringas djuret. Allt tätare slutes kretsen och till sist hetsar man lejonet med höga rop. Plötsligt ser man hur det kryper ihop till språng för att bryta sig genom kedjan. Nu gäller det sekunderna för de jägare, som stå i vägen för vilddjuret. Just då det tar språnget, susa spjuten genom luften och borra sig in i lejonets kropp. Med ett avgrundsligt rytande störtar "mansätaren" till marken och rullar sig för att befria sig från spjuten. Men de mjuka spetsarna endast vridas om i såren. Jägarna närma sig försiktigt för att ge fienden nådastöten. Men ve den, som kommer inom räckhåll för lejonet, innan dess sista livsgnista slocknat! Det minsta sår av ett lejons klo är nämligen tillräckligt för att förpassa en man in i evigheten. På klorna finnas alltid kvar rester från tidigare offer, och den sårade blir därför i nio fall av tio likförgiftad.

Det går en dramatisk och kuslig historia i Nairobi om ett sådant fall av likförgiftning. Den handlar om en manhaftig tysk dam, som vistats många år i Afrika. Hon går alltid omkring i knickers och sportkängor och är kolossalt karlavulen. Ibland far hon ut på jakt



Min vackra struts.

och har då gärna med sig någon nybörjare. Det sista av hennes offer "tog jellonet", berättar man. Eller kanske "tog" inte är rätta ordet. Den unge mannen, han var för resten landsman till den manhaftiga tyskan, hade skjutit ett stort hanlejon. Djuret låg till synes livlöst, och han gick fram till det. Men just då lyfte lejonet sin ena tass i dödsryckningarna. När den åter föll ner repade klorna upp ett sår i ynglingens ben, och kort efter hade han gjort resan till evigheten. Likgiftet hade gjort verkan.

Så fortsatte Blixen att berätta, tills nattkylan kröp allt tätare in på lägerelden och vi drevos in i tälten.

Innan vi ännu lagt oss hördes alldeles utanför tältöppningen ett mångstämmigt rytande, som kom blodet att isas i ådrorna, trots att vi vid det laget

hunnit bli rätt härdade mot hemska vrål. Jag grep geväret och tittade ut. Mitt på lägerplatsen mellan eldarna och tälten höllo tre lejoninnor på med att kalasa på en struts, som jag skjutit föregående dag. Jag hade låtit negrerna släpa ned den till lägret, då jag tänkte använda skinnet till ett par skor. Trots det kusliga i att se lejonen så nära våra tält kunde jag inte låta bli att skratta, då jag fick se våra boyar, som sutto vid sin eld kapprika och med vittuppspärrade ögon. De voro nästan paralyserade av skräck. Men så reste de sig hastigt och började kasta mera ved på elden för att få denna att flamma upp så att lejonen skulle skrämmas. Vilddjuren läto sig dock icke störas i sin festmåltid, förrän endast några ben och fjädrar återstodo av min vackra struts.

— — —
I veckor gingo vi dagligen ut på jakt men sågo aldrig något lämpligt lejon. I stället sköto vi en mängd annat villebråd. Äntligen en kväll, då vi voro på hemväg, inträffade det jag så länge väntat på. Just då solen skulle till att försvinna bakom stäppens rand, upptäckte jag två väldiga bjässar liggande på en kulle. Äntligen ett par hannar — och lyckligtvis inte Teodor!

— Skjut du, sade Blixen, och i nästa ögonblick small skottet. Det ena lejonet försvann, medan det andra vände sig mot vårt håll och närmade sig med långsamma, liksom släpande steg. Jag trodde att jag bommat, men plötsligt sjönk lejonet ihop. Jag skulle just skynda fram, då Blixen grep mig i armen.

— Kom ihåg tyskans offer! sade han.



Jaktbyte.

Och mycket riktigt; lejonet reste sig ännu en gång, gav upp ett vilt, klagande tjut och föll sedan omkull platt på sidan. Det hade punkterat!

— Det blir ett vackert skinn, sade Blixen.

Nästa dag sköt emellertid Littan en jättestor hanne mitt i hjärtat och hennes skinn var till min stora grä-melse ännu vackrare än mitt.

— — —

Ännu en gång skulle vi få nöjet möta Teodor. Det var i gryningen ett par dagar senare och det snälla lejonet stod skarpt avtecknat mot morgonhimlen. Den ena av engelsmännen som haft klen jaktlycka och ännu inte nedlagt något lejon, lade bössan mot kinden. Blixen försökte protestera men förgäves.

Ett skott small, men lejonet rörde sig inte. Så small ett skott till — och ännu ett.

Då vände Teodor huvudet emot oss, blinkade med ena ögat åt Blixen och gick med gravitetiska steg nedför kullen...

CHAMPAGNEVADET

— Kvinnor är omöjliga nuförtiden!

Champagnen pärlade i våra iskylda glas, salen genljöd av glada röster och jazzbandets synkoperade tonkaskader. Vi sutto i den europeiska klubben i Nairobi, dit Littan och jag så småningom hunnit efter våra jaktäventyr med Blixen, och naturligtvis rörde sig diskussionen om den moderna kvinnan.

— Ni måste ge mig rätt, fortsatte min bordsgranne. Vad är det som sysselsätter kvinnan av i dag? Hon målar sina naglar röda, hon bleker sitt hår, hon dricker champagne eller cocktails eller röker cigarretter tills hennes fingertoppar är bruna av nikotin. Hon föder inte ens barn längre. Se på er själv, madame, vad duger ni till?

— Jag kan köra bil.

— Köra bil! Det låg en hel värld av förakt i hans röst. Varje bildad människa kan köra bil, spela bridge och dansa. Det hör helt enkelt till allmänbildning.

— Men jag skall åta mig köra härifrån och till Stockholm.

Innan jag hann tänka mig för voro de ödesdigra orden uttalade.

Var fick jag idén ifrån? Naturligtvis var det vanvett, men i själva verket hade jag redan diskuterat frågan med kaptenen på "Adolph Woermann". Visserligen skulle jag mycket hellre ha velat flyga, men jag är tyvärr ingen Amy Johnson, även om jag tagit mitt certifikat. Men vid ratten i en bil känner jag mig tämligen säker.

Min granne föreföll dock inte vidare imponerad.

— Naturligtvis kan ni det, sade han. Med ett dusin handfasta karlar som eskort kan man komma långt här i världen.

Musiken spelade "You are my heart's delight". Jag sög på tummen och svarade:

— Jag menade ensam!

Min bordskavaljer gav upp ett gapskratt, som lät synnerligen opassande i mina öron, och samtidigt upplyste han med hög röst de kringsittande om att jag blivit skvatt galen.

Jag höll verkligen på att bli ond. Till all lycka kom Blixen mig till hjälp. Tre år tidigare hade han gjort samma resa tillsammans med den ryktbare Afrikaresenären Sir Charles Markham och dessutom visste han vad jag dugde till.

— Utan tvivel kan du köra, sade han. Frågan är bara hur lång tid det kommer att ta. Jag tror att man kan göra färden på trettio kördagar, men då måste man nog ha en god portion tur med i bagaget.

— Jag slår vad att ni inte kan göra det på den tiden, sade min kavaljer.

— Vadet är antaget! svarade jag. Den som förlorar bjuder hela gänget på champagne.

Högtidligt beseglades överenskommelsen.

— — —

Några timmar senare, när några sömniga boyar började stapla upp stolarna på borden — det internationella tecknet på alla världens restauranger att musiken gått hem och att gästerna borde göra sammaledes — bröto vi upp och gingo ut i den stjärnklara natten.

Jag grubblade faktiskt på vad det var jag givit mig i lag med. Jag visste ganska litet om Afrika — men namnet Sahara ljöd i mitt öra obeskrivligt fascinerande, obeskrivligt romantiskt, obeskrivligt spännande.

— — —

Följande dag var jag redan i full gång med förberedelserna till resan. Allting måste ordnas, allting bestämmas. Jag besökte Ford- och Chevroletförsäljarna och förhandlade om inköp av en vagn, ty dessa båda amerikanska märken äro de enda som lämpa sig för körning i vildmarken. Till andra vagnar är det svårt att få reservdelar. Efter en hel rad provkörningar bestämde jag mig för en öppen, fyrsitsig Chevrolet sexa.

De största svårigheterna var att finna en acceptabel tjänare. Mitt vad tillät mig att ta med mig en dylik och Blixen var synnerligen angelägen att jag inte skulle köra ensam. I detta avseende var jag också klok nog att lyda erfarna människors råd.

— Ta med en infödd, som kan köra bil, sade Blixen en dag, då vi sutto vid en kopp te på Torrs hotell.

— Eller ge upp ert dumma hugskott först som sist, sade min kavaljer från tillställningen på klubben. Just nu känner jag mig faktiskt upplagd för en champagnefest.

Jag föredrog att följa Blixens råd och gick ut för att spana efter en svart följeslagare. Det var lättare sagt än gjort att hitta någon. Det var visserligen ingen konst att finna hugade spekulanter bland Nairobis negrer, men dessa tillåtas icke lämna staden och följaktligen kunna de inte få erforderliga papper från myndigheterna. Dessa frukta att de infödda skola råka ut för bolsjevikiskt eller annat dåligt inflytande i främmande länder, och dessutom vill man inte riskera att få ta hand om deras familjer om de icke skulle återkomma. Också i Nairobi finns det fattigvårdsproblem. Man berättade mig att det skulle vara lättare att skaffa pass åt en Somalineger. Littan var ledsamt nog inte att tänka på som följeslagare, alldenstund hon hux flux gift sig med en norrman i Nairobi — en väldigt trevlig karl inom parentes sagt.

Men så nästa morgon, då jag kom ned till garaget för att se om bilen, stod där en mörkhyad yngling med en del papper i handen.

— Mitt namn är Hassan Ali, sade han. Jag är den tjänare madame behöver.

Hassan hade ett frimodigt utseende och såg hederlig ut. Hans papper visade att han var född i Aden —

han var sålunda arab — och från olika platser hade han de bästa vitsord.

— Hassan är all right, sade man mig. Alltså engagerade jag honom, och det har jag aldrig behövt ångra. Hassan visade sig outhärlig under hela resan och han sparade sig aldrig när det gällde besegra de svårigheter som i rikligt mått ställdes i vår väg. Visserligen var han ingen överdängare i att köra bil, men den saken ombestyrde jag själv, men han var desto skickligare som mekaniker.

Nu kunde jag ta itu på allvar med förberedelserna för starten. På fotstegen av bilen byggdes ett litet räcke, innanför vilket man kunde stuva bagaget, och där placerades en tältsäng med moskitonät, vattensäckar, oljedunkar, ett femtioliters bensinfat m. m. som gjorde att dörrarna inte kunde öppnas på hela resan. I baksätet inne i bilen hade jag mitt personliga bagage och dessutom en hel mängd grejor, som vi kunde ha användning för på resan. Där stod ytterligare två bensintankar, som dock endast fylldes före de längre etapperna, en låda reservdelar, två lådor proviant, olja, snökedjor — som kunde vara bra att ha om vi skulle råka ut för regnblötta vägar — lakan och kuddar, två filter, grytor, muggar, ett plåthandfat med skinnlock, vattenflaskor, en flitspruta och hundra andra saker, som jag inte kommer ihåg. Bakpå bilen spändes en spade, som Blixen trösterikt lovade, att jag skulle få mycket användning för. På motorhuven låg en två centimeter tjock gul filt, som satte myror i huvudet på alla människor i Europa. När solen gassade som

hetast på motorhuven, dränktes filten in med vatten, varigenom temperaturen i motorn sjönk.

Två dagar senare, den 18 november, var jag startklar. Det var en hektisk dag. Klockan ett hade mina vänner arrangerat en avskedslunch på Torrs hotell och därpå stuvades det sista av bagaget i vagnen. Sedan var det just lagom tid till överlopps för en sista cocktail på hotellterrassen — en iskall "White Lady". Det låg symbolik i den drinken, sade Blixen.

Jag kunde inte undgå att lägga märke till, att mina vänner verkade en smula ängsliga nu när starten var omedelbart förestående. Kanske kände de sig i viss mån ansvariga, om något skulle hända mig. Till och med min sarkastiske bordsgranne från klubbfesten, som genom sitt dumma prat om den moderna kvinnan hade varit den direkta anledningen till hela företaget, vandrade omkring och såg nervös ut.

Nu kom Hassan och rapporterade att vagnen var klar.

— Har du sagt adjö till din fru? frågade jag honom.

— Madame, jag har inte haft råd att skaffa mig några ännu, ljöd svaret.

Vi hade sålunda ingenting mera att vänta på. Jag tog plats vid ratten och Hassan gjorde sig så smal han kunde bredvid mig — även förarsätet var blockerat med bagage. Jag startade motorn och lade in ettan.

— Hoppas du är i Stockholm till midsommar! ropade vännerna och vinkade adjö.

GULDGRÄVARE, FJÄDERFÄ OCH
ANNAT UNDERLIGT

Med god fart och urkopplad motor rullade vi nedför bergsluttningarna.

Nairobi ligger närmare 1,700 meter över havet, så den första sträckan var en prima rutschbana. Nedanför oss utbredde sig dalar och vidsträckta slätter, begränsade vid synranden av böljande blå kullar. Landskapet låg badat i kvällsolens flödande guld.

När vi nådde dalbotten råkade vi in i en gräshoppsvärm. Den var som ett tjockt, svart moln, och när vi döko ut ur molnet igen upptäckte jag till min fasa att hela bilen var full av gräshoppor, stora, brunröda, decimeterlånga kräk. Det var inte första gången jag gjorde deras bekantskap, men min avsky var inte mindre för det. Inom parentes sagt äro gräshopporna den stora landsplågan i Afrika och engelska regeringen har utfäst en jättebelöning till den som hittar ett effektivt sätt att utrota dem på.

Vi gjorde ett kort uppehåll i Naivascha, ett litet samhälle med post- och telegrafstation. Där mötte mig några vänner, som bombarderade mig med goda råd. En av dem var lord Errol, fränskild man till modellen

till "Iris March", den ryktbara huvudpersonen i Michael Arlens "Gröna hatten".

Man föreslog mig att övernatta i Naivascha, men jag föredrog att fortsätta en bit till — tids nog kunde jag bli tvungen att göra pauser utanför programmet. Vi startade sålunda igen, men efter en knapp halvtimme reste sig en svart molnbank på den förut klara himlen. Dåliga tecken! En åskby här nere förvandlar i en handvändning vägarna till ogenomfarbara träsk.

Plötsligt plaskade ett par stora regndroppar mot vindrutan och så var ovädret över oss. Vägen blev på några sekunder hal som ett parkettgolv, och rätt som det var slirade kärran och ställde sig på tvären av körbanan. Vi stego ur för att ta en överblick av situationen. Det kändes ungefär som att åka skridsko — så halt var det i modden. Enda möjligheten var att försöka få på snökedjorna, men detta var lättare sagt än gjort i störtregnet. I Ostafrika regnar det nämligen inte i droppar som här hemma utan det är precis som om någon tömde ett jättehandfat uppe ifrån molnen.

Till all lycka befunno vi oss alldeles i närheten av ett lag infödda vägarbetare, som slagit läger vid vägkanten. De skyndade till och visade en strålande tjänstvillighet. På några minuter försågs vagnen med snökedjor, och sedan kunde vi åter fortsätta den avbrutna färden. Men försiktigt måste jag köra, och trots snökedjorna.

Vid tiotiden nådde vi Eldoret. Jag frågade efter hotell, och man visade mig till en stor, upplyst byggnad vid huvudgatan. Här parkerade jag bilen och stegade

in i vestibulen. Inte en människa syntes till. Jag ropade men fick inget svar. Äntligen, efter flera minuters väntan, öppnades en dörr, och en svart hovmästare uppenbarade sig.

— Hämta bagaget innan det flyter bort, kommanderade jag, men mannen lät sig intet bekomma.

— Är madame medlem här? frågade han.

Det var samma dumma fråga, som man kommer med på nattklubbarna hemma i Stockholm.

— Nej, sade jag. Jag är inte medlem och tänker inte bli det heller. Däremot tänker jag övernatta här. Hämta in bagaget!

— Omöjligt, madame, detta är en privat klubb, endast öppen för medlemmar.

— Jag kommer att skära öronen av dig!

— Mycket möjligt, madame, men det förändrar inte saken.

I detta ögonblick hördes knarrande steg i trappan upp till andra våningen och två herrar blevo synliga. Gamla bekanta från Nairobi! Saken var klar: efter ett kort parlamentering mellan nykomlingarna och hovmästaren ordnades det så att jag fick tak över huvudet för natten.

— Du får behålla dina öron, sade jag till hovmästaren.

— Tack, madame, svarade han och dök ut för att ta reda på det viktigaste av bilens mångskiftande innehåll.

— — —

Klockan fyra följande morgon bultade det på min dörr. Det var den svarte hovmästaren. Jag hade beställt tidig väckning, och nu effektuerades befallningen, skall jag säga. Nå, det var strängt taget lika bra att komma i väg så fort som möjligt — jag hade långt kvar till Alger.

Det var ännu alldeles mörkt, då vi körde ut från Eldoret. Det var kallt och fuktigt och i det vita månljuset fick landskapet ett spöklikt och överkligt utseende.

Vårt bagage i baksätet hade fått tillökning med en splitter ny stekpanna och en jättelik handlykta, som de båda älskvärda Nairobiherrarna överlämnat med bifogade visitkort. Trevligt med nyttiga presenter!

Nästa anhalt skulle vara Tororo, men hur det var måtte jag ha kört fel, ty plötsligt hamnade jag i ett guldgrävarläger. Att det just var ett guldgrävarläger fick jag veta av en ilsket rödhårig skotte i skinnbyxor och högkullig sombrero.

— Jaså, lilla fröken skall hit och gräva guld, sade han, då han fick syn på spaden, som var fastspänd bakpå bilen. Ja, ja, nog finns här guld alltid. Konsten är bara att hitta det. Men stig av bara, fröken lilla, så skall jag se om jag kan hjälpa er till en bra inmutning.

Jag förklarade för honom, att jag tyvärr för tillfället icke hade något intresse till övers för inmutningar. Däremot ville jag gärna ha reda på närmaste vägen till Tororo.

Mannen strök av sig hatten och kliade sig i huvudet.

— Detta är guldfälten i Cacamega, sade han, men vänta ett slag ska vi se.

Han drog upp en smutsig karta ur bakfickan och vecklade upp den. Det var inte så lätt att orientera sig bland alla fingeravtrycken, men kartan var i alla fall bättre än min egen, som jag rivit ut ur en Schellbro-schyr. Efter en stunds noggrant studium var jag på det klara med hur jag skulle köra för att hitta rätt igen. Jag tackade den rödhåriga guldgrävaren för hans välvilja och startade motorn.

Fyrtio mil slukades av Chevroleten den dagen, innan vi nådde Tororo, som låg vid foten av en hög klippa. Jag hade använt ganska lång tid för sträckan, men så var ju också bilen ny, så jag fick hålla moderat fart. Nog var det frestande ibland att trampa gasen i botten på de magnifika vägarna, men jag tänkte på vikten av att ha motorn i bästa kondition i fortsättningen och avstod.

Jag kröp genast till sängs i Tororos "rest-house" — av regeringen upprättade rastställen, där vita vägfärdande kunna få nödortföttigt tak över huvudet — och njöt en stärkande sömn. Vid soluppgången satt jag åter vid ratten.

— — —

Uganda gled förbi som en brokig film. Landskapet var omväxlande. Blåa berg avlöste gröna fält och lum-miga skogar romantiska raviner. Vägarna voro hela tiden förstklassiga, det var som att åka på parkettgolv.

Den ena byn passerades efter den andra. Alla sågo fina och prydliga ut, så man förstod att här bodde negrer som tjänade bra på bomullsplantager. Bilar äro



En "läkare" i Uganda.

långtifrån sällsynta på vägarna i Uganda, men så snart jag stannade, omringades vi likväl av intresserade urinvånare. Speciellt sevärdade voro negresserna, som voro granna som zigener-skor.

Det enda som besvärade oss i Uganda var hönsen, som ideligen sprungit över vägen. Jag har aldrig sett så många höns som i Uganda, och trots försiktighet och ideliga inbromsningar kunde jag inte undvika att köra över 40 à 50

stycken om dagen. Hassan höll uppsikt över dem och rapporterade antalet överlevande. En höna fick en stöt av ena stänkskärmen så hon flög över biltaket, en annan fastnade på kylaren. Vi upptäckte den först då vi stannade för att äta middag, och då var ju menyn given. Nu när jag är åter i civilisationen har jag svårt

att tänka på kokt eller stekt höna, ty det var standardrätten under hela turen, inte bara i Uganda utan även i hela fortsättningen.

I två dagar var vägen kantad av nyslaktat fjäderfä och Hassan sade:

— I kväll äter dom höna i varenda shamba!

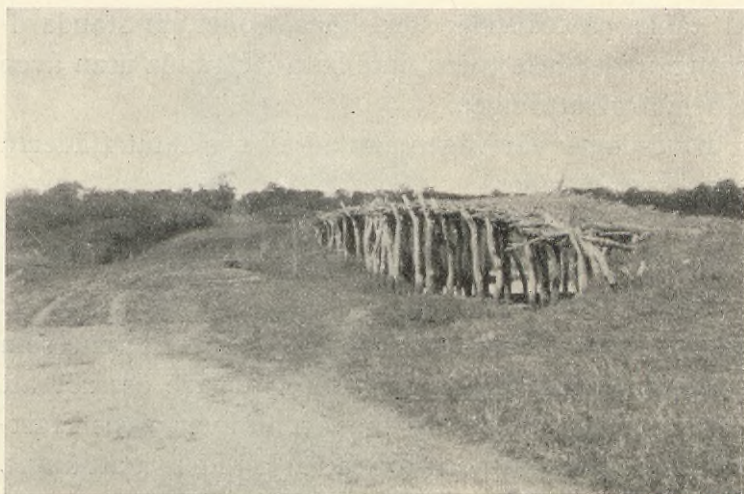
— — —

Gränsen till Sudan passerades, och som genom ett trollslag blevo vägarna urusla. Gränsofficeren, som stämplade våra papper i Sokoto, varnade oss för att köra om natten, men jag hade en bit kvar på den fastställda dagsetappen och fortsatte. Jag höll på att ångra att jag inte följde officerens råd, ty vägen visade sig i det närmaste ofarbar. Stora hålor vållade oss den ena lilla hjärnskakningen efter den andra, och att fjädrarna höllo berodde på Guds försyn.

Slutligen kommo vi till en negerby, där jag parkerade bilen och slog upp tältsängen under invånarnas tydligt ådagalagda intresse. Månen sken och stjärnorna glimmade, men borta vid horisonten mullrade åskan. En skorpion skred med gravitetiska steg över moskitonätet.

— — —

Färden gick vidare genom ett landskap, som tilltog i vildhet och ogästvänlighet. Infödingarna som vi mötte sågo synnerligen krigiska ut. De uppträdde merendels spritt nakna, de förnämsta dock med ett pärlband kring höfterna. Till gengäld voro de naturliga anletsdragen vanställda av tatueringar och en färgrik krigsmålning. Varje kväll när jag skulle lägga



En fallfärdig negerbro, som användes under regntiden.

mig hade jag minst ett trettiotal av dessa spjutbeväpnade gentlemän runtomkring mig, och eftersom de själva uppträdde i paradisdräkt, hade de naturligtvis ingen tanke på att de störde mig genom att närvara, då jag gjorde toalett för kvällen.

En afton kom en gammal arab fram till mig och presenterade mig en höna, som Hassan stekte. Tyvärr var den rätt seg.

Äntligen kunde vi lämna Sudans dåliga vägar bakom oss och köra in i Belgiska Kongo. Vår första natt tillbringade vi i Bambari, en liten by med ett enda något så när hyfsat hus. Det visade sig vara en speceri-affär, och där sutto tre européer och spelade tärning på en upp- och nervänd tunna. Den ene var schweizare, den andre portugis och den tredje fransman. De berättade, att de varje kväll brukade spela tärning om



En av de många färjorna i Kongo.

speceriaffären. Turen växlade och ena dagen var schweizaren butiksinnehavare, andra dagen fransmannen, tredje dagen portugisen o. s. v. i ett evigt kretslopp. Någon inverkan på rörelsens drift medförde de täta regimförändringarna icke.

Portugisen, som för tillfället ägde affären, inbjöd mig till middag och lyste med en gammal fotogenlykta på hyllorna i butiken, där jag själv kunde välja ut menyen. Den kom att bestå av konserverad buljong, konserverad lax och konserverade sardiner.

Natten tillbringade jag på speceriaffärens veranda, det var dock bättre än att ligga i tältsängen helt i det fria.

— — —
De följande dagarna kännetecknades av en oändlig rad flodöverstigningar. Jag vet inte hur ofta vatten-



Färjkarl.

drag spärrade vägen. Små färjor, bestående av några urholkade trästammar, sammanfogade med bast och med några plankor lagda på tvären som "däck", förde oss över floderna. Varje färja var bemannad med ett varierande antal negrer. Färkosterna utmärkte sig inte för någon mera avsevärd stabilitet, och det var nog en slump att Chevroleten ingen gång hamnade i vattnet vid på- och avkörningarna.

En eftermiddag, då vi trodde oss vara mitt i vildmarken, mötte vi två herrar med tennisrackets. Tyvärr hade jag inte tid att stanna och fråga varifrån de kommo, men jag anser mig ha skäl att förmoda, att det legat någon plantage i närheten. Annars lärde jag mig småningom, att ingenting är osannolikt i Afrika.

ORMEN I PARADISET

— Vägen till Fort Crampel, madame? Å, det är inte alls så långt dit. Jag kan själv följa med och visa.

En liten svart pojkbysing stod bredbent och säker på vägen med pilbåge i handen och för övrigt naken som gud Amor själv. I en påle vid vägskalet sutto en mängd pilar, vittnande om den ungdomlige skyttens träffsäkerhet. Pålen torde en gång i tiden ha burit en vägvisare, men en eller annan om de vägfarandes bekvämlighet föga mån person måtte ha plockat bort namnskyltarna. Tänk sån tur att pojkvaskern stod där!

Han lade ännu en pil i bågen och sände den med säker hand mot pålen. Därefter drog han ut alla pilarna, stoppade ned dem i ett primitivt koger och hoppade upp på fotsteget. Han fäktade med armen för att visa hur jag skulle köra, och så bar det av.

Vi körde ett par mil över den gräsbevuxna slätten och jag började tycka, att nu kunde Fort Crampel gärna dyka upp. Genom Hassan frågade jag boyen, om vi inte snart voro framme.

— Strax, madame, var svaret.

Ytterligare några mil slukades. Jag upprepade min fråga, men svaret var detsamma:

— Strax, madame!

När vägmätaren utvisade, att vi kört på detta sätt bortåt åtta mil, började en hemsk misstanke uppstiga i min hjärna: Den lille boven lurade oss bestämt! Jag anförtrodde Hassan mina onda aningar. Han gjorde en ful grimas.

— Just vad jag sitter och tänker på, madame, sade han.

I samma ögonblick dök en infödingsby upp ett stycke framåt vägen och så fort den unge mannen upptäckt den började han bli märkbart orolig. Han hasplade ur sig en lång harang och rullade med ögonen och såg så gudsnådelig ut, som endast en odygdig negergrabb kan göra.

— Han vill inte åka med längre, översatte Hassan, vilket egentligen var onödigt, ty jag hade redan genomskådat kanaljen. Han bodde förstås i byn och tyckte att han ordnat det fint för sig med gratisskjuts. Tyvärr hade han glömt att räkna med en sak, nämligen att madame kunde bli arg. Men det blev hon. Inte för intet skulle den filuren ha stulit min dyrbara tid.

Jag saktade farten och plötsligt hoppade pojken av och rusade så fort benen kunde bära honom bortåt vägen i riktning mot byn. Men Hassan hade anat manövern och i ett tigersprång rätt över kylaren satte han efter rymmaren. Det dröjde inte många sekunder förrän han var ifatt denne och med ett stadigt tag i den krulliga kalufsen återfördes förbrytaren.

Med Hassans hjälp band jag fast ynglingen vid vindrutan, trots att han sprattlade och skrek som en stucken gris. Jag lyckades vända bilen genom att köra

ORMEN I PARADISET



Infödingsfärja bestående av en urholkad trädstam.

ut i gräset och sedan sattes full fräs tillbaka. Det var hög tid, ty gossens nödrop hade hörts i byn, och nu kom hans pappa och några andra byamän galopperande med spjuten i högsta hugg.

När vi äntligen nådde fram till vägskälet satte jag av monsieur. Vid det laget hade han hunnit bli ganska spak, men när han väl kände fast mark under fötterna igen, återvann han sin kaxighet, rullade ånyo med ögonen och yttrade något, som Hassan — dock icke utan tvekan — översatte med "jäkla madame".

— Kvitt! sade jag och vinkade farväl åt ynglingen.

Efter en knapp timme körde vi in i Fort Crampel.

— — —
I Fort Crampel hamnade jag mitt uppe i en missionskongress. Det var Uganda American Mission som

kongressade, och femton missionärer voro församlade i ett stort rum med kala, vita väggar. I ett hörn stod en orgel och kongressen hade tagit plats på flätade stolar kring ett långt bord. Jag höll på att vända i dörren, eftersom jag plötsligt kom att tänka på att min kostymering, skjorta och korta kakibyxor, kanske inte var den allra lämpligaste i församlingen. Men så bad en av missionärerna mig vara välkommen och sitta ned, och så fick det vara så länge med den tillämnade omkostymeringen.

Anledningen till att jag just uppsökte missionsstationen och inte fortets kommandant var att jag i förväg hört talas om, att där skulle finnas en svensk missionär. Och eftersom det var bra länge sedan jag träffat någon landsman, tyckte jag det kunde vara trevligt med en pratstund på svenska. Tyvärr blev det ingenting av med den saken.

Jag träffade visserligen den omtalade missionären — han hette för resten Persson och var född i Värmland — men han hade vid unga år emigrerat till Amerika, där han gift sig med en amerikanska. Sedan hade han så småningom hamnat som missionär i svartaste Afrika. Men det visade sig, att pastor Persson glömt det mesta av sitt modersmål, så den svenska pratstunden torkade in. Eljest var mr Persson älskvärdheten själv och han pratade amerikanska på värmländska så det var fröjd att höra.

Mr Persson inbjöd mig icke blott att bo på hans veranda utan även att delta i den stora festmåltid, med vilken kongressen på kvällen skulle avslutas.

ÖRMEN I PARADISET



Negerkåringar sälja ved på marknaden i Fort Crampel.
Obs. den långa pipan.

Middagen fick ett mycket dramatiskt förlopp. Just då bordsbönen lästes och alla missionärerna och deras fruar sutto med handen för ögonen, upptäckte jag en orm, som kom krypande in genom den öppna dörren. Innan jag rätt visste vad jag gjorde, hade jag gripit en stor bibel och slungat den mot ormen, som inte var större än en huggorm. Nu blev det liv i församlingen, och en av missionärerna tog en stor bordskniv och skar av huvudet på odjuret, som låg fastklämt under bibeln.

Efteråt tyckte jag att det var rysligt att jag valt bibeln som tillhygge, men jag ursäktar mig med att jag i hastigheten inte fann något annat vapen. Och för resten förklarade herr Persson, att ormen var oerhört giftig.

När måltiden omsider var till ända, satte vi oss i ett angränsande rum, där det bjöds på kaffe. Efter kaffet började missionärerna åter bedja, denna gång för frånvarande vänner. En av bönerna, som jag fann särskilt tilltalande, gällde att några missionärer som farit från Fort Crampel i bil på morgonen, inte måtte få punktering på vägen. I denna bön instämde jag på det livligaste, ty jag vet vad det är att lägga om ringar under glödande tropisk sol.

Jag gick tidigt och lade mig och sov sedan lugnt och fridfullt på herr Perssons veranda.

Tidigt följande morgon väcktes jag av en psalm på grammofon. Jag gnuggade ögonen och undrade var jag befann mig, men så kom jag ihåg gårdagens upplevelser och beredde mig att stiga upp. Men när jag skulle klä mig upptäckte jag till min förvåning, att mina kakibyxor voro försvunna. Hur jag letade kunde jag inte finna dem. Slutligen började jag misstänka, att någon av missionärens svarta boyar funnit dem klädsamma och tillägnat sig dem.

I bara pyjamasen smög jag mig ut på upptäcktsfärd, och se: bakom bungalowen stod en yngling och provade mina shorts! Han såg mycket slokörad ut över att ha blivit ertappad på bar gärning och gjorde intet motstånd, då jag hastigt och lustigt drog av honom byxorna. Jag bannade honom på engelska, som han förstod skapligt, och gav honom en örfil på köpet. Där- emot underlät jag att skvallra för missionär Persson — han hade tillräckligt med knog ändå att hålla reda på negerboyarna.

ORMEN I PARADISET



Vid ett färjställe.

Jag bevistade morgongudstjänsten i missionsstationens lilla kapell, och sedan jag tagit avsked av alla femton missionärerna och deras familjer och tackat dem för deras stora gästfrihet, startade vi med Fort Archambault som närmaste mål.

Just då jag svängde ut från stationen körde jag över herr Perssons hund, som omedelbart dog.

Detta var mycket tråkigt.

FLODBÅTEN OCH ANDRA
ÄVENTYR

Jag hade Fort Archambault bakom mig och satt ensam på sandplanen framför ett rest-house. Framför mig flöt en bred, lugn flod — en av de många jag hade att passera i dessa trakter. Solen hade gått ned som ett rött eldhjul och Hassan kom till mig med två kinatabletter, min dagliga spis under expeditionen. I andra handen hade han flitsprutan och han gav mig en dusch så jag doftade härliga. Vi hade just diskuterat matsedeln: höns med potatis. Så enkelt var det.

Då vi lämnat Fort Archambault vid fyratiden samma eftermiddag hade bilen mer än någonsin liknat ett zigenarläger. Vårt redan förut rikhaltiga bagage hade utökats med en kollektion levande fjäderfä, högar med potatis, ett stort vedknippe, en gammal oljelampa och andra nyttiga saker. Hela dagen hade vi varit ute och handlat i basarerna, där gatorna voro täckta av flätade basttak till skydd mot solens brännande strålar.

En ensam figur rörde sig över sandplanen. Det var en läppnegress, den första jag någonsin skådat.

Skymningen föll. Himlen blev djupblå och stjär-



Rest-huset vid Fort Archambault.

norna tändes, men längst nere vid horisonten lyste det fortfarande rött. Lägereldarna utefter floden började flamma; hundratals infödingar som skulle laga vägen hade slagit läger vid flodstranden. Underligt nog var det mest kvinnor, men de äro ju slavar, mannen härskare här nere.

En liten kattunge lekte med en groda, som var nästan lika stor som den själv. Grodan brydde sig inte om kattens lekfulla knuffar — hon låg där stor, trygg och outsägligt platt.

Det var nymåne och varmt. Jag påminner mig att jag visst talat om månsken någon gång tidigare i denna skildring, men envar som färdats under heta zoner vet vilken dominerande roll månskenet spelar i tropiska nätter. Jag tror att den som en gång fångats



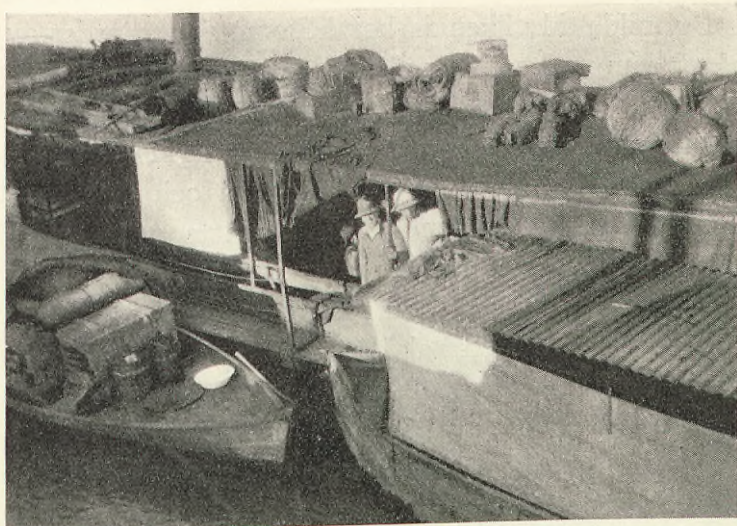
Marknad i Fort Archambault.

av Afrikas förtrollning aldrig blir en fri människa mera.

Månskäran var smal och skarp som eggen på en kroksabel, men man kunde se konturerna av hur den skulle se ut då den var full. Det skimrade som silver i vattnet, och palmerna avtecknade sina smäckra stammar och yviga kronor mot himlen. En hyena gav upp ett klagande tjut på den andra stranden.

Jag satt och skrev i min dagbok vid skenet av sökarlampan. Millioner lake-flies surrade omkring i ljuskäglan och slog mot glaset i strålkastaren.

I närheten av bilen höllo tre grodor konselj. Jag låg i sängen och tittade på dem och upp mot stjärnorna. Då och då gnistrade en eldfluga förbi moskitonätet, och från de svartas läger ljödo trummorna entonigt.



Flodbåten med sina vidhängande passagerarhytter.

Dunk, dunk, dunk, dunk. Syrsorna stämde in i diskanten och grodorna i basen. Tropikernas nattliga symfonikonsert var i full gång. Den skulle inte sluta före soluppgången.

— — —

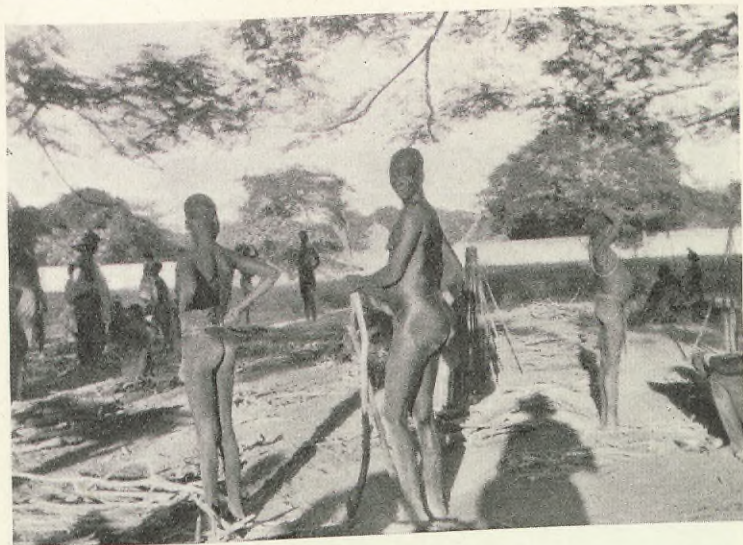
När dagen grydde började förberedelserna för vad jag trodde skulle bli det omöjliga: att forcera vägen till Fort Lamy. Den hade rapporterats under vatten, men det gällde att inte låta sig avskräckas. Våga — vinna! Jag skickade över Hassan till andra flodstranden för att rekognoscera terrängen.

Medan Hassan var borta hördes plötsligt höga rop nere från floden. Från alla håll kommo negrerna rusande och samlades i stora klungor vid stranden. Det var flodbåten som kom.

Du milde tid vilken farkost! Stommen utgjordes av något som med en del god vilja möjligen skulle kunna kallas ett plåtskrov. Ur detta stack upp en smal men jättehög skorsten. Huvudparten av utrymmet inom bords på båten upptogs av ångpanna och maskiner. Längst akteröver hängde två kolsvarta moskitonät, vittnande om att några levande varelser utom de svarta måste finnas. Men var? Över hela spektaklet var uppmonterat ett tak, det största och stadigaste på hela skutan, men så var det också där uppe som hela lasten placerats. Där låg tunnor, lådor, säckar, koffertar, knyten och mycket annat och mellan allt bråtet spankulerade några getter och höns omkring. På sidorna hängde två små båtar, helt täckta med bastmattor. Det var förstaklasspassagerarnas hytter. Efter alltsammans hängde en flatbottnad roddbåt, full med diverse gods. Allteftersom bagaget åkte av taket under resan fiskades det upp och anbragtes i jollen.

Pustande och stönande styrde den besynnerliga tillställningen in mot stranden medan kaptenen gav ideliga käcka signaler i ångvisslan. Tut, tut, tut! Trossar singlarades i land och mottogos av svartingarna på stranden och så lades landgången ut.

Just nu kom Hassan springande och sade, att vägen på andra sidan visserligen stod delvis under vatten, men han ansåg det ändå inte uteslutet att vi skulle kunna ta oss fram. Och eftersom bilfärjan — de vanliga sex urholkade trädstammarna, hopfogade med några bräder — var framkörd, vände jag mig om för att gå till bilen.



Två vedhandlerskor.

Då hörde jag plötsligt en röst bakom mig:

— Madame, permettez-vous?

Jag vände mig om och blickade rakt in i en höjd kamera. Bakom den grinade tre orakade ansikten. De visade sig tillhöra tre franska officerare, skrudade i märkliga uniformer, dock alla sinsemellan lika: pyjamas, tofflor, uniformsrock och solhjälm. Den förste av herrarna var beväpnad med kameran, den andra med en dubbelbössa och den tredje med en väldig solfjäder.

Så brast det lös en våldsamt svada från alla tre på en gång. Jag begrep föga mer än att de haft en i allo fasansfull resa. Då styrmannen somnar — och det gör han ofta — driver båten omkring på floden och dunsar i än den ena, än den andra stranden. Pas-

sagerarhytterna få ta emot stötarna. Ibland hänger en trädgren ut över vattnet, vips sopas allt över bord från det platta taket och räddningsarbetet tar ofta flera timmar i anspråk, om det inte — som en av fransmännen sade — är så väl att bagaget genast sjunker. Det måtte vara muntert att skicka sina ägodelar under sådana omständigheter!

Officeren med bössan skulle stiga av här för att skjuta ett mansätarlejon, som grasserat i knutarna. Sista veckan hade det slukat åtta negrer, och det tyckte guvernementet var väl mycket. Bara det nu inte som nionde munskbit tog den lille fete fransosen. Han skulle säkert varit en läckerbit — med stark vinsmak.

Ledsamt nog hade jag inte tid att göra fransmannen sällskap på lejonjakten. Jag tog ett rörande avsked och for tvärsöver floden, nya och mycket osäkra öden till mötes.

— — —

Vi hade väl kört någon timme, då det plötsligt glimmade till rätt framför oss: vatten! Jag gjorde en kringgående rörelse i terrängen, men just då räddningen var två meter nära, sjönk hela bilen ner över kardanaxeln i gyttjan.

Det var inte någon vanlig lera vi hamnat i — vi hade sjunkit ned i den fruktade "black-cotton-soil". En svart naken gentleman, iklädd kniv och eskorterad av två stora hundar, erbjöd sig att gå till närmaste hyddor efter hjälp. Under tiden lastade Hassan och jag ur bilen och plockade fram spaden. Så grävde,



När vi hade kommit upp ur leran kommo byns invånare löpande med spjut och pinnar.

högg och krefsade vi fram det ena hjulet efter det andra, och slutligen lyckades vi liggande på magen befria kardan. Leran var så hal att benen hela tiden foro åt olika håll och vanligen slutade balanskonsterna med en rova.

Mitt yttre var obeskrivligt, men ännu var inte arbetet slut. Med en kniv skars det höga gräset på sidorna om vägen och lades som en tjock matta under och framför bilen. Och nu äntligen gick det långsamt upp på det torra under höga glädjevrål.

Just då vi stuvat ner grejorna igen och voro färdiga att fara kom hela byn löpande med spjut och långa stänger för att hjälpa oss. Jag gav anföraren några

mynt och han var själaglad — nästan lika glad som jag att komma ifrån lervällingen.

De fem närmaste timmarna passerade vi enstaka grupper av negerhyddor. Vägen var fullkomligt avfolkad, om man undantar en skara infödda som tågade fram med fyra trummor och en flöjt i spetsen. Jag stannade och fick för tre francs till livs den mest högljudda musikaliska orgie jag hoppas någonsin få höra. När jag åter startade sprungo negererna vilt trummande efter bilen, tills de slutligen försvunno i ett moln av damm.

När vi kört ytterligare någon timme möttes vi av en underlig syn. På vägen kom vandrande en oxe, sadlad och bärande på sidorna en stor packning av filter, bastmattor, grytor och olika knyten. På sadeln satt en halvnaken, olivfärgad flicka med långa, kolsvarta lockar. Hon var inte som de andra kvinnorna jag sett överlastad med pärlor och skräp utan hennes enda prydnad utgjordes av en eldröd ring i näsan. Oxen leddes av en gammal gubbe med långt skägg och i kölvattnet följde en ung man, beväpnad med spjut och pilbåge. Varifrån processionen kom eller vart den ämnade sig är inte gott att veta, men jag fick en egendomlig föreställning av slavmarknad.

Vid fyratiden siktades en by och när vi kommo närmare uppenbarade sig en herre, vars enda klädesplagg var en smutsig skjorta, på vägen. Det var sultanen — hövdingen själv. Byn låg helt nära ett brett vattendrag, på vars andra strand vi skönjde Buso, målet för den dagsetappen. Om vi bara kunde komma

dit, vore allt väl, men det kunde vi tydligen inte då hela landet var översvämmat runtomkring.

Sultanen visade emellertid på en väg, som löpte utefter flodstranden under för våra pretentioner höga och lummiga träd, som sågo härligt skuggrika ut i den brännande solen.

En timme, två timmar körde vi fram på den knaggliga vägen. Det hela verkade oerhört mystiskt, ty Buso låg rakt åt motsatt håll, och fortfarande skilde oss vattendraget från stranden på andra sidan.

Äntligen en bro! Det vill säga, bro var nästan för mycket sagt. Hela tillställningen utgjordes av en hög skranglig träkonstruktion med glest utplacerade träpinnar som "körbana". Pinnarna voro nödortfigt sammanhållna med remsor av flätad bast. Både bron och staketet gick i vågor.

Hassan, som med tiden blivit expert på att undersöka hållfastheten i dylika ingenjörskonstens mästerverk, steg ur och ruskade lätt i staketet. Minst tio meter åkte omedelbart ned i floden med ett väldigt brak.

— Hur skall detta sluta? frågade jag.

— Går det, så går det. Annars trillar madame i sjön, var Hassans hugnesamma svar.

Över kommo vi, men jag kunde besparat mig den blåsbälgssuck av lättnad med vilken jag hälsade motsatta stranden, om jag vetat att jag ännu två gånger skulle nödgas göra om experimentet med samma bro.

Solen var i nedgående, vilket betydde, att det en halvtimme senare skulle vara kolmörkt. Men jag körde vidare i den fasta tron, att en negerby eller åtminstone

några hyddor när som helst skulle dyka upp. Men inga hyddor syntes till. I stället tog vägen slut.

Hassan påstod att det fanns en väg framför oss, men jag kunde inte se annat än liksom en uthuggen gata i skogen, övervuxen med buskar och gräs högre än biltaket. Det var nu nästan mörkt och öppningen i skogen låg för oss som ett svart svalg. Bensinen var i det närmaste slut och vi fyllde på ur reservförrådet. Då vi åter skulle starta räckte Hassan mig min revolver med de lakoniska orden:

— Vi är i bushen nu.

Han visste inte att revolvern var tom och att jag överhuvudtaget saknade ammunition till den.

Ögonblicket därefter körde vi rakt ner i en elefantfot, eller rättare märket efter en elefantfot. Djuret hade gått på vägen under regnet men sedan hade leran torkat och nu var där hål vid hål ett långt stycke framåt. Sakta, sakta kröpo vi fram, ur hål i hål. Lyktorna voro tända och då den vita ljusfloden kastades in i gräset, som sakta rörde sig i vinden, fick man en känsla av att man körde genom ett hav. Vid varje utförsslutning var det som om man skulle sjunka i djupet.

Buskar och knotiga trädstammar omkring oss antogo fantastiska, spöklika skepnader som i en Bauersk trollskog. Månen steg upp, omkransad av en blek mångård.

Då vi kört en timme utan att se minsta ljusning i den täta skogen men med risk varje minut att bilen skulle slås sönder mot föremål som vi inte kunde se,

beslöt jag mig för att vända, och manövern lyckades också med något besvär.

Återfärden var om möjligt ännu knogigare. Förut hade vi åkt mot solnedgången och sålunda haft det kvardröjande skenet på himlen framför oss. Men nu då vi hade detta sken bakom oss var det nästan omöjligt att hitta den så kallade vägen. Det manshöga gräset stod som en tät dimma framför oss. Äntligen kommo vi ut ur skogen, passerade för andra gången den livsfarliga bron och körde omsider in i "sultanens" by.

Klockan var elva på natten och under vår bortvaro hade negerpappan supit sig full. I natt skulle det bli fest: käringar och ungar skreko och trummorna dånade.

Rest-huset var oanvändbart och jag kastade mig på sängen ute på gården. Så värst mycket sömn blev det inte av, ty millioner moskitos surrade omkring och en del trängde sig in under nätet på underliga vägar. Mitt i natten steg jag upp och hämtade flitsprutan och dränkte hela sängen med flit.

Men de afrikanska myggorna låta sig icke störas av sådana bagateller, utan de surrade och sjöngo medan flodhästarna stönade ända tills morgonsolen inbjöd till en ny dags mödor.

VILDMARKENS DROTTNING

Jag började den nya dagen med att hålla krigsråd med den gode "sultanen". Hassan fungerade som tolk och förklarade att hövdingen var mycket uppskakad över att vi inte trott honom. Men nu skulle hans majestät själv följa med och visa oss vägen. Han satte sig på fotbrädan — den vanliga platsen för våra ciceroner — och härifrån dirigerade han med stora gester vår färd.

Några mil från byn mötte vi ett par lejon på vägen men de gingo makligt åt sidan, då vi körde förbi. Litet längre fram låg en stor, ljusgul leopard vid vägkanten. Hövdingen hoppade av bilen och rusade med spjutet i högsta hugg mot djuret, som dock hastigt försvann in i det höga gräset. Hövdingen följde efter, tydligen var han inte rädd utav sig, men efter en kort stund återvände han. Leoparden hade varit för kvick i vändningarna.

För tredje gången forcerades den fallfärdiga bron, för vars stabilitet jag nu började hysa den största aktning, och så hunno vi platsen, där vägen tog slut. Hans majestät klev av och kliade sig i huvudet. Därefter tog han av sig skjortan — solen stekte — och

VILDMARKENS DROTTNING



I sultanens by.

sade att nu ville han gå hem. Ett löfte om några francs förmådde honom dock att ånyo ta plats på fotbrädan medan vi skumpade fram över de okomfortabla elefantspåren. De voro dock betydligt lättare att köra över nu i dagsljuset, då man kunde se dem och bereda sig på stötarna. Gräset stod skyhögt omkring oss och solen gassade från en lika molnfri himmel som vanligt.

Mitt i urskogen mötte vi en svart herre, som hövdingen nödvändigt måste samspråka med. Det blev

till slut ingen annan råd än att invitera nykomlingen på skjuts på det andra fotsteget.

Efter en stund körde vi rakt in i resterna av en skogsbrand. Den hade anlagts med flit för att bränna av gräset på vägen så att det sedan skulle bli lättare att jämna körbanan. Om skogen strök med på kuppen så gjorde det ingenting. Elden dånade fram på sidorna och där vi rullade fram pyrde och brann det ännu på marken. Det var inte alltför muntert med den bensindränkta bilen.

Om vi föregående kväll kört bara en mil längre hade vi kommit ut på en lika skaplig väg som den som ledde fram till elefantspåren. Nu kunde farten sättas upp och snart körde vi in i en stor negerby. Här steg hövdingen av och berättade för de tillströmmande bymännen om sin bravad som vägvisare åt den vita damen. En inföding som talade något franska berättade, att nya vattendrag spärrade vägen till Buso.

Jag tittade på Hassan som gjorde en obeskrivlig grimas. Att gräla på hövdingen tjänade ingenting till och han hade ju ändå sitt straff framför sig: tolv mil går man varken på en eller två dagar. Vända en gång till och köra tillbaka över elefantspår och skranglig bro hade jag inte lust till. Någon annan väg borde väl i alla fall finnas och jag beslöt fortsätta. Jag gav majestätet en femfrancssedel och hans smutsiga skjorta, men då blev det liv i honom. Han glömde totalt bort sin värdighet och hoppade som ett torrt skinn upp och ned och skrek, så jag trodde karlen blivit to-

VILDMARKENS DROTTNING



Kylaren monteras ned.

kig. Hela tiden upprepade han en fras som Hassan uttydde sålunda:

— Jag, den store sultanen, följer med er, jag är värd många stora pengar.

Jag underrättade honom om att jag i stället för att ge honom betalt borde kasta honom åt lejonen. Fem francs till skulle han få, men sedan hoppades jag slippa se honom vidare. Han blev alldeles tyst, samlade ihop sin skjorta och flydde under hela byns stormande skrattsalvor i långa galoppsprång utåt vägen.

Knappt hade han försvunnit, förrän min kylare började koka. Det kunde inte komma in den minsta smula luft för alla gräsfrön som samlats där inne. Att fortsätta var omöjligt — det fanns endast ett att göra, nämligen ta bort hela kylaren och rensa den.

Vi stego av och plockade fram erforderliga verktyg för att gripa oss an med jobbet. Medan vi som bäst höllo på härmed närmade sig en besynnerlig kavalkad. Främst tågade ett trettiotal svarta bärare, därefter kom en neger på en mager häst med pärlbroderad sadel och sedan . . .! — Mycket underligt hade jag sett under min resa men aldrig förr något liknande. I en rickshaw, dragen av två infödingar, satt en ung och mycket skön dam av något ljusare kulör än de andra. Hon var klädd i vita ridbyxor och mjuka, röda stövlar, blå- och vitrandig, djupt urringad blus samt röda och gula örhängen. Kring huvudet hade hon virat en mörk sidennäsdud medan hon i handen bar en tropikhjälm av brunt läder.

Kavalkaden stannade och den sköna hoppade ur sin schäs och kom fram till mig. Jag bara stirrade. På flytande, klockren franska frågade hon mig vad jag gjorde i vildmarken och om hon kunde hjälpa mig på något sätt. Hon underströk sitt tal med livliga gester och jag såg att hennes fingrar buro tunga silverringar och att naglarna voro lackröda.

Jag svarade med en motfråga vem hon var och varifrån hon kom.

— Det har ingen betydelse, sade hon. Men kan jag bistå er skulle jag vara mycket glad.

Det visade sig att hon visste allting. Vägen till Buso stod så och så många mil under vatten och var absolut ofarbar. En annan väg på vilken man i vanliga fall kunde komma runt Buso till en plats längre bort hade också förstörts men skulle bli färdig om någon vecka.

VILDMARKENS DROTTNING



I floden nedanför byn gingo stora fiskar.

En vit man skulle emellertid komma till byn samma eftermiddag, och hon rådde mig att uppsöka honom. Därmed var audiensen slut. Den sköna besteg sin vagn och trillades bort av två svettiga boyar.

Jag hade parkerat bilen under några skuggrika träd. Strax intill låg en smidesverkstad, där några negrer höllo på att tillverka långa spetsiga knivar och pilar. Det såg fasligt krigiskt ut. Medan vi arbetade med

kylaren hade jag god tid att studera arbetet i verkstaden. Ett hål var grävt i marken och i detta eldades med små träkol, som fabricerades i närheten. En stor tjock neger satt och blåste på elden med två komagar, en i varje hand. Smeden själv, en ståtlig gubbe, var verklig virtuos på sitt område. Hans enda verktyg var en tjock, trubbig järnklump, och med den som hammare trollade han fram de mest utsökta vassa pilspetsar. Tre pilar trädde in i en lång påle, liknande en gårdsgårdsstör, och surrades fast med snören. Det underliga vapnet var emellertid inte avsett att mörda människor med utan fånga de stora fiskar, som gingo i floden nedanför byn. Fiskarna kunde väga ända upp till åttio kilo och det behövdes fyra, fem man för att bära odjuren.

Efter ett par timmar återvände den magnifika damen till byn. Hennes rödlackerade fingertoppar sträcktes till hälsning än åt det ena, än åt det andra hållet och jag kände mig mycket imponerad av hennes storhet. Men plötsligt gav hon upp en ljudlig rapning. Hu, vilken kalldusch! Hon förblev dock lika obesvärad och tog fram en stor spik, med vilken hon började peta sina tänder. Näsa och öron fingo även sin beskärda del av omsorgerna och efter dessa små toalettbestyr försvann damen in i en hydda. Då hon åter kom ut hade hon utbytt byxorna mot ett skärt sidendraperi och stövlarna mot ett par broderade tofflor.

— Jag väntar mon ami, förklarade hon.

Nu kom en boy och berättade, att den vite mannen anlönt med sin båt, om jag önskade tala med honom.

Jag sprang ned för den branta stranden och togs emot av en kolossal fransman. På hans breda bröst lyste hederslegionens band som en ensam röd vallmo på en väldig, brunbränd slätt. Bredvid honom stod en ung man, som han presenterade som sin son. Jag bjöds att stiga ombord och undfägnades med vin. Sonen drack dock bara vatten, men pappa själv konsumerade åtta flaskor öl på den lilla stund jag satt där.

Jag framlade mina bekymmer för den mäktige och förklarade att min högsta önskan var att komma fram till Fort Lamy. Han sken upp som en sol.

— Å, sade han. Jag har hört talas om er vid en middag hos kommandanten i Fort Lamy. Han förbereder ett storslaget välkomnande, men vägen blir inte klar förrän tidigast om tre veckor.

— Men om tre veckor måste jag vara i Alger — mycket förr, för resten, sade jag.

— Omöjligt, madame. Ni måste vänta och ha tålmod.

— Men finns det då ingen annan väg?

Den mäktige lade pannan i djupa veck och tog en stor klunk ur sin bägare.

— Jo, sade han, det finns kanske en annan väg, men den går inte över Fort Lamy och det vore väl skada på kommandantens middag.

— Jag uppskattar till fullo kommandantens älskvardhet, men finns det någon annan chans att komma fram, så tar jag den, svarade jag.

— I så fall måste ni försöka vägen över Bongor.

Det betyder en sväng ner i Kamerun, men sedan kan ni fortsätta direkt till Nigeria.

Den väldige tog fram penna och papper och ritade upp en karta och så genomgingo vi tillsammans hur jag bäst borde köra. Han kunde dock inte garantera att vägen var farbar ens över Bongor, men jag hade ju intet val. Jag tackade honom för hans vänlighet och återvände till min kylare. Min värd gick att fortsätta sin avbrutna tupplur och sonen försvann in i hyddan till den chokladbruna. Jag fick veta att hon var hans älskarinna och att det var han som bekostade hennes stora eskort, värdig en drottning.

Vid femtiden hade jag kylaren i det närmaste klar. Jag klädde mig i baddräkt och hoppade i floden, medan den väldige från taket på sin båt avlossade en formlig trumeld omkring mig för att skrämma bort krokodilerna. I en halvtimme simmade och plaskade jag i det svalkande om också knappast kristallklara vattnet.

Jag redde mitt nattläger mitt i byn. Åskådarantalet uppgick till närmare ett hundratal personer, som varken med goda ord eller hårda läto förmå sig att lämna platsen. I stället försökte var och en på sitt sätt göra sig nyttig och outhärlig. En sopade så dammet yrde i tjocka moln, fyra eller fem andra samlade ihop bränsle och tände upp olika eldar runt sängen, ett par, tre stycken togo itu med min middag — kokt höns med potatis — och så vidare.

I hyddan, som stod alldeles bakom sängen, fanns det getter. Det kändes på doften.

VILDMARKENS DROTTNING



Till vänster hyddan, där det fanns getter.

Det blev natt och hyddornas mörka silhuetter avtecknade sig skarpt mot himlen som var intensivt turkosblå. Åskådarna hade för en stund skingrats men återkommo nu för att tråda en dans till min ära. Inga trummor förekommo, men de dansande ackompanjerades med handklappningar och vilda tjut. Jag kröp ned i sängen och drog täcket över huvudet...

— — —

Nästa morgon hade jag beslutat mig för att ta mig fram över Bongor, om det nu fanns någon möjlighet att göra det. Vägen tillbaka var detsamma som nederlag, vägen framåt visserligen oviss, men dock en chans att lyckas. Men om det gick galet kunde jag bereda mig på att få sitta i veckor ute i vildmarken utan möjlighet att komma varken fram eller tillbaka. Bensin-



Tre rödfezade uppsyningsmän.

förrådet var begränsat, och om jag också räknade ut att det borde räcka till Bongor, så var det heller inte mera.

Klockan sex på morgonen gick starten. Efter en kilometer körde vi rakt in i en ny gräskog med nya möjligheter att få kylaren fylld med frön. Jag monterade upp moskitonätet till skydd, men redan efter en halvtimme kokade vattnet. Men gräset måste vi igem och det lyckades också, även om det var tålamodsprövande. Jag körde en halv kilometer, stannade och lät vattnet svalna, körde åter en halv kilometer och stannade och så vidare hela den dagen. Först frampå eftermiddagen nåddes åter banad väg.

När solen gick ned stötte vi på ett stort lag vägarbetare under befäl av tre rödfezade uppsyningsmän.

VILDMARKENS DROTTNING

— Var går vägen till Bongor? frågade jag.

— Det är den här vägen, sade en av de rödfezade, men den är stängd för tre veckor framåt. En stor bro är borta ett par hundra meter härifrån.

Där sutto vi.

DEN ARTIGE KOMMENDANTEN I
BONGOR

— Madame, niohundra negrer bygger i natt en bro åt er!

Så talade den franske kommandanten i Bongor, monsieur Magniez, den mest chevalereska kommandant jag någonsin råkat ut för. Men låt mig ta händelserna i den kronologiska ordningen.

När jag fått den dystra upplysningen att regnet tagit bron, sjönk mitt humör betydligt under nollpunkten. Jag lät emellertid bilen rulla ner till flodstranden för att med egna ögon konstatera förödelsen. Mycket riktigt: där fanns inte tillstymmelse till bro. Bred och lugn flöt floden förbi.

— Jo, det här var månljust, sade jag till Hassan. Vad ska vi nu ta oss till?

Hassan lade pannan i bekymrade veck, men så plötsligt sken han åter upp.

— Drickspengar, madame, sade han.

Hassan hade rätt. Drickspengar — backschisch — behövdes det, om vi överhuvudtaget skulle tänka på att komma över floden. Hassan åtog sig uppdraget att förhandla med arbetslagets uppsyningsmän och avlägsnade sig. Själv steg jag ur bilen och gick ned till

flodstranden, där jag lade mig på magen över en utskjutande trädstam och lät armar och ben dingla i vattnet. Det var svalkande efter den heta dagen. När jag lyfte benen rann vattnet i små floder över knäna.

Jag var så upptagen av min nyupptäckta lek, att jag inte märkte då Hassan återkom med hela arbetslaget, förstärkt med invånarna i en närbelägen by. Men plötsligt hörde jag deras röster alldeles bakom mig. Hassan pratade och gestikulerade och det var tydligt att han använde hela sin diplomatiska begåvning för att övertyga negerhövdingen och uppsyningsmännen om lämpligheten av att de omedelbart byggde en bro åt "madame".

— Om ni kan få bron färdig på en vecka är femtio francs era, sade jag till hövdingen som i likhet med sina män var spritt naken, om man undantar ett litet getskinn som hängde där bak, så applicerat att det bildade lämpligt underlag vid sittning.

Jag såg hur gärna han skulle velat ta emot anbudet, men så skakade han sorgset på huvudet. Kommendanten i Bongor hade befallt att ingen bro fick byggas, förrän en vit ingenjör kom till platsen och ledde arbetet. Den nya bron skulle nämligen göras så stabil, att den framdeles skulle kunna motstå de svåraste påfrestningar. Hur länge det då skulle dröja, innan brobygget påbörjades? Å, det var inte så lätt att säga. Ett par, tre veckor kanske — eventuellt ännu längre. Men om madame sökte upp kommendanten och själv talade med honom, fanns det en svag möjlighet att saken kunde

ordnas. I så fall trodde man sig om att kunna skaffa en häst.

Naturligtvis tog jag emot erbjudandet med tacksamhet. Negrerna försvunno, men lovade komma igen vid soluppgången, och då skulle de ha hästen med sig. Dessutom lovade hövdingen skicka mig ett par boyar som vägvisare, vilket särskilt glädde mig, eftersom Hassan väl behövde stanna kvar och vaka över att bilen och dess innehåll fanns kvar vid min återkomst.

Jag gick omedelbart till sängs för att vara vid full vigör påföljande morgon. Hassan rullade in sig i sina filter på marken bredvid bilen. Lejonen hade den natten en högljudd sammankomst vid flodstranden, en hyena "skrattade" långt borta och jag somnade då byns trummor inbjödo de färgade till dans.

— — —
Solen hade ännu icke höjt sig över horisonten, då Hassan väckte mig och förklarade, att nu var hästen redo. Jag gnuggade sömnen ur ögonen och såg mig omkring. Infödingarna från föregående dag voro mangrant församlade och hade än ytterligare förstärkts av invånarna från ett par andra byar i närheten. Jag hoppade kvickt i kläderna och sedan jag inmundigat den frukost Hassan ställt i ordning åt mig, gick jag för att ta min gångare i skärskådande.

Det var inget fel på hästen, en vacker, kritvit arabhingst, som otåligt stampade med hovarna för att få ge sig av. Sadeln, som var av arabisk modell och rikt broderad, kunde visserligen ha varit bekvämare, men den var bättre än ingen — som jag längre fram skulle

få erfara. Och dessutom förklarade hövdingen, att det bara var fem timmars ritt till Bongor.

Jag beordrade Hassan att fylla min termosflaska med citronvatten, och själv stoppade jag tre kokta ägg i fickan — det borde räcka som proviant på färden. Thermosen fick en av mina båda följeslagare ta hand om, och så steg jag i sadeln och vinkade farväl åt den församlade svarta menigheten.

Hästen och jag simmade över floden medan boyarna paddlade i en urholkad trädstam och så sattes kursen mot Bongor.

— — —

Mina båda boyar sågo hyggliga och beskedliga ut. Den ene var skrudad i en lång, blå skjorta, den andre i ett par byxor, hopsydd av smala linneremсор, som infödingarna själva väva för hand. Hans vrister pryddes med två breda silverlänkar, som han nog senare önskade all världens väg. Jag själv hade dagen eller kommandanten till ära skrudat mig i ett par rena vita korderojlångbyxor och en ljusbrun sidenskjorta och kände mig följaktligen högst elegant.

Redan bakom den första vägkröken var katastrofen nära. Här mötte nämligen hästen några dambekanta, som han var mycket angelägen att språka med. På bakbenen och under höga gnägningar fördes han av de båda boyarna med våld därifrån. Efter denna episod började jag fatta en avgjord misstro till min springare, och jag kan redan här inskjuta, att jag aldrig förr eller senare hyst en sådan avsky mot någon-

ting som den jag hyste mot hästkraken, innan jag blev färdig med den.

Jag hade väl ridit ett par timmars tid, då plötsligt djuret började bli oroligt. Jag tittade mig omkring men kunde inte upptäcka något misstänkt. Vi fortsatte några meter, men så gjorde hästen definitivt halt och stegrade sig. Just då upptäckte jag i det höga gräset de karakteristiska böljande rörelser, som röja lejonets väg. Mina boyar hade tydligen gjort samma upptäckt, ty de gjorde tvärt helt om och sprungo för brinnande livet.

Situationen var onekligen ganska kuslig.

Nu stack lejonet upp sitt huvud över gräset och blängde på mig med glödande ögon. Jag funderade ett ögonblick på att kasta om hästen och ge den fria tyglar, men så såg jag plötsligt för mig en bild ur en av min barndoms bilderböcker. Den visade en vilt flyende häst, på vars rygg ett lejon hoppat upp, borrande sina klor i hästens länder så att blodet sprutade. Med en rysning tänkte jag mig lejonet hinna upp oss — och . . .

Då slog det mig, att jag en gång sett på film — var det inte i "Trader Horn"? — att man kunde skrämma lejonerna med rop och vilda gester. Kvickare än tanken hade jag rest mig i sadeln och började fäkta vilt med armarna, samtidigt som jag upphävde höga vrål. Och verkligen: lejonet dök åter ned i gräset, och av dettas rörelser kunde jag se, att besten gav sig i väg!

Nu vågade sig också de båda svartingarna tillbaka, men — ack och ve — den som burit thermosen hade

snavat under flykten och krossat sin dyrbara börda. En av hans fotringar hade fastnat i en buske. Av citronvattnet fanns inte en droppe kvar. Pojken såg emellertid så slokörad ut, att jag inte kunde förmå mig att gräla på honom och för resten kunde jag det inte heller på deras besynnerliga dialekt.

Vi fortsatte färden, och när klockan närmade sig tolvdraget började jag spana mot horisonten för att se, om inte Bongor snart skulle dyka upp. Men ingenting bröt sumpmarkernas enformighet.

Äntligen nådde vi en liten negerby, och det var verkligen på hög tid, ty jag var alldeles slut av törst. Jag slängde mig i gräset för att vila och bad en av mina vägvisare att skaffa mig något drickbart. En av bymännen kom fram till mig med en skål med mjölk, i vilken några bruna skinnslamsor summo omkring. Jag struntade i alla förmaningar att inte dricka annat än kokta drycker och tömde skålen. Det kostade självövertunnelse, ty innehållet stank vidrigt. Men något läskade likväl drycken.

Vi startade ånyo. Jag var redan ledbruten av sadeln. Den var så bred, att benen stodo rakt ut åt var sitt håll. Jag försökte inta olika ställningar på den obekväma pjäsen, sitta på sidan, ja rentav baklänges, men ingenting hjälpte. Så fort vilddjuret under mig fick se en get eller ett får skulle det leka. Ingen skugga fanns utefter vägen, solen stod högt på himlen och strödde pilar av eld. Min hals brände av törst, men fortfarande syntes intet tecken på att vi skulle närma oss Bongor.

Vid tretiden kommo vi till en ny negerby. Jag hoppade ur sadeln och kastade mig rak lång under ett träd.

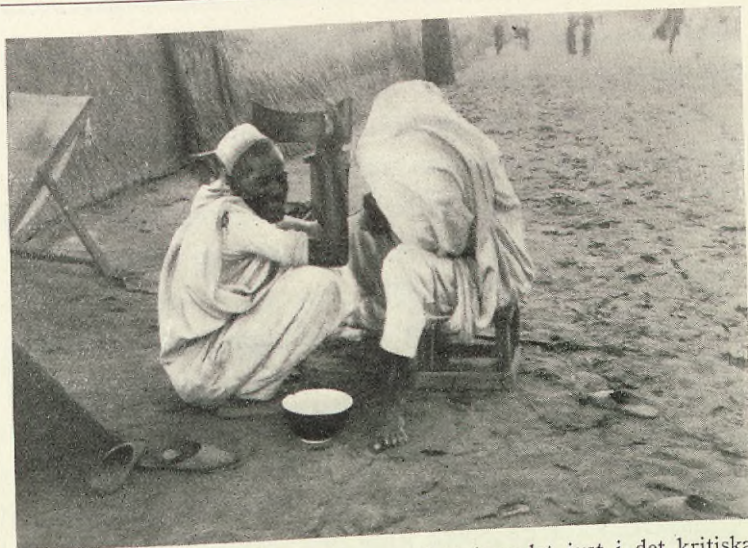
— Vatten, vatten!

En ohygglig kvinnoskepnad med stora träpluggar i båda läpparna bar fram ett tråg med "infödingsvatten". Det luktade obeskrivligt, men det rann dock, och jag tog några stora klunkar. Det var inte långt ifrån att de kommo upp igen, men jag behärskade mig. Sedan tvättade jag armar och händer för att få någon svalka. Så drack hästen och vad som sedan var kvar i träget sörplade boyarna i sig. Jag undrade om det vattnet smakade värre än då Sven Hedin drack ur sina stövlar i öknen?

Genom mina följeslagare frågade jag byns invånare hur långt jag hade kvar till Bongor. De pekade mot himlen, där solen ännu stod högt. Så förde de handen i en stor cirkel mot jorden, lade huvudet mot handen som för att sova och förde den sedan upp igen. Det var inte att misstaga sig på: jag hade nära ett dygn kvar att rida.

Jag greps av fasa — ytterligare tjugufyra timmar på den eländiga hästkraken, det var nästan litet för mycket av det goda. Och var skulle jag sova? I det fria utan filt i bara den tunna sidenskjörtan! Å nej, då var det bättre att fortsätta.

Tre timmar senare, då varje minut var rena rama helvetet kommo vi till några hyddor. Jag hade nu suttit på den fördömda hästen i tolv timmar så gott som i sträck och befann mig i halvt medvetslöst tillstånd.



Barberarens offer kastade sin burnus över huvudet just i det kritiska ögonblicket.

Jag bad om och fick mera infödingsvatten, och nu började det redan smaka rätt drägligt. Risken att jag skulle få tyfus, kolera eller andra sjukdomar var stor, men jag var alltför medtagen för att bry mig om följderna. Jag doppade hela huvudet i skålen för att pigga till, och så fortsatte vi.

Jag kände att jag snart inte skulle orka mera. Hettan, törsten, kanske också hungern bidrog till min utmattning.

— Madame, madame, Bongor!

En av boyarna gav upp ett glädjerop och den andra instämde. Jag tittade upp och väntade att få se åtminstone konturerna av några hyddor. I stället såg jag en oändlig slätt, svept i solrök. Men längst bort vid horisonten skönjdes en smal, mörk linje, som tro-

ligen var träd. Där borta, där solen nu började närma sig horisonten, låg alltså Bongor — min längtans mål!

Jag fick nytt liv. Boyen framför mig började halvspringa och hästen, som nu inte var så morsk längre, föll in i en olidlig sakta lunk, som kom varje ben i min kropp att värka. Det var som om köttet skulle skakas loss från skelettet.

Vi mötte några breda dysamlingar, som vi måste vada över och därmed var den sista resten av min forna elegans försvunnen. Plötsligt uppenbarade sig en skara infödingar mitt på vägen: det var vägarbetare. Vi närmade oss sålunda bebodda trakter.

Vidare, vidare! Solen gick ned. Man kunde urskilja ett och annat träd vid horisonten. Vi veko av från stora landsvägen in på en smal gångstig efter anvisning av några negrer. Törnbuskarna revo sönder mina kläder och hästen snubblade av trötthet. Vidare, vidare...

Det var alldeles mörkt. Kalla våta dimmor stego upp från sumpmarkerna. Jag frös. När är människan egentligen nöjd?

Vid hyddorna som vi passerade stodo kreaturen och idisslade. Männen sutto kring eldarna medan kvinnorna som vanligt voro sysselsatta med arbete. Vidare — vidare.

Månen hängde som en blodig apelsinklyfta på himlen. Två timmar i mörkret förrunno likt en evighet. Så stannade boyarna:

— Bongor, madame, Bongor!

Jag hasade mig ner från sadeln och stapplade fram till en av huslängorna. Det var alltså militärbarackerna? Jag väntade att åtminstone få se en vit människa. I stället var huset fullt av svarta, som sutto på golvet och åto. En neger i vit linnerock kom ut.

— Träffas kommandanten, sade jag.

— Han bor inte här, ljöd svaret. Detta är inte Bongor — det ligger fyrtio kilometer längre bort.

Utan att säga ett ord gick jag bort till en stor eld, runt vilken tjugu à trettio negrer sutto. De makade åt sig så mycket att jag kunde lägga mig rak lång på marken. Under huvudet hade jag sadeltäcket. Det var kallt och den fuktiga dimman låg som ett vått lakan över byn. En neger kom fram med tre ägg. Två åt jag råa och det tredje petade jag in i askan för att koka det.

Innan det var färdigt hade jag somnat.

— — —

Tidigt följande morgon steg jag upp, tackade för gästfriheten och besteg åter sadeln. Jag var fruktansvärt öm i alla leder, men nu visste jag i alla fall exakt hur långt jag hade kvar till Bongor. Och på beräknad tid tillryggalade vi de fyra milen.

Kommandanten i Bongor tog högst älskvärt emot mig och uttalade sin stora förvåning över att se en ensam dam komma ridande i arabsadel genom sumpmarkerna. Jag redogjorde för anledningen till min ritt och det var då kommandanten yttrade de redan citerade orden:



Brobygget med Hassan som inspektör i mitten.

— Madame, niohundra negrer bygger i natt en bro åt er!

Gissa om jag var belåten!

Den älskvärde kommandanten bjöd mig på lunch, och den smakade, skall jag säga, efter alla strapatserna. Men så fort lunchen var undanstökad tog jag farväl och lovade titta in, då jag körde förbi med bilen.

Utanför byggnaden stod min häst sadlad — med en riktig sadel, som den snälle kommandanten givit order om. Jag var obeskrivligt glad, för jag var lindrigt sagt rådbråkad av arabsadeln. Men det allra bästa var kanske en matkorg, som var fastbunden vid sa-



Observera den bakvända klädseln.

deln och ur vilken ett par vinflaskor stucko upp. Jag hade fått nog av både ruttna ägg och infödingsvatten. Trodde jag!

— Välkommen tillbaka! ropade kommandanten, och så red jag.

Men säg mig en glädje, som varar beständigt. Vi hade väl ridit fyra, fem timmar, då jag plötsligt kände hur jag förlorade balansen, och i nästa sekund låg jag på marken med matkorgens krossade innehåll bredvid mig. Sadeln hade gått runt, och innan jag åter hann komma på fötter, hade hästen satt av i sken.

Jag är säker på att jag i det ögonblicket sade en hel mängd saker, som jag vill förskona trycksvärtan ifrån, och om jag haft den soldat framför mig, som sadlat hästen, törs jag inte tänka på vad som skulle

ha hänt. Nu fanns ingenting annat att göra än att försöka få tag på hästen igen. Efter tre timmars intensivt sökande hittade vi den i ett buskage. Men sadeln var försvunnen.

Nå, lyckligtvis har man ju ridit barbacka förr i sin dar, men jag vill inte påstå, att det blev någon nöjesritt återstoden av vägen till bilen. Jag var åter utan mat och dryck och fick än en gång ta min tillflykt till infödingsvattnet. Men ännu har jag inte känt några obehag — såsom mask i magen eller dylikt — av min oförsiktighet.

På natten sov jag i en negerby, och påföljande kväll simmade jag på hästryggen över floden i månsken.

Två dagar senare var bron färdig och Chevroleten rullade vidare mot nya äventyr.

NYTTAN AV EN KNÄCKT FJÄDER

Bongor låg bakom mig. Jag hade tackat kommandanten för hans utsökta artighet och hjälpsamhet, färjat över floden Logone som flyter alldeles nedanför Fortet och befann mig nu på väg genom Kamerun.

På andra sidan floden låg ett fort, som förut tillhört tyskarna men från vars kommandantbostad nu trikoloren vajade. Här blev jag hejdad av en officer, som frågade, vart jag ämnade mig.

— Till Kano, svarade jag.

— Då passerar ni Maroa. Vill ni ta med ett brev från kommandanten till läkaren där? Vi har försökt komma i förbindelse med honom per telegraf men misslyckats. Han måste genast skicka en bil för att hämta en av våra officerare, som insjuknat i den fruktade "black-water"-febern — man får den bland annat då man dricker infödingsvatten och den betyder den säkra döden, om man inte får snar läkarhjälp. Möjligen också annars.

Jag tänkte med en rysning på de kvantiteter av det farliga vattnet jag sörplat i mig under ritten till och från Bongor, och började nästan undra om jag inte kände några febersymtom. Men tvärtom var jag vid alldeles ovanligt god vigör den morgonen.

— Kan inte jag ta med mannen till Maroa? frågade jag.

— Men madame, ni har ju ingen plats för honom.

— Det ordnar sig alltid.

Officeren försvann men återkom strax följd av ett par soldater, som stödde en man, som föreföll mera död än levande. Hassan fick ge plats åt honom bredvid mig i förarsätet och sätta sig på fotsteget. Det gick fint och kursen sattes mot Maroa.

Vi hade väl kört mer än halvvägs, då vi mötte en bil som stannade vid vägkanten medan föraren gav tecken åt oss att stoppa. Det var läkaren från Maroa, som under tiden fått telegrammet och nu kom för att ta hand om den febersjuka. En sjukvårdare följde med i bilen och de båda männen buro över officeren till läkarens bil, där han kunde sitta bekvämare än bland all bråten i mitt trånga förarsäte. Medan doktorn gav patienten diverse medikamenter och insprutningar fortsatte jag.

En mil från Maroa lågo några negerbyar, omgivna av bruna lermurar. Maroa självt var beläget vid foten av ett högt, spetsigt berg, på vars sluttning kommandantbostaden hängde som ett fågelnäste. Jag gjorde ett besök där uppe för att visa passet och titta på den vackra utsikten, men besöket blev inte långvarigt, ty kommandantskan gick omkring och spottade på golvet och hela huset såg för övrigt ut som ett zigenarläger.

Jag fyllde på bensin hos en engelsk affärsman och körde därefter omedelbart vidare. Ett stycke utanför byn fick jag plötsligt se en syn, som kom hjärte-

strängarna att vibrera på ett besynnerligt sätt. Det var en blå-gul flagga, som vajade från taket på ett litet ensamt hus mitt i vildmarken. Här hjälpte det inte att jag hade bråttom — jag måste nödvändigt in och se, vad det kunde vara för svenskar, som bodde i huset. Det visade sig vara en missionärsfamilj Bergström från Hälsingborg. Jag steg in och råkade fru Bergström, en redig skånska, som just höll på med hushållsbestyren i köket. Jag vet inte på vilken sida glädjen över mötet var störst, men att den var ömsesidig är säkert. Det här var i alla fall något annat än att möta landsmän i Paris eller vid Rivieran.

Fru Bergström berättade, att hennes man var ute på en resa i sitt distrikt, men hon bad mig sitta ner och få en kopp kaffe. Det smakade, ska jag säga, och vid kaffetåren fingo vi en trevlig pratstund.

Uppriktigt talat, kaffet blev så småningom till middag och efter denna placerade vi oss i fällstolar på gårdsplanen, varifrån man hade en strålande utsikt över en blånande bergskedja, som mitt framför oss tornade upp sig till en spetsig sockertopp.

Fru Bergström berättade att där uppe bodde ytterst primitiva grottmänniskor, som ägnade sig åt andedyrkan. Fru Bergströms kökspojke, som av någon outredd anledning bar namnet Attila, tillhörde grottfolket och han hade en gång blivit biten av en orm. När hans föräldrar fingo veta detta kommo de ned för att hämta honom. De berättade, att Attilas farfar dött under torkan. De hade inte offrat någonting åt hans ande och därför hade den nu hämnats. För att värja

sig från vidare olyckor ville föräldrarna offra sonen. Han skulle bindas inne i en grotta, utanför vars ingång en eld skulle tändas. Sedan skulle röken slå in och kväva pojken. Det var med knapp nöd fru Bergström lyckades rädda ynglingen undan den hemska död föräldrarna planerat. Hon hade emellertid berättat om Daniel i lejongropen, och av denna berättelse blevo de svarta så imponerade, att de avstodo från sitt uppsåt. Om en vit man kunde göra något dylikt, så var han kanske rentav mäktigare än andarna. När deputationen från grottfolket lämnade missionärsbostaden, sade en av de delegerade:

— Jag undrar vad den vite mannen fått betala för henne, hon som kan så mycket!

Folket i bergen och folket på slätten leva i ständig fejd med varandra, berättade fru Bergström vidare, och för inte länge sedan åto segrarna upp fångarna. Längre öster ut bodde läppnegrer, men det onaturliga tilltygandet av läpparna har förbjudits av staten.

Medan min gemytliga värdinna berättade föll skymningen, och innan vi visste ordet av var det natt. Och jag som tänkt köra minst halvvägs till Kano den kvällen! Nå, jag fick väl ta skadan igen följande dag, och för resten tyckte jag faktiskt att jag förtjänat en ordentlig rast efter de närmast föregående dygnens strapatser. Jag övernattade följaktligen hos fru Bergström, men vid soluppgången satt jag åter vid ratten.

Mitt närmaste mål var Mora, vilket ju klingade riktigt hemmavant. Hur det gick till vet jag inte, men jag kom i alla fall in på fel väg och förrrade mig upp



Infödingshyddor högt uppe bland bergen.

bland bergen. Jag upptäckte rätt snart misstaget, men det visade sig omöjligt att vända på den smala vägen. Och på sidorna såg det ut som raserade stenrös. Men vägen måste ju leda någonstans, tänkte jag, och vid målet bör väl finnas svängrum. Det fanns det också.

Det visade sig att vägen ledde till ett stort fort, där tio franska officerare just höllo på med morgonrakningen. De blevo rätt förvånade över besöket och avbröto toalettbestyren för att i stället plocka upp champagne från källaren.

— Det är julchampagnen som går, sade de, men det må vara hänt.

Jag vill inte förneka att den pärlande drycken smakade mig som omväxling mot infödingsvattnet. Men nu hade jag mera bråttom än någonsin och mitt besök

i fortet blev av kort varaktighet. Just när jag åter rullade nedför bergsluttningarna hände något, som jag till en början svor redigt över därför att det äventyrade hela fortsättningen av resan, men som i verkligheten räddade mig undan en ganska säker katastrof endast några timmar senare: Jag knäckte bakfjädern.

Jag misstänker, att fjädern fått någon spricka i elefantspåren före Bongor och att stötarna på den ojämna och gropiga bergsvägen gjort resten. Hur i allan dar skulle jag få tag på en ny fjäder mitt i mörkaste Afrika? Mitt hopp stod till Kano, som är en relativt stor stad, och jag beslöt försöka ta mig fram de återstående sjuhundra kilometerna dit med den brutna fjädern. Det blev emellertid att köra mycket långsamt, högst tjugu kilometer i timmen, och det var just denna omständighet, som sannolikt räddade livhanken på både Hassan och mig.

Vi hade hunnit ned på slät mark igen, då jag plötsligt hörde ett fruktansvärt brak och kände hur bilen störtade ned i en grop. Stöten var så våldsam, att jag trodde bilen slagits i småsmulor. En lång stund satt jag fullständigt lamslagen och bara blinkade med ögonen, men slutligen klev jag ur för att ta förödelsens styggelse i betraktande. Underligt nog tycktes vagnen ha hållit, frånräknat att den förut brutna fjädern nu hängde så gott som i två hälfter.

Hur i all världen hade det gått till, att varken Hassan eller jag observerat gropen? Jag såg mig omkring och fann, att vi kört ned i en skickligt utlagd fälla.

NYTTAN AV EN KNÄCKT FJÄDER

En matta av gräs hade varit lagd som tak på den tre kvarts meter djupa gropen mitt i vägbanan. Det såg underligt ut och jag väntade varje ögonblick att ett rövarband skulle anfälla oss, men därav blev intet. Gropen var och förblev ett mysterium.

K A N O

I sakta fart stänkade sig bilen fram i riktning mot Kano. Vägen var på det hela taget bra men ohyggligt långtråkig. Timme efter timme samma landskap av gräsbevuxen savann med enstaka knotiga träd. Jag började nästan längta efter öknen, ty hur enformig den än månne vara, kunde den omöjligt vara tristare än detta.

Dagen var en av de längsta på hela resan. De tre sista timmarna sniglade sig bilen fram i mörkret, med bara parkeringslyktorna som enda lyse. De stora lyktorna fungerade inte, tydligen hade de inte trivts med groppen. Trots sexton timmars oavbruten körning kunde jag inte nå fram till en by. Jag resignerade och parkerade bilen bredvid ett stort träd. Lunchen hade den dagen bestått av en tomat och två kakor. Middagen av fem kalla fiskbullar och litet vatten.

En ny dag, nästan lika enformig, och åter gick solen ner som en blekgul citron. De ensamma träden avtecknade sig mot himlen. Belysningen var underligt dystert och hemsk och gav en vision av ragnarök. En fuktig dimma lade sig över slätterna och då och då flögo stora fåglar genom det grå diset.

Klockan tio på kvällen kommo vi till en by, där jag



Marknad i en stor negerby där det inte fanns någon vit på 50 mils omkrets.

övernattade. Det var en otäckt kall natt. Jag hade placerat sängen så nära en stor eld som möjligt och delade dess värme med en stor, svart ox, och en skinn-torr gubbe, som satt orörligt hopkrupen och sov med huvudet vilande mot de uppdragna knäna.

Dagen därpå gick färden vidare. Vägen försämrades och hela tiden slog fjädern igenom. Solen stekte hetare än någonsin. Flera uttorkade flodbäddar passerades, där vattnet i några återstående pölar lyste klarblått mot den röda sanden. Vid alla vattenhål stodo åsnor och drucko.

Att vi närmade oss Sahara kunde vi se på infödingarnas dräkter. Männens buro långa togor i bjärta färger, röda eller gröna, och tjocka turbaner på huvudet. Deras utseende var också ett helt annat än Sudan-

negrernas: de voro mera högresta och hudfärgen var ljusare.

Ibland drogo långa kamelkaravaner förbi. Det var det fruktade ökenfolket, tuaregerna, enligt sagan omänskligt vilda och grymma. De voro långa och ståtliga, klädda i vita burnuser med mörkblå turbaner och beslöjade över näsa och mun mot ökensanden.

I solnedgången körde vi över en lång järnbro — ett förebud till civiliserade trakter. Enligt beräkning skulle det vara omkring sex mil kvar till Kano. På andra sidan bron var vägen bredare men körbanan var räfflad som korrugerad plåt av alla tunga lastbilar. Vi passerade några stora lägereldar där en kamelkaravan rastade. Männen höllo som bäst på att lasta av djuren. Varorna staplades i en vid ring runtomkring elden. Utanför ringen lågo kamelerna medan deras herrar gjorde det makligt åt sig för natten innanför. Flammorna från eldarna slog mot skyn, och röken lade sig som grå slöjor över vägen. Jag undrar vad det var för bränsle man använde, ty röken kändes som rökelse, tjock, kväljande och sötaktig.

Det var en underlig syn som mötte oss, då vi äntligen rullade in i Kano. Ökenstaden låg badande i elektriskt ljus och bågglampor kastade sitt skarpa sken över moderna bungalows och tvåvåningshus!

Jag gick in i en stor, upplyst villa och frågade efter vägen till stadens rest-house. Frågan kvitterades med en invitation till middag i familjen och en livréklädd chaufför i en Sunbeam sportvagn visade mig vägen till hotellet. En halvtimme senare satt jag badad och

omklädd vid ett väldukat middagsbord med silverkandelabrar, brutna servetter och alla andra tillbehör. Mitt värdfolk var en engelsk officersfamilj.

Efter middagen sjönko vi ned i bekväma fåtöljer framför en flammande stockvedsbrasa i en öppen spis. Alla fönster och dörrar stodo på vid gavel och i ett hörn spelade en grammofon. Det blev en underbar kväll i en miljö, som för mig nästan verkade främmande.

Det var ganska sent, då jag återvände till resthuset, som var något av det nättaste man kunde tänka sig. Varje gäst hade sitt eget lilla hus med bad- och toaletterum.

Jag sov i en härlig, bred engelsk järnsäng medan Kanos hundar höllo konsert utanför i månskenet. Men ingenting kunde störa mig, ingenting hindra att jag somnade så fort huvudet vidrörde kudden.

— — —

Den nya dagen började med en intensiv jakt efter en fjäder. Det fanns fem garage i staden, så jag trodde inte det skulle möta några större svårigheter att få tag i den viktiga reservdelen. Men jag hade missräknat mig. För det första visade det sig att det var söndag — jag hade haft en smula svårt att hålla räkning på dagarna under färden — och det var nästan stört omöjligt, att snoka reda på garagens föreståndare. Och när de äntligen anträffades, lågo de på sängen och drucko visky och hade inget intresse till överlopps för någon fjäder till en Chevrolet. Jag hade engagerat fem stycken boyar, som genomsökte hela Kano, men alla ansträngningar voro förgäves.

KANO

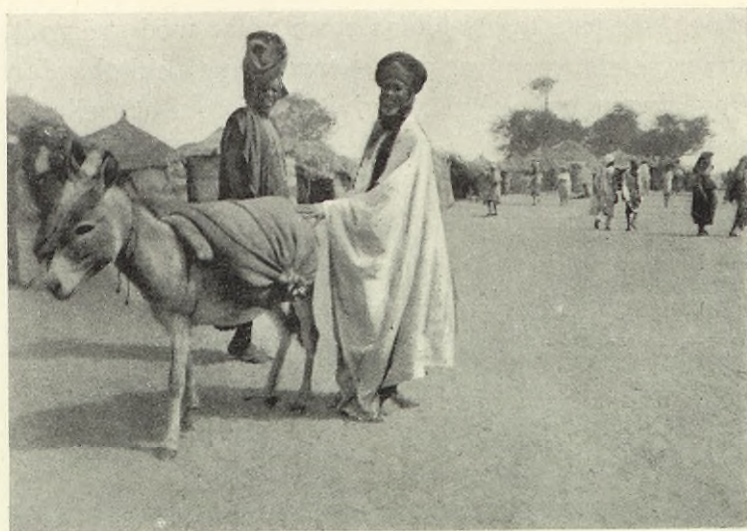


Blind spågumma i Kano.

Mina framtidsutsikter tedde sig synnerligen mörka. Vilket djävulskt göra att skumpa vidare på tre fjädrar — och hur länge skulle den brutna överhuvudtaget hålla ihop?

Medan boyarna och Hassan letade, tog jag mig en titt på staden. I likhet med de flesta städer i orienten och tropikerna bestod den av en europeisk och en färgad stadsdel. De europeiska kvarteren voro utomordentligt välordnade. Var och en av officerarna — och de voro i majoritet bland de vita — hade sin egen villa med stor, lummig trädgård runtomkring. Vidare fanns en kapplöpningsbana, ett par tennisbanor och en golfbana. Vilken skillnad mot det gamla Kano!

Infödingsstaden ligger innanför höga lermurar och där leva invånarna samma liv som för hundratals år



"Lastbilen" i Kanos infödingskvarter.

sedan. Den enda skillnaden är att murarna inte längre få underhållas. En stor del av utrymmet innanför dem upptas av en vidsträckt sjö samt ett odlat område. Då befolkningen förr i världen förde krig med kringboende stammar måste man ha möjligheter att förse sig med spannmål och vatten för att kunna utstå en belägring. Det enda som får underhållas på murarna är de tretton konstrikt utsmyckade portalerna. Dessa äro rätt originella, alldenstund själva portarna äro förfärdigade av kohudar.

Det är liv och rörelse inom murarna. Gatorna myllrä av folk i brokiga dräkter och man skulle kunna tro att man befann sig i Kairos basargator. Endast husen äro betydligt mera primitiva i Kano. De äro helt och hållet byggda av lera, som hämtas från själva stadens om-

råde. Där lera tagits bildas stora pölar med gröngult, stillastående grundvatten — veritabla moskitohärdar. Regeringen har också nu givit order om att pölarne skola igenfyllas.

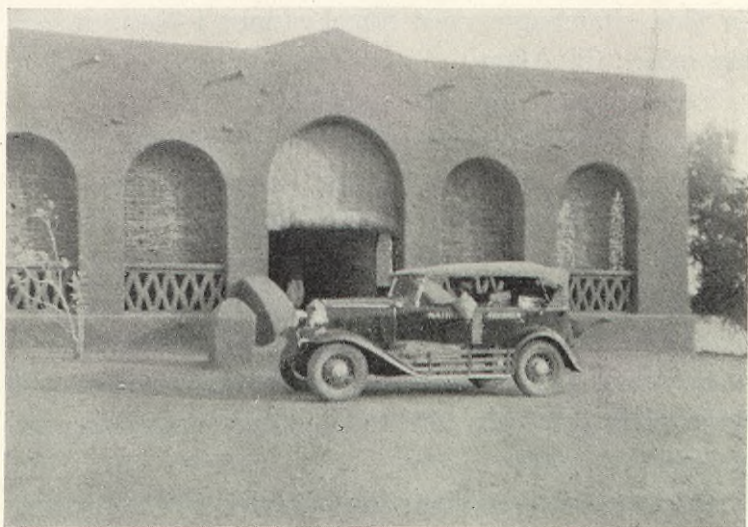
Från en höjd alldeles intill stadsmuren har man en utmärkt utsikt över infödingskvarteren. Till stor del ha husen platta tak och detta gäller även ett stort lerpalats, som kan ses från höjden. Det ligger så nära att man kan urskilja de olika avdelningarna i haremet — sju stycken fruar tycks palatsets ägare hålla sig med. De kunna aldrig lämna sitt fängelse, men vilja det inte heller, utan se med förakt genom gallerfönstren på sina plebejiska medsystrar, som gå omkring på gatorna.

Det blev kväll, utan att jag lyckats få någon fjäder. Båglamporna tändes, inte bara i nya utan även i gamla staden. Några enstaka, högresta palmer avtecknade sig skarpt mot himlen. På gatorna i infödingskvarteren tändes små eldar, där de färgade värmdes sig, och damm och rök låg som en tjock dimma över staden. På alla hustak och i palmkronorna sutto gamarna och väntade på att något smakligt avskräde skulle lämnas herrelöst på gatan.

När jag på natten kom hem till rest-huset stod Hassan utanför och väntade.

— Madame, jag har hittat en bakfjäder, sade han. Jag köpte den av ägaren till en last-Chevrolet — han trodde nog han skulle kunna få tag på en ny i morgon, då det är vardag.

Jag var färdig att hoppa jämnfota av glädje och



Kommandantens hus i Maradi byggt av eldröd lera.

då solen steg upp följande morgon fann den mig redan en bra bit på väg mot Maradi.

— — —

— Öknen, madame, är det vackraste jag vet på jorden, men också det farligaste.

Så talade kommandanten i Maradi, gränsstationen mellan Nigeria och Sahara, medan jag nervöst promenerade av och an i hans fort. Jag väntade på tillstånd från guvernören i Niamey, som bestämmer om folk får ta vägen över Sahara via de franska fortan.

— Ett danskt par bad för ett år sedan om dylikt tillstånd, men vi vägrade, sade kommandanten och lade pannan i dystra veck.

— Men snälla kommandanten, sade jag, inte bli ni väl lika obönhörliga mot mig? Jag har slagit vad om

en låda champagne med mina vänner i Nairobi, och jag *måste* till Alger.

Fransmannen log lätt ironiskt.

— En låda champagne! Madame, det förändrar saken. Jag skall göra allt för er hos guvernören.

Nästa morgon hade jag mitt tillstånd.

Från Maradi gick min första dagsresa till Niamey. Det blåste nordlig vind och den förde med sig fint sandstoft från Sahara. Öknen sågo vi dock inte ännu utan vi körde fram genom ändlösa buskmarker. Vid horisonten reste sig blånande kullar i oändligt perspektiv.

Efter en natt i en obetydlig negerby, som förde tankarna tillbaka till Sudan, kom jag följande dag vid middagstid till Niamey.

ÖKENFESTEN I NIAMEY

Öknen hälsade mig med fest.

Guvernören i Niamey hade kallat och ökenfolket hörsammat. Från norr och söder, öster och väster hade det kommit dragande, ridande på kameler eller vandrande till fots. Hela stammar hade kommit, och i utkanten av Niamey hade tälten rests och lägereldarna tänts.

Det var helt och hållet slumpen som fört mig till Niamey just samma kväll som festen ägde rum. Guvernören inbjöd mig att delta och utlovade mig en sensation, som jag aldrig skulle glömma. Och han höll ord — mer än han själv hade anat.

— — —
Supén i guvernörsbostaden var slut och vi hade flyttat ut våra stolar på terrassen. Jag njöt av att vila i en bekväm ställning efter de långa dagarna i förarsätet. På terrassbarriären brunno marschaller, som med sitt sken förgyllde innehållet i våra högfotade glas. En ljum vind svepte in från öknen och susade i palmernas yviga kronor.

Från terrassen hade vi fri utsikt åt ena hållet över Niger och åt det andra över festplatsen, där eldarna flammade. I stora klungor sutto beduinerna kring bå-

len, svepta i sina vita burnuser. Hundratals dova trummor och tamburiner dunkade takten till en egendomlig sång, som enformigt steg och sjönk i jämn dyning. Längst bort låg Sahara i hela sitt storslagna majestät, badande i blått månljus.

— Madame, vill ni se infödingsdansen? frågade en av gästerna, en storskäggyvig fransman.

Visst ville jag det. Vi reste oss och gingo ner mot festplatsen.

Efterhand som vi närmade oss, växte trummornas dån till ett överväldigande larm, och då vi nått eldarna var det som om vi befunnit oss mitt i en sjudande häxkittel.

Vi fortsatte förbi grupper av sjungande och spelande araber och kommo till en eld, som låg litet bortom de andra. Vi trädde in i kretsen av beduiner och satte oss ned i sanden.

— As-salam alleikum! sade fransmannen högtidligt och förde handen till pannan, och alla de kringsittande besvarade lika högtidligt hans hälsning:

— Alleikum as-salam!

En pojke kom fram till oss med två koppar svart, arabiskt kaffe och en annan ställde fram en lång vattenpipa åt min ciceron. Sedan ägnade man oss inte vidare någon uppmärksamhet. Vi kunde ostört studera typerna och följa beduinernas förehavanden.

Åskådarna hade placerat sig så att en fri yta på några tiotal kvadratmeter lämnats mittibland dem. Då vi kommo, dansade en ung arab i ringen. Han hade

ÖKENFESTEN I NIAMEY



Floden Niger som flyter lugn, bred och jämn nedanför Niamey.

en lång, tunn käpp i handen och rörde sig smidigt på ett litet, litet område.

Runtomkring hade musiken och sången förstummats och endast en enstaka trumma ackompanjerade alltfört dansören. Det var en enkel, stilfull dans han dansade. I sakta, avmätta rörelser förde han sig och svängde käppen i cirklar över huvudet. Kroppen höll han hela tiden i jämvikt, endast höfterna snodde och vred han i rytmisk takt fram och tillbaka och åt båda sidor.

Nu avbröt araben sin dans och gick och satte sig bland åskådarna. Hans plats intogs av en ung arabflicka, och nu följde ett skådespel, som skulle utveckla sig till en fasansfull tragedi. Men det var det ingen som anade.

Den unga flickan — hon kunde väl vara på sin höjd sexton år — stod mitt i ringen och såg sig omkring med blixtrande ögon. Det är för litet sagt att hon var vacker — hon var helt enkelt en fulländad skönhet. Ögonen voro svarta, ögonfransarna långa och svängda och ögonbrynen hopmålade över näsroten med tusch. Mitt i pannan hade hon en liten blå, rund tatuering, som framhävde hennes gyllenbruna hy ännu mera. Undre delen av ansiktet var täckt av en svart slöja och över bröstet bar hon en öppen, rikt broderad väst. En vid, fotsid, gul kjol och ett par tunga silverringar kring vristerne fullbordade klädseln. I handen höll hon en bukett vita, starkt doftande blommor.

Musiken spelade upp. Det var den dova trumman från nyss, förstärkt med ett par pipor och ett disharmoniskt stränginstrument med skorrande, klagande toner. I långsamma, smidiga rörelser gled flickan fram mot åskådarna och började sin dans. Det var öknens egen, eviga längtan som hon tolkade.

Min granne lutade sig ned mot mig och viskade i mitt öra:

— Det är Fatma, en av öknens ryktbaraste danserskor. Hennes namn nämns med beundran vida omkring i beduinernas tält. Se, nu dansar hon kärleksdansen!

Fatma — det betyder döden...

Musiken blev vildare och starkare. Åskådarna klapade takten med händerna, och nu började de skrika och utstöta eggande rop till danserskan. Hon gled fram i allt snabbare, ormlignande rörelser, böjde sig bakåt

så att hennes långa, svartglänsande hår nådde ända ned till marken och kastade sig åter framåt.

En ung arab bland åskådarna började sjunga en improviserad sång — jag tyckte mig i ynglingen igenkänna dansören från nyss. Temat i sången var det samma som man möter i alla arabiska kärlekssånger:

— O, kom till mig, min älskade, jag väntar dig vid flodens strand, i palmernas skugga, i månens sken. Jag älskar dig som jag älskar mina ögon, du är min vita dag. Jag lever endast, då du är hos mig . . .

I mina europeiska öron ljöd sången skorrande disharmonisk, som all orientalisk musik, men också sällsamt fascinerande. Det var som om den grep in och blev ett med hela den fantastiska, överkliga omgivningen.

Ynglingen tystnade, men pipblåsarnas toner ljödo alltjämt. Likväl var det en märkvärdig, gripande stillhet efter den improviserade dikten. Danserskan, Fatma, föreföll själv gripen, och med glödande kinder dansade hon vidare. Hon var som en strålande uppenbarelse där hon dansade, med halvöppen mun och ögonen häftade vid den unge sångaren, som satt i sanden mittemot henne. Jag såg hur deras blickar möttes.

Nu kysste hon blommorna, böjde sig bakåt, inandades doften med öppna läppar och vaggade hela kroppen fram och tillbaka kring höfterna. Hon hade ganska stora fötter men vristen var hög och tårna vitt åtskilda som de bli på den som ofta går barfota i sanden.

Plötsligt reste hon sig i hela sin längd och gled fram

till ynglingen. Hon tog blommorna i munnen och böjde sig ned över honom.

I samma ögonblick utbrusto åskådarna i höga rop av glädje och förtjusning. Fatma hade träffat sitt val och korat sin gunstling. — Dansen var slut.

Musiken tystnade och Fatma satte sig ned med korslagda ben. Hon tog en stor apelsin och skar den i två hälfter med en kniv, som låg framme.

Åskådarna befunno sig alltjämt i extas. De kastade småmynt till henne och till musiken. Nytt kaffe serverades, man rökte och pratade, skrattade och gestikulerade.

Då uppstod plötsligt stim och bråk bland åskådarna ett stycke från den plats, där fransmannen och jag sutto. Vad var det frågan om? En underlig varelse, som skrek och slog omkring sig, knuffades fram mot den öppna platsen under ideliga skällsord och jämmer. Jag frågade mig, om det gällde skämt eller allvar.

Men så med ens stod den besynnerliga skepnaden mitt i ringen, där arabflickan nyss dansat.

Den nykomna var en kvinna av obestämbär ålder men säkert mycket gammal. Mager och hopsjunknen stod hon där i en trasig, halvlång kjol. Hon gestikulerade ivrigt, skrattade ena ögonblicket och grät i nästa. Hon vände ryggen mot oss, så jag hade ännu inte sett hennes ansikte. Hennes rörelser voro eldiga som hos en ung människa. Nu vände hon sig om och jag nästan ryggade tillbaka.

Den bild kvinnan företedde står ännu etsad i mitt minne som något av det mest fasaväckande jag skådat.

Jag kan inte beskriva hennes ansikte, bara konstatera, att det i sig samlade allt fult och vidrigt. Men ur djupet av två tättsittande ögonhålor brunno hennes ögon — som en vansinnigs.

Det slog mig, att jag sett detta ansikte förut, men var? Jag grubblade och grubblade och med ens kom jag ihåg. Gorillan! Min mystiske reskamrat från "Adolph Woermann". Det var faktiskt sant — likheten var nästan kuslig.

Man berättade, att kvinnan skulle dansa. Hon älskade att dansa. Hon hade då hon var ung som varje arabflicka lärt sig att dansa för att kunna behaga sin blivande man. Men hon hade aldrig fått någon, för hon var rädd för män. Bara en man vidrörde hennes arm, skrek hon.

Men dansa, det älskade hon — dansa, dansa! Kanske skakades under dansen hennes förvirrade hjärnceller i mera regelbundna formationer. Kanske levde hon just i de ögonblick, då dansen berusade hennes hjärna.

Nu ljöd musiken åter, och åskådarna började klappa i takt. Alla araberna vaggade med huvudet i rytm med tonerna och de stegade och skrattade.

Med förvånansvärd smidighet gled den underliga varelsen fram över den öppna platsen och vred höfterna i vildare och vildare rörelser. Med plötsliga, skallande rop började hon snurra runt som en karussell, gungande, vaggande. Takten blev hetsigare och hetsigare och klappningarna och ropen likaså. Jag satt som förtrollad och följde den virvlande dansen. Allt flera trummor stämde i och jag kunde se på åskådarna

att extasen började gripa dem. Det var som om man anade en annalkande, förfärlig olycka.

Och så hände det.

Den åldriga kvinnan stannade tvärt framför Fatma. Snabbt som tanken böjde hon sig ned och grep kniven, med vilken Fatma nyss delat sin apelsin, och i nästa sekund hade hon stött den djupt i bröstet på den unga danserskan . . .

Ett fasans skri ljöd genom larmet — Fatmas döds- skri. Alla reste sig. Som genom ett trollslag hade det skett — mitt i glädjens kulmen.

Fatma levde ännu, men då man drog ut kniven, sprutade en tjock, röd blodstråle ut i ökensanden. Sedan var allt slut.

— — —
Jag vet knappast själv, hur jag kom bort från platsen. Tumultet var förfärligt. Alla ropade och trängdes och massan slog ihop som en våg över den vansinniga kvinnan, mörderskan. Jag fångade i en blick den unga araben, som nyss hugnats med Fatmas ynnest. Hans ansikte avspeglade en onaturlig fasa.

Tyst gingo vi tillbaka till terrassen. Marschallerna hade slocknat, och den vind som för en knapp timme sedan hade varit ljum och varm kom mig nu att rysa av köld.

— Om jag bara hade kunnat ana . . . sade min följeslagare.

FEM MÄN I ETT FORT

Solen steg upp över öknen. Dess första strålar kilade ut över sandvidderna, som glödde av purpur. Så skiftade färgen till orangegult, precis som när man skjuter in ett nytt färgglas i en strålkastare. Det orangegula bleknade till ljus ockra samtidigt som morgonrodnadens skimmer på österhimlen ersattes av den obeskrivligt intensiva djupblå färg, som man endast finner som bakgrund till det gula sandhavet. Nattkylan vek långsamt för de värmande solstrålarna.

I det skarpa dagsljuset försvunno nattens skuggor och hemska minnen. Jag inandades den daggfriska morgonluften och kände mig vederkvickt till kropp och själ.

Vid bilen stod Hassan alldeles tyst och tittade förläget på mig. Tydligt hade han någonting på hjärtat, men han ville eller vågade inte ut med språket.

— Vad är det om, käre Hassan? frågade jag.

— Jo, madame, sade han, en tuareghövding vill köpa madame.

— Och vad bjuder han?

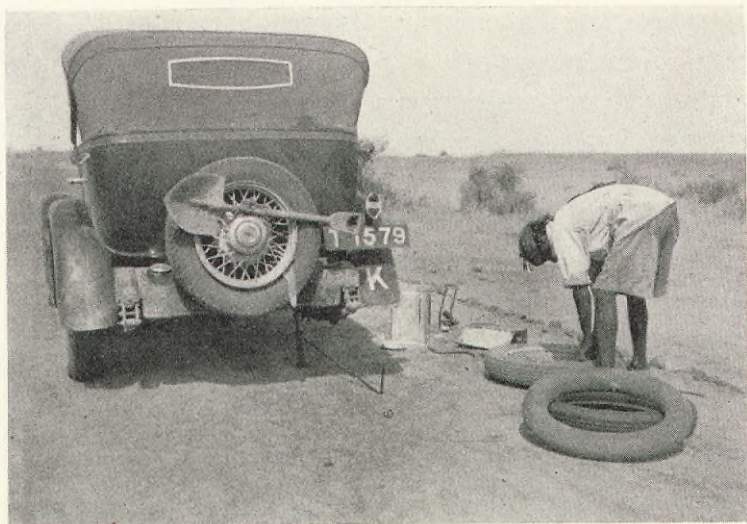
— Trettio kameler, madame. Det är ett mycket högt pris, även efter en hövdings förhållanden. Men inte menar väl madame...?



En kamel.

Hassan såg så uppskakad ut, att jag genast måste säga honom att jag naturligtvis bara skämtade. Så pass nyfiken var jag i alla fall att jag tillsammans med ett par vita åkte ut till den ifrågavarande tuaregbyn. Schejken var väldigt grann att skåda i bländvit burnus och blå turban, under vilken de kaffesvarta ögonen blixtrade. Icke desto mindre förklarade jag för honom, att jag tyvärr inte kunde anta hans generösa erbjudande, och jag kan inte skryta med att han blev så värst ledsen över korgen.

Vi skildes under ömsesidiga hedersbetygelser, och jag hade knappt hunnit tillbaka till hotellet, förrän en av hans män galopperade upp framför hotelltrappan på en eldig springare. Under ideliga salams och krumbukter överlämnade budbäraren en present från sin



"Dagen gick i punkteringarnas tecken."

herre. Det var en underbar silverring, ett helt litet mästerverk i filigransarbete.

Jag tog hastigt farväl av mina nyförvärvade vänner och sedan bar det av mot Gao.

Transsahariennes stora buss var oss hack i häl och vid vår första punktering körde den om oss. Hela dagen gick i punkteringarnas tecken. Det var min första oangenäma bekantskap med ökensanden. Av hettan svällde ringarna, som varit lagom pumpade vid starten, och den ena explosionen följde efter den andra. Vi lade om och pumpade och pumpade och lade om och då vi kommo till Ansongo, en liten by där vi skulle fylla på bensin, var jag i ett fruktansvärt humör. När sedan den svarte handelsmannen gav mig tre gallon i stället för åtta, som han tagit betalt för, blev där ett gräl

som hördes vida omkring. Jag stod med en rödvinsbutelj i ena näven och en nyöppnad konservburk i den andra, och mellan tuggorna och klunkarna grälade jag på svartingen så mycket jag orkade. Jag uppträdde säkert inte konventionellt, men så var handelsmannen också en riktig storskojare.

Trots allt var det han som avgick med segern, men på bensincentralen i Gao var det jag som tog pengarna tillbaka.

Det var rätt sent, men eftersom jag bara hade omkring tio mil kvar till Gao beslöt jag mig för att fortsätta. Väglaget var tungt och sandigt och det gick inte med någon överdriven fart. Men äntligen, då klockan var tio på kvällen skymtade vi de första ljusen. Det var den stora flygplatsen och efter ytterligare en kvart körde jag upp framför Transsahariennes hotell.

Hos Transsaharienne, det stora franska bussbolaget, som sköter trafiken genom Sahara, köpte jag för 1,200 francs bensin. Det vill säga, jag fick kvitto på att jag betalat summan, och sedan skulle jag ta ut bensinen under vägen vid stationerna i öknen. Man har måst ordna det så för att inte bensinstationernas dagskassor skola locka beduinerna. Kvittot tog jag, men naturligtvis glömde jag de gula kuponger, som skulle avlämnas som betalning för bensinen. Den glömskan höll på att stå mig mycket dyrt, som jag längre fram skall berätta om.

— — —
Samtidigt med mig skulle den stora Transsahariennebussen starta sin färd genom Sahara med fem

FEM MÄN I ETT FORT



Tuaregerna åse Hassans ansträngningar som ringomläggare.

passagerare. Jag beslöt göra sällskap. Avfärden var utsatt till klockan två följande eftermiddag precis.

På hotellet rådde liv och brådska. Bussen stod utanför på gården och hade gått på en cylinder hela morgonen. Passagerarna utgjordes av två omfångsrika amerikaner, som sutto nersjunkna i var sin maklig fåtölj i hotellvestibulen och drucko visky, en orakad journalist, sprang omkring i onaturligt spetsiga lackskor men utan krage och letade efter en portfölj, en annan fransman, som, iförd fotsid slängkappa, gestikulerade och pratade med ett dussin araber, vilka försökte pracka på honom diverse skräp, samt en åttiotvårig gubbe, som förlagt sina löständer och nu for omkring i korridorerna som ett torrt skinn under ljudliga anklagelser mot den slarviga hotellpersonalen.



Hassan hämtar vatten i floden Niger.

Transsahariennebussen såg allt annat än förtroendeingivande ut. Föraren låg på huvudet i motorn och svettades och svor så det stod härliga till. Det var något fel på magneten, sade han. Omsider blev felet avhjälpt, och med en suck av lättnad stängde föraren igen motorhuvn och torkade svetten ur pannan. Då var klockan betydligt över två. Nu skulle man i alla fall komma i väg. Jo, pytt!

Det visade sig att journalisten just hittat sin portfölj och åttiotvåringen sina löständer, men nu kom i stället radiotelegrafisten — som alltid måste medfölja bussen — springande och förklarade att han förlagt sina lurar. Ingen hade sett dem. Ny uppståndelse, villervalla och förtörnade utrop från passagerarna, som nu kände sig rättfärdiga, eftersom de voro klara.

FEM MÄN I ETT FORT



Tuareger.

Så fortsatte det växelvis: då bussen var klar voro passagerarna det inte och tvärtom.

Chauffören tutade ilsket i signalhornet, araberna kacklade och amerikanerna drucko visky. Klockan fyra enades man om att starta på slaget fem och så skedde verkligen.

En halv kilometer utanför Gao stannade bussen. Föraren steg av och försvann ånyo på huvudet i motorn. Efter ungefär en kvart återtog han sin plats i förarsätet och lade in ettan. Det mest öronbedövande brak hördes — det var växellådan som gick åt pepparn. Nya undersökningar. Till slut lyckades föraren få backen i funktion och så rullade bussen *baklänges* åter till Gao. Men nu hade jag faktiskt tröttnat på dess förträffliga men tidsödande sällskap



Bilen hade julrengöring innan den lämnade Gao.

och beslöt mig därför för att fortsätta ensam ut i öknen.

Solen dolde sig bakom en molnbank, som den ibland gör i Sahara fastän det aldrig betyder regn utan på sin höjd sandstorm, och en underlig halvdager rådde.

Där jag satt vid ratten hade jag en känsla som om jag givit mig av på en Atlantflygning. Öknen låg oändlig framför mig, mörk och hotande. Uppriktigt sagt hade jag tänkt mig Sahara en smula annorlunda. Här funnos inga sanddyner, sådana man brukar se på fotografier, utan öknen hade än så länge närmast stäppkaraktär. Men det kanske skulle ändra sig. Grästuvor syntes här och där och ibland till och med några låga buskar. Däremellan utbredde sig vidder med hård, mörk sand. Intet levande väsen syntes till.



Bensinpåfyllning i öknen. Bredvid ett flygmärke.

På sina ställen var vägen eller kanske rättare mar-
ken tungkörd, men på det hela taget gick det raskt
undan. Någon byggd väg förekommer inte, utan man
kör i hjulspåren efter andra bilar. Dessutom är rutten
utprickad med nedstuckna pinnar eller tomma bensin-
dunkar, och på var tionde kilometer står ett avlångt
skjul, målat i de franska färgerna. Det är märken för
flygarna. Men även bilresande ha nytta av skjulen, ty
i varje ända står avståndet till närmaste fort åt var-
dera hållet angivet med stora, svarta siffror. Det är
sålunda lätt att hålla räkning på hur långt man
kört och hur lång väg man har kvar till nästa fasta
punkt.

Hastigt föll skymningen och det blev svart som i
en säck. Strålkastarna lyste, och jag fick anstränga

ögonen till det yttersta för att inte tappa bort raden av pinnar.

Plötsligt blinkade ett ljus föröver och ögonblicket därefter ännu ett. Det var Fort Tabancourt, den sista utposten i Sahara när man kommer söderifrån. Det var det minsta fort jag någonsin skådat — en riktig Lilleputtfästning. Där residerade en ensam officer — arma karl!

När jag stannade utanför porten och gav några ilska vrål med signalapparaten, kom officeren ut med en brinnande fotogenlykta i handen. Hans överraskning var stor, då han fann en dam i bilen men han hälsade mig hjärtligt välkommen och inbjöd mig på stående fot till middag.

Med lyktan lyste han min väg genom fortet till en brant stege, som stod lutad mot en mur. Inte en katt syntes till. Vi klättrade uppför stegen och balanserade några meter på muren, varefter vi kommo in i ett litet fyrkantigt rum, upplyst av en likadan fotogenlampa som den officeren hade i handen.

Det var ett besynnerligt rum. Väggar och golv voro av lera och två gluggar i muren skulle föreställa fönster. Ett par gasellskinn, uppspikade i svansen, fungerade som gardiner. Vid rummets borte ända fanns ännu en dörr, konstruerad av en mängd bensindunksbottnar. Den lyste som silver i den svaga belysningen. På ena väggen hängde några sköna färgglada damer, urklippta ur illustrerade tidningar, och på den andra några glansbilder från chokladaskar.



En sjuk och utsvulten kamel lämnad för att dö.

Rummets möblering utgjordes av en järnsäng och ett bord samt ett par träpallar. Kring bordet, som var framdraget till sängen, sutto fyra franska officerare. På bordet stodo matrester och några halvtömnda glas.

Vid mitt inträde stego officerarna upp och gjorde honnör. Värden presenterade dem som några av sina vänner, vilka kommit på besök från ett närliggande fort. Alla fem voro unga män, som nog skulle sett rätt snygga ut, om de inte varit försedda med väldiga helskäg. Rakning är onödig lyx i öknen.

Min värd knackade i bordet med en vinbutelj, varvid bleckplåtsdörren öppnades och en svart boy blev synlig.

— Ahmed, sade min värd, gör i ordning litet middag åt madame.

Boyen tog en tallrik från bordet, hällde en skvätt vatten på den, rörde om med två fingrar, vars naturliga färg lyckligtvis dolde hur smutsiga de voro, och hällde ut diskvattnet på golvet. Voilà — tallriken var diskad!

Därpå försvann boyen men återkom strax efter medförande en konservburk med corned-beef, två ägg, en obeskrivlig pytt-i-panna, bröd samt en butelj vin.

Jag grep mig an med måltiden och i själva verket smakade det riktigt gott med litet mat ovanpå köringen. De fem officerarna voro intresserade åskådare. Min värd berättade, att de inte sett en vit kvinna på ett helt år, och då kan man ju förstå deras intresse.

Efter middagen røjde Ahmed av bordet och serverade arabiskt kaffe i de mest skilda föremål. Officerarna berättade om sin enformiga tjänstgöring i öknen, där den enda omväxlingen var skärmytslingarna med araberna. Mellan dem bara åt och sov man och spelade tärning.

Tärning! Det var en god idé och snart voro vi ivrigt upptagna av det om icke just ädla så dock spelet. Fotogenlamporna upplyste sparsamt den underliga scenen — det var verkligen en besynnerlig afton.

En av officerarna visade mig en maskinskriven lapp. Det var en order, som befallde dem att följande dag hålla sig beredda, ty man väntade ett anfall av tuaregerna.

— Önskar madame följa oss och på avstånd bevittna vår strid? undrade min värd.

— Tack, men jag har så bråttom.

— Vart far madame?

— Till Paris.

— Paris! svarade de i en gemensam suck. Tärningsspelet avstannade och vi sade varandra god natt.

Jag gick ned till bilen, som stod parkerad på fortets gård. På min värds anvisning hade Hassan ställt i ordning min säng i en halmhydda, som hörde till fortet. Jag satt en stund och såg ut över öknen, som vilade i ett förtrollande månsken. Så lade jag mig och var strax efter försänkt i djup sömn.

MALARIA I ÖKNEN

Jag vaknade vid ett förskräckligt oväsen. Det var alldeles kolsvart omkring mig och jag var till en början en smula desorienterad beträffande var jag befann mig. Men så klarnade begreppen och jag kikade ut ur hyddan för att se vad som stod på.

Det var bussen som kommit. Motorn gick som vanligt på en cylinder och lät som en stenkross i full aktion. Passagerarna föstes in i olika hyddor och så blev det tyst för en stund. Jag återvände till min säng.

Lugnet varade precis en halvtimme. Någon lyste på mig med en lykta. Klockan var tre och var det så att jag skulle ha bensin, fick jag stiga upp på eviga minuten. Jag pallrade mig upp och klädde mig vid skenet av min ficklampa. Det prasslade och knakade i halmhyddan av den nordliga stormen, som kom svepande ned över öknen. Jag kände mig obeskrivligt frusen och illamående och det värkte i armar och ben.

Jag gick ut ur hyddan och fram till bilen. Hassan var redan i färd med att fylla bensin och tillsammans lastade vi på 220 liter jämte 6 liter olja och 20 liter vatten. Framför oss låg 1,450 kilometer genom öknen.

Bussens passagerare hade samlats kring ett stort bensinfat, där det serverades kaffe ur en gryta.

— Nu kanske vi får sällskap en bit, sade en av de tjocka amerikanerna, som stod och hällde i sig visky ur en fickplunta.

— Det beror på hur snart ni blir färdiga att ge er i väg, svarade jag, ty den här gången väntar jag inte.

I samma ögonblick gav chauffören till ett vrål med signalhornet som för att manifesteras sin idignation över mitt nedsättande uttalande om hans åk. Det blev väldig fart på passagerarna. I all hast kraftrade de ihop sina tillhörigheter, som redan hunnit spridas på ett ansenligt område, och antrade bussen.

Jag startade motorn och i samma minut kommo de fem officerarna från fortet springande med en kaffepanna och en mugg. Det smakade, ska jag säga, i nattkylan. Så vinkade vi farväl och med bussen i hämlarna rullade jag ut mot öknens.

— Bon voyage, bon voyage! ropade fransmännen efter mig.

När vi kört ett par kilometer, föllö delar av växel-lådan ur bussen. Där lågo de i sanden, och chauffören vred sina händer och slet sitt hår. Nu måste han börja reparera igen, och även om han vid det här laget borde vara ganska tränad på jobbet så förstod jag hans för-tvivlan. Att sätta fast växellådan med ståltråd och gamla konservburkar skulle säkert ta sin rundliga tid. Jag tvingades sålunda att för andra gången säga far-väl, och sedan såg jag aldrig Transsahariennebussen mera. Dess strålkastare blevo svagare och svagare och slutligen försvunno de bakom en sandkulle.

— — —

Sand, sand, evig sand!

I stora, mjuka dyningar och vågor utbreddes sig sandhavet runtomkring oss. Nu var det den riktiga öknen, Sahara så som jag tänkt mig den under skoltiden. Det var precis som att köra genom snö.

— Bara håll varvantalet uppe och tag fart, var det råd sakkunskapen givit mig, och jag följde det nu efter bästa förmåga. Det var att klämma in tvåan eller ettan och trampa gasen i botten. Härligt, att det inte fanns några diken!

Jag skulle säkert varit på briljant humör, om inte värken i kroppen tilltagit. Och nu inställde sig frossbrytningar, och jag kände febern bränna. Det var ingenting att missta sig på: malarian . . .

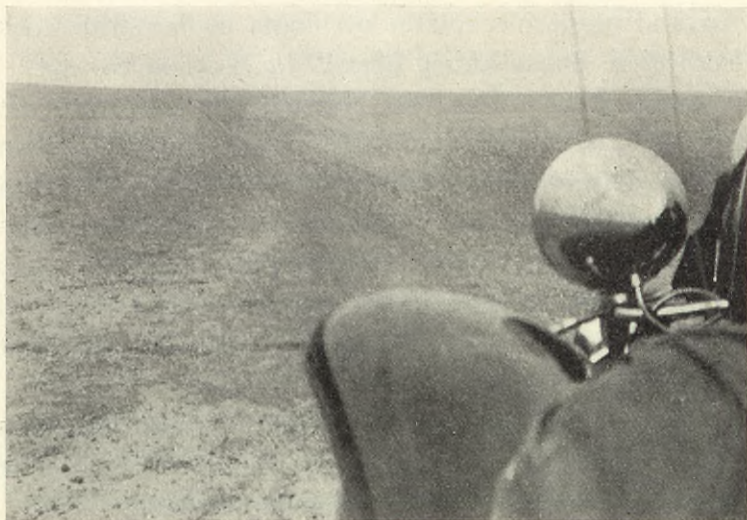
Men nu var jag redan så långt hunnen, nu *ville* jag igenom. Och envis, det lär jag alltid ha varit.

Vid varje kilometer stod en stolpe, och det gällde att inte tappa bort någon av dem i mörkret, för då kunde man kvickt komma in på villovägar. Och hitta sen rätt, den som kan!

Timme efter timme forcerades den ändlösa raden av sanddyner. Ena ögonblicket klättrade vi uppför en kulle, andra ögonblicket rullade vi nedför motsatta sidan. Äntligen började det ljusna i öster. Gryningen kom och med den en isande kyla. Eller var det bara jag som frös?

Solen steg upp, röd och vacker.

Jag vände mig om för att titta på bagaget. Du milde . . . ! Reservhjulet, som legat ovanpå alltsammans var försvunnet.



Ett oändligt sandhav.

— Hassan, var är reservhjulet? frågade jag.

Hassan rullade med ögonen och såg skuldmedveten ut.

— Det ser ut som om det skulle vara borta, madame, sade han.

Jag funderade på att köra tillbaka för att leta efter det, men det var för stor risk att bensinen inte skulle räcka. Alltså fortsatte jag, men Hassan fick under en halvtimme veta att han levde.

Det var en strålande morgon, men jag kände mig inte på humör att prisera naturens skönhet. I stället fastnade vi i en bottenlös sanddriva.

Hur var det nu jag skulle bära mig åt? De goda råden och anvisningarna snurrade åter runt i min feberomtöcknade hjärna: "Släpp ut luften ur ringarna.

Använd tunna bleckplåtar att lägga mellan fram- och bakhjulen. Backa aldrig bilen!" Ja visst, så var det.

Alltså stego vi ur och Hassan fick leta fram de tunna bleckplåtarna, som skulle finnas bland all bråten i bilen. Efter något sökande lyckades han också hitta dem. Luften släpptes ur ringarna och plåtarna placerades på sina platser. De luftlösa ringarna fingo fungera som kameldynor åt vagnen och så kröpo vi framåt till fast mark. Det gick lättare än jag trott att komma ur drivan.

Men nu återstod ett respektabelt arbete, nämligen att pumpa luft i alla fyra ringarna igen. Efter denna värmande motion tog jag fram en käxlåda.

"Budoir-biscuits" stod det på locket. Namnet skar sig en smula mot omgivningen, men innehållet ännu mera. Det var tunna sockerskorpor, som smälte i munnen och försvunno, innan man ännu hunnit svälja.

En stor limpsmörgås med skinka och senap hängde bland de andra hägringarna vid horisonten.

Sand, sand! Ettan hoppade ur och där stodo vi igen. Hu, vad jag mådde illa och vad allting var tråkigt. Ut med luften, fram med plåtarna och så pumpa igen.

Då denna procedur upprepades för tredje gången hörde jag motorbuller. Motorbuller mitt i öknen — omöjligt! Eller var det bussen, som körde ifatt mig? Ännu omöjligare. Men bullret kom närmare och närmare. Det lät som om det satt en stor motor i jordens innandöme och dundrade.

Så mycket mera förvånad blev jag, då jag upptäckte att bullret i verkligheten kom från luften. En stor,

svart fågel kom glidande över den blå himlen. Hjärtat stod nästan stilla i kroppen på mig. Jag vågade inte andas av rädsla för att synen skulle försvinna. Men den försvann inte. Tvärtom brusade den fram över bilen på låg höjd, gjorde en sväng tillbaka och landade med en elegant vingglidning bredvid bilen.

Det var den flygande vicomten de Sebour, en av Frankrikes mest kända sportflygare. Han var på väg med sin fru, sin tolvårige son och sin mekaniker till Paris. Jag hade träffat honom i Nairobi och han visste att jag befann mig någonstans i öknen. Sedan var det inte svårt att hitta mig, eftersom bilarna följa flygrutten — eller tvärtom, vilket man vill. Någonstans på den rutten måste jag finnas.

Medan motorn gick på tomgång pratade vi några minuter, men när vicomten övertygat sig om att allt var O. K. besteg han åter flygmaskinen med sin familj. Ögonblicket efter hade han lyft.

Jag sprang tillbaka till bilen, hoppade i den och började köra som en vanvetting. Jag ville till varje pris följa med, jag måste hinna upp fågeln. Galenskaper! Trodde jag att jag skulle kunna köra ifatt en flygmaskin?

Men när fågeln försvunnit långt, långt borta i fjärran, greps jag av en obeskrivlig ensamhetskänsla. Tänk om jag suttit i flygmaskinen och nu snart varit framme i Alger. I stället satt jag — Hassan i all ära — ensam i öknen med en feber, som för varje timme grep fastare tag. Mitt huvud värkte, så att varje ojämnhet i marken förorsakade smärta. I fickan hade jag hittat

två söndersmulade kinatabletter — det var hela medicamentförrådet. Jag hade inte tänkt på att förnya det, sedan jag väl lämnat sumptrakterna.

Plötsligt kom jag till ett flygmärke, där vägen delade sig. På en pil åt höger stod att läsa: "Transsaharienne, gamla vägen", på en annan åt vänster: "Transsaharienne, nya vägen." Jag funderade ett slag men valde nya "vägen", i synnerhet som kilometerstolparna syntes följa den.

Sanden var här betydligt hårdare, men gropig och guppig. Febern hade nu gjort mig nästan medvetlös och jag skakade som ett asplöv. Jag kände att jag nu inte orkade mycket längre. Om jag kört tio minuter eller två timmar efter denna min upptäckt, vet jag inte. Jag vet bara att jag sade till Hassan att bädda sängen. Jag hörde honom på avstånd säga att han sett några tuareger, och att det därför var bättre att köra längre bort. Men jag orkade inte mera . . .

— — —
När jag vaknade var det natt. Himlen strålade i stjärnprakt, och Södra Korset hängde alldeles över horisonten.

Var var jag? Varför var det så obeskrivligt tyst? Befann jag mig redan på andra sidan? Jag skrattade till vid tanken.

— Ropade madame?

Nej, jag var inte död. Jag låg bara under stjärnorna, som jag gjort så många gånger den sista månaden. Och var jag låg — det kunde ju göra alldeles det-samma . . .



Hassans första, enda och sista mästerverk i fråga om kamerakonst.
Bakom bilen ett flygmärke.

NYTTAN AV EN RÖD NÄSA

Solen stack mig i ögonen. Jag plirade mot det starka ljuset och började långsamt återvända till medvetande efter nattens djupa sömn. Den hade för resten inte bara varit djup utan också stärkande. Jag kände mig faktiskt rätt pigg, om också febern inte släppt sitt tag fullständigt. Men allting är ju relativt och i förhållande till gårdagens befinnande mådde jag nu som en prins.

Var det männe nattkylan, som ersatt de kalla baden på sjukhuset i Dar es-Salaam? Den måtte i varje fall varit ansenlig. Den iskalla nordanvinden svepte allt-

jämt fram över sandvidderna. Aldrig hade jag trott det kunde vara så kallt i öknen.

Bilen vägrade att starta. Sannolikt hade den förkyllt sig under natten, ty jag hade verkligen inte tänkt på att lägga någon filt på motorhuven. Jag måste plocka fram veven och fick på det viset en värmande morgonmotion. Slutligen började motorn stänka ett par slag, och sen satte den i gång. En ny ökendag kunde börja.

När jag kört fem mil slutade plötsligt "vägen", det vill säga kilometerpinnarna, och inte ett spår syntes i sanden. Det fanns ingenting annat att göra än vända och fara tillbaka de tolv milen till flygmärket vid vägskalet.

Vinden ven och det fina sandstoft som den förde med sig piskade mig i ansiktet. Min redan av kylan starkt rödfärgade näsa blev ännu rödare, kunde jag konstatera i backspeglarna. Det var tråkigt, men vad skulle jag göra, för pudret hade tagit slut redan i Gao. Och det var min smala lycka att så var fallet.

Plötsligt dök nämligen ett stort dammoln upp vid horisonten och nalkades med rask fart. När molnet kom närmare, visade det sig att det innehöll elva stycken till tänderna beväpnade kamelryttare av särdeles ociviliserat utseende.

— Se så där ja, nu är det färdigt, tänkte jag.

Hassan stack emellertid ut sitt svarta huvud under suffletten och vinkade vänligt med handen till araberna.

— As-salam alleikum, sade han.



Åskådare i öknen.

— Alleikum as-salam! svarade hövdingen för truppen, ehuru något grov i målet.

Därmed voro de parlamentariska förhandlingarna inledda, och, som jag visst redan har nämnt, var Hassan en utmärkt diplomat. När han träffade sina rasfränder utvecklade han en talförhet, som skulle kommit en hel riksdag att blekna av avundsjuka, om den hört på. Arabschejken fick inte en syl i vädret på en lång stund, men när Hassan slutligen måste andas ett slag, stack han emellan:

— Vem är det du har i bilen?

— Hm, sade Hassan, ty vad skulle han väl säga.

Svaret tycktes inte tillfredsställa schejken, ty han lät sig glida ner från sin upphöjda ställning på kamelryggen utan att ens tvinga djuret i knä först. Med

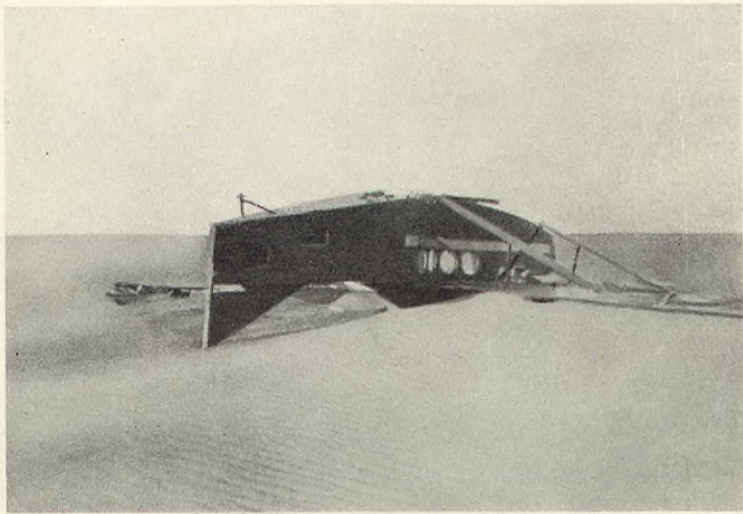
långa steg gick han fram till bilen och tittade in under suffletten. I andanom såg jag mig redan införlivad med hans harem, men till min förvåning drog han lika snabbt tillbaka huvudet, gjorde en obeskrivlig grimas och sade:

— Fy tusan!

Jag hajade faktiskt till, för man är väl ändå inte mer än kvinna. Men så fick jag syn på mig själv i backspegeln och det var verkligen ingen vidare attraktion. Jag satt vid ratten okammad, rödnäst och iklädd ett par jättelika blårandiga herrpyjamas och med en smutsig kamelhårsulster ovanpå hela ståten. Särskilt näsan var imponerande och det var nog den som fällt utslaget. Varav man kan sluta sig till att det är gagneligt med en röd näsa, om man ger sig ut på ökenfärd.

Jag drog en suck av lättnad, då beduinerna vände sina kameler och åter jagade bort med fladdrande burnuser. Inte för att jag tror, att den gode schejken och hans män tänkt varken mörda mig eller röva bort mig, men alla de hemska och bloddrypande historier som mina vänner serverat mig, kunde göra vem som helst misstänksam.

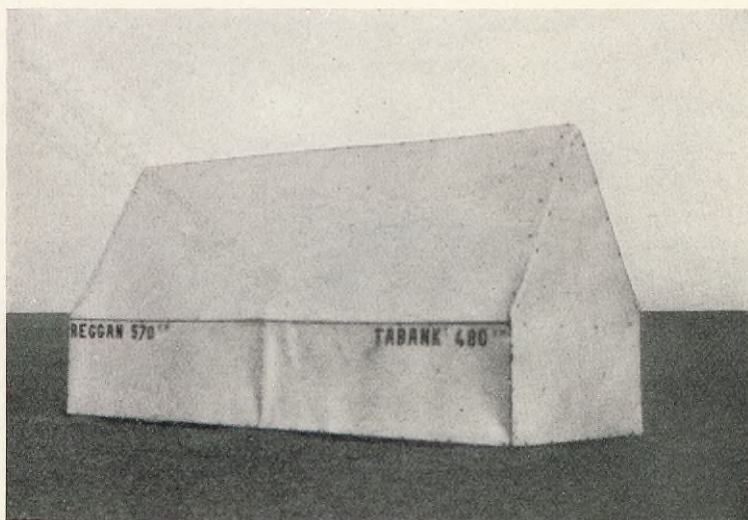
Omsider nådde vi vägskälet och slog in på "Transsaharienne, gamla vägen". Den var utprickad med tomma bensinfat, konservburkar och flaskor. Däremot voro kilometerstolparna försvunna för alltid. Tänk vilken enkel sak för ett rövarband att placera om konservburkarna och leda bilarna till någon småtrevlig fälla! Fastän efterräkningarna kanske bleve litet för dyrbara.



En flygmaskin ligger havererad mitt i öknen. Dess passagerare blevo räddade i sista minuten.

Hela dagen körde vi fram genom det enformiga sandhavet. Eller var det egentligen så enformigt? Bakom varje sandkulle öppnade sig nya perspektiv, ständigt desamma men ändå innebärande en viss variation. En god sak var det att temperaturen om dagen höll sig inom måttliga gränser. Det kunde också behövas, ty nu började jag åter bli illamående och jag kände hur febern steg. Vi måste stanna ideligen, då jag inte orkade köra. Varje gång vi stoppade ville jag dö, men efter en halvtimme var jag åter pigg och så körde jag en bit igen. Om det inte varit för den tråkiga feberns skull, hade själva ökenresan helt enkelt varit förtjusande.

De i trikolorens färger målade flygmärkena hade nu blivit vitmålade små plåthus. I stormen och det



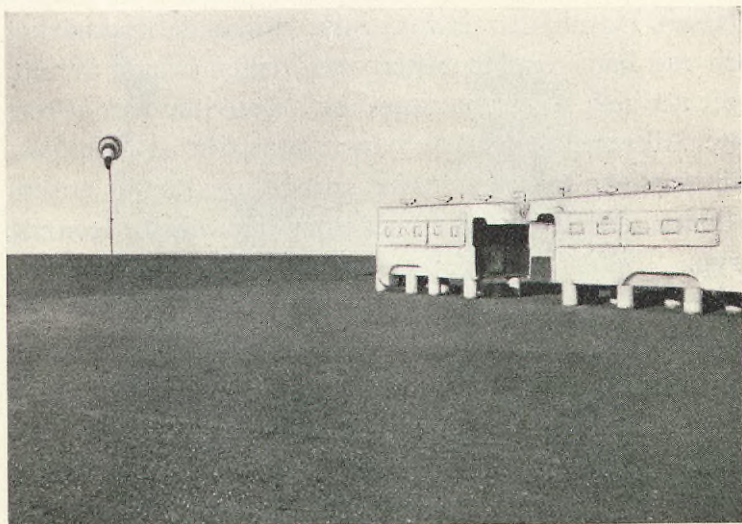
Annat slag av flygmärke.

starka solskenet syntes hägringar. Ibland var det gröna träd, som inte funnos, ibland kunde man svära på att man såg vatten och öar, som voro lika obefintliga.

Frampå eftermiddagen befunno vi oss uppe på Tannesroufplatån, och där var den gulbruna marken hård och bra att köra på. Vid fyratiden reste sig framför mig en hög mast med ett flygmärke — vi voro framme vid "Bidon 5", de fem buteljerna!

"Bidon 5" är världens mest ensligt belägna bensinstation, och därtill en synnerligen ryktbar plats. Enligt historien lär namnet ha uppkommit på följande sätt:

Då Bror von Blixen-Finecke — "The white hunter" — passerade platsen på sin ryktbara bilfärd genom Sahara 1928 i sällskap med Sir Charles Markham



"Hotellet" i "Bidon 5".

voro de fullständigt utan vatten. Men just där "Bidon 5" nu ligger — då fanns där bara sand — hittade de en vattentunna, som sannolikt kvarlämnats som depå av någon militärexpedition. De fyllde på sitt vattenförråd och kvarlämnade i stället fem flaskor öl som tack. När man sedan upprättade en bensinstation på platsen fick den namnet "Bidon 5". Att både vattentunnan och bensindepån placerats just där, beror på att stället ligger halvvägs mellan Fort Tabancourt och Fort Reggan.

Utom flygmasten påträffade vi två stora bussar från Transsaharienne. De äro parkerade där såsom hotell åt busspassagerarna från den ordinarie bussen, som passerar en gång var fjortonde dag. För att betjäna de resande med bensin bor en ensam arab på

platsen. Han håller till inne i det vitmålade flygmärket och vad han i övrigt sysslar med dagen i ända är inte gott att veta. Överanstängd av arbete blir han säkert inte. Alltemellanåt måste han avlösas, för en människa blir vanligen tokig efter rätt kort tid om hon är ensam i öknen, där hon varken ser eller hör minsta levande kryp.

Det berättas att man glömt ge en av de föregående depåföreståndarna vatten i tillräcklig mängd. Två dagar senare än vanligt skickade man nytt förråd, men då var mannen redan död. En människa lär inte kunna leva mera än fyrtioåtta timmar utan vatten i öknen.

"Bidon 5" är trots sin litenhet — en enda invånare — en synnerligen dyrbar plats. Bensinen kostar tolv francs litern och vatten fem francs. Men det kan det ju också vara värt mitt i Sahara.

När vi körde upp framför depån, kom araben ut. Han såg redan ganska vansinnig ut — i varje fall kunde man vänta ett utbrott när som helst. Han hade kolsvarta, stirrande ögon och talade med ett hest viskande.

— Bensin!

— Här madame kvitton?

Carramba! De gula kvittona hade jag ju glömt. Jag tog fram det underskrivna kontraktet, vilket tillät mig att taga för 1,200 francs bensin. Mannen svarade att han inte kunde läsa, och ville jag inte ge honom kvitton, så blev det heller ingen bensin.

I en timme talade Hassan oförtrutet, medan jag åt en konservburk bruna bönor med tummen. Det tog



Den ensliga araben vid "Bidon 5" barfota och iklädd bilglasögon mot flygsanden.

ganska lång tid och solen visade tendenser att sjunka under horisonten, utan att parlamentet givit något resultat. Nå, vad gör man, när de diplomatiska förhandlingarna stranda? Man griper till svärdet. Visserligen hade vi inget svärd med oss, men gubben såg inte farligare ut, än att vi trodde oss om att rå på honom med bara händerna.

— Ställ ett ultimatum, sade jag till Hassan. Antingen ger han oss bensin på fläcken, eller också stänger vi in honom i hans hundkoja och serverar oss själva.

Hassan tolkade våra grymma avsikter, varpå gubben per omgående kapitulerade. Med snigelfart flödade bensinen ned i alla tankar. Det var också i sista stund, ty tre, fyra liter var allt som återstod. Min lilla utflykt på den "nya" vägen hade krävt mycket bensin, och inte heller var det bensinbesparande att mil efter mil köra på växel i det tunga väglaget. Vattnen hade jag däremot bara behövt fylla på en enda gång — den kalla motvinden hade gjort att inte kylaren kokat, trots rusningen i motorn. Det var tur, ty jag hade strängt taget alltför litet av varan med mig.

Jag förstår eremiterna, som ta sin tillflykt till öknen för att leva avskilda från människorna. Civilisationen är inte mycket att gå miste om och de flesta människor ännu mindre. Paradiset — är det inte öknen i solnedgång? Blå skuggor, violetta dagar, kristallklar himmel, den glödande röda solskivan, som glider ned bakom horisonten, vilken avtecknar sig skarp som eggen på en kniv. Och så den högtidliga känslan av evighet.

Tyvärre leva ytterst få människor av skönhet allena . . .

— — —

"Bidon 5" låg bakom oss. Det var åter mörkt, och i lyktskenet var det nästan omöjligt att upptäcka spåren i den hårda sanden, som knappast lämnade några märken efter ringarna. Jag körde enbart efter hastighetsmätare och vägmätare. Tio kilometer, och så skulle jag träffa på ett nytt flygmärke. Ibland fick jag leta

ganska länge innan jag hittade det. Och så i väg till nästa.

Vid elvatiden hade jag alldeles tappat bort det vita märket. Jag stannade för att sova några timmar och tog fram två filter och lade mig utan vidare på marken. Men vinden ven och piskade upp sanden och kylan var ohygglig. Jag gissar att det var ett par grader kallt. Förgäves sökte jag somna — jag frös så jag huttrade. Jag steg upp och packade ihop filtarna igen och med åtskilligt besvär lyckades jag starta bilen. Den visade en avgjord avsky för att gå i gång, då det var kallt.

Månen hade stigit upp — den var någonting mittemellan halv och full — och i de bleka strålarna tedde sig öknen dubbelt fascinerande. Jag körde i en stor cirkel för att hitta flygmärket och hade turen att komma alldeles bredvid det. Sedan gällde det bara att komma underfund med åt vilket håll jag skulle köra, men därvid hade jag ju stjärnorna till hjälp. Den upp- och nervända Karlavagnen var lätt att hitta och från skolan vet man ju precis hur man sen skall göra för att ta reda på Polstjärnan. Åtminstone om man varit så begåvad och flitig som jag.

Så förflöt hela natten och en ny sol gick upp.

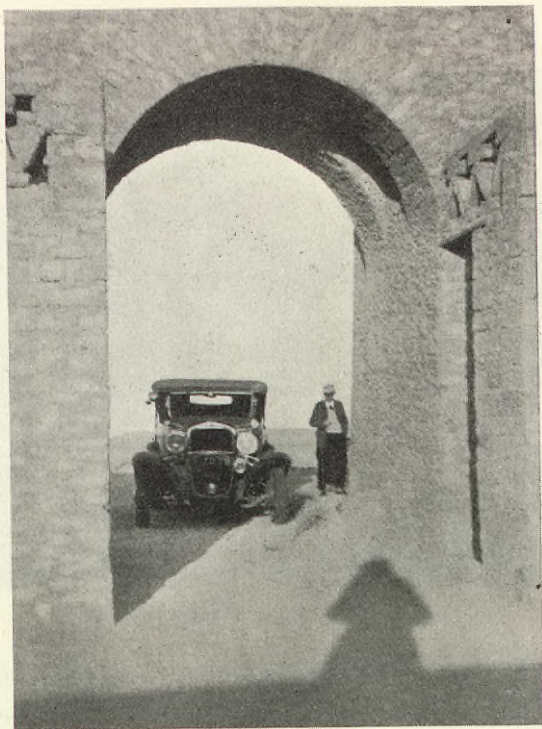
Mina händer hade spruckit sönder av nattkylan och blödde, men nu kunde man åtminstone köra fort. Den sista delen av öknen ligger sanden hård och jämn som den finaste racerbana, och jag kunde hålla en genomsnittsfart av sjuttioåtta kilometer i timmen.

Reggan, tio kilometer,

stod det plötsligt på ett flygmärke. Jag visste i förväg att det skulle stå så, ty jag hade ju hela tiden hållit räkning. Men det var ändå så att jag höll på att ropa högt av glädje.

— Då du kommer till Reggan, hade Blixen sagt före avfärden från Nairobi, har du klarat Afrika.

Visserligen var det bortåt 1,400 engelska mil kvar till Alger, men det var i alla fall en underbar känsla, att ha det värsta bakom sig. Den stora, svarta fågeln kom åter kretsande över mig och klockan 11.10 precis fräste Chevroleten in i Fort Reggan och ett par minuter senare satt jag vid ett dukat frukostbord tillsammans med familjen de Sebour och de franska officerarna.



Reggan.

CIVILISATIONENS UTPOST

Reggan är civilisationens utpost i Sahara men heller inte mera. Det hade jag tillfälle att konstatera under de tjugufyra timmar jag rastade i fortet. Och jag vill inte just påstå att civilisationen visade sig från sin mest fördelaktiga sida.

När jag efter frukosten tagit avsked av familjen de Sebour och sett maskinen försvinna som en svart prick vid horisonten, lade jag mig bums att sova några



Skjutövningar inom fortet i Reggan.

timmar. Då jag vaknade kom en soldat med invitation till te i kommandantens bostad. Det blev en särdeles tillställning.

Garnisonen i Reggan utgöres av främlingslegionärer till skillnad mot fortet söder om Sahara, där soldaterna uteslutande äro infödda. Det är emellertid inte precis eliten av Främlingslegionen som förlagts i Reggan, det syntes redan på utanskriften på kommandanten. Han var en liten, satt karl med boxarfysionomi och tre dagar gammal skäggstubb. Rummet där han tog emot mig var alldeles mörkt, endast genom den öppna dörren hade dagern tillträde. Oredan och smutsen i rummet kan svårligen beskrivas. På väggarna hade uppspikats röda och gröna tygstycken, alla mer eller mindre trasiga och över dessa sutto tre för-



Kommandantskan i europeiska kläder.

storade fotografier av en minimalt påklädd färgad kvinna, efter vad jag senare skulle erfara kommandantens fru. Ett par oljetryck i glada kulörer, reklam för Alfa Lavals mjölkkningsmaskiner och föreställande kor i olika situationer, voro de enda ljuspunkterna i rummet.

Utom mig hade garnisonens officerare inbjudits, och då vi voro församlade och hade välkomnats av värden öppnades en dörr och en mycket underbar dam kom in: fru kommandantskan.

Likheten med fotografierna på väggen var påtaglig om också hennes nuvarande upphøjelse formligen strålade ut från hennes person. Hon var helt europeiskt klädd i vit rynkad kjol, vit kapp, silkesstrumpor och skor. På vartenda finger — utom tummarna — sutto

ringar, så stora att hon nästan inte kunde böja lederna och i öronen bar hon långa pärlörhängen. Det vilda hårkrullet hade hon emellertid förgäves sökt tygla, det stod som en yvig man kring hennes huvud, och på pannan — aj aj, så förargligt — lyste det blå tatueringsmärket.

Med oefterhärmlig grandezza lät fru kommandantskan kyssa sig på hand av officerarna, varefter hon bjöd oss ta plats vid ett långt bord, som stod mitt i rummet. En smutsig arab kom in och fick order att göra i ordning teet. Egenhändigt tog kommandantskan ner några små glas i brokiga färger från en hylla. Ur en bleckburk skakade hon ut litet teblad i en tennkanna och ur en annan tog hon med nyporna en stor sockerklump, som hon krossade med en liten mässingshammare direkt på bordet. Sen stoppade hon några stora stycken i kannan och hällde på det varma vattnet, varefter hon med cigaretten i mungipan hällde upp teet i glaset med stora gester och mycket skvalpande.

Konversationen rörde sig, på kommandantskans initiativ, om Paris och hon berättade hur mycket hon älskade den franska huvudstaden — och den henne. Om nio månader skulle hon och hennes kommandant resa dit och aldrig mera återvända till det besvärliga Afrika.

— Jag kan inte fördrå dessa färgade, sade hon.

För att något säga frågade jag hur många vita som funnos i Reggan.

— Sju man, utom legionärerna, men ni är den enda

vita kvinnan, sade kommandanten, men i detsamma råkade han möta kommandantskans blick, och den var så olycksbådande, att han skvalpade ut nästan allt teet ur sitt glas.

Nu kom araben in med en större bleckburk, innehållande ett slags kax. Kommandantskan tog hand om burken, fattade en tallrik och grävde ner den i innehållet, precis som man gör hemma i Sverige, när man skall mata höns med kli eller vete.

Knappt hade de sockrade kakorna kommit på bordet, förrän alla de millioner flugor som surrade omkring i rummet lägrade sig där. Det var inte mycket man såg av den fordom vita duken.

När teet väl var drucket — jag undrar vad kommandantskan hållt i det, ty det smakade som medicin och föreföll därtill verka berusande — frågade hennes make om jag hade lust att se mig omkring i fortet. Det hade jag naturligtvis ingenting emot och så tågade vi i väg, medan kommandantskan återvände till sin budoar — sade hon.

Ute på gården marscherade en avdelning legionärer fram och åter. Det var ett underligt kompani, ty det fanns inte en soldat som gick ordentligt. Alla skumpade och haltade på ett högst besynnerligt sätt.

— Det är lättare att hålla reda på dem så där, sade kommandanten.

Jag var ett enda stort frågetecken.

— Det är en del av fångarna; de lindrigaste förbrytarna rastas på detta vis. En del får så små skor att de knappt kunna få ner fötterna i dem och andra

så stora, att de knappt kunna forsla dem med sig. Det betar dem en del av rymningslusten. Och hjälper inte det, så har vi andra medel. Men jag tror inte det är värt att visa er arresten. Ni kanske inte tål...

Jag skrattade.

— Som ni vill, madame, sade kommandanten.

Vi gingo ner i en svart källare, men när vi kommo upp därifrån skrattade jag inte längre.

De första cellerna voro så små, att fångarna varken kunde ligga, sitta eller stå raka där inne. Vilken fasansfull tortyr! Och sedan stanken...

I nästa "grad" tvingades fångarna att stiga upp varje halvtimme dygnet runt, göra stram givakt och säga nummer och namn. Ofta utbryter både i fängelset och utanför i ledet Le cafard, ökenvansinnet. Det underliga är att utbrottet ofta sker, då det är fullmåne. Många av legionärerna bli våldsamma och försöka mörda sig själva och sina kamrater, och ibland stå de bakom sina galler och tjuta upp mot månen som hundar. Hemska scener utspelas dagligen, och man kan inte förundra sig över om de bli ohyggligt förråde och efter de fem åren ha svårt att finna sig till rätta i civilisationen, utan återvända frivilligt. Jag vet inte, om det är bättre ställt på andra håll, men att skönmåla främlingslegionärernas liv i Reggan vore en förbrytelse.

I en cell satt en ung tysk, som såg så oändligt snäll och beskedlig ut att jag omöjligt kunde tro, att han gjort något illa.

— Varför sitter han här? frågade jag.



Reggan. Hela fortet är byggt av torkad lera.

— Han ville smita från en ökenmarsch, och därför sprättade han av alla knapparna i sin uniformsrock och svalde dem. Han trodde han skulle få komma in på sjukhuset av den anledningen.

— Gjorde han inte det?

— Nej, han kom i arresten i stället. Där fick han en flaska ricinolja och nål och tråd av läkaren. När han sytt i alla knapparna i rocken igen får han komma ut...!

Jag var glad, när arrestens dörr stängdes — bakom mig.

Nu hade jag fått nog av Reggan, men tyvärr var jag tvungen att övernatta där, ty det var redan ganska sent. Jag åt middag med officerarna i Transsahariennes härbärke. Där var fullt med folk och i ett hörn



En oas.

vrålade en skrällig grammofon fram Josephine Bakers utnötta schlager "J'ai deux amours".

Vid bardisken hängde de egendomligaste typer och de svarta kyparna rusade omkring med drinkar på nickelbrickor. I en ända av rummet sutto några mekaniker från legionen och spelade kort eller tärning, medan innehållet i rödvinsflaskorna hastigt decimerades.

Det var precis som om jag befunnit mig mitt upp i filmen "Marocko".

— — —

Morgonen därpå kände jag mig riktigt utvilad och kort efter soluppgången var jag åter på väg genom öknen. Vid middagstiden utbröt en sandstorm, som rasade till långt fram på kvällen och hela bilen plus jag själv knastrade av sand.

Utan äventyr gick färden sedan två dagar genom sandhavet. Jag sov om natten i oaser under de gnistrande stjärnorna och kom slutligen till en arabby, som heter Ghardaia. Jag tog in på ett urlortigt hotell. I hallen hängde en almanacka. Jag stirrade på den.

Det var den 24 december — julafton.

EN UNDERLIG JULAFTON

Vilken underlig julafton! Jag satt ensam vid ett bord i Ghardaias härbärke — hotell vore ett alltför pretentiöst ord — med en kopp rykande varm buljong framför mig och bemödade mig att komma i julstämning. Men det var lättare sagt än gjort, ty omgivningen var allt annat än jullik.

Det fanns väl inte den fattigaste lilla stuga hemma i Sverige, där man inte i kväll på ett eller annat sätt firade julen. Färskt granris, vaxljus, gröt... Och tidigt i morgon bitti skulle alla kyrkor stråla av ljus och klockorna klinga i olika stämmor. Och människorna skulle vandra till ottan i djup, vit snö eller åka släde med brinnande facklor. Överallt högtid och julstämning. Men här, här var ingen högtid...

Det var kallt i rummet, där jag satt. Så kallt att andedräkten syntes mot fotogenlampan på bordet. På en låda borta vid disken stod en radio och på en hylla ovanför, draperad med skära spetsar, en högtalare. Ur detta plågsamma instrument lockade värden, en ståtlig, kroknäst arabgubbe, fram tyska predikningar, fransk orgelmusik, ett cirkusprogram från Tunis, italiensk konversation från Milano samt en skrällig kvinnlig sopran från okänd ort. Plötsligt klämde ett



Idyll i ett gammalt fort.

dragspel in med en känslig kväsarvals. Hemlandstoner!

— Är det där inte från Sverige? frågade jag värden.

— Sverige? Nej då, det är utsändning från ett kafé i Tanger.

Där sprack den illusionen. Jag frågade värden, om han inte kunde ta in någon svensk station, men eftersom han aldrig hört talas om Sverige var det litet svårt.

Usch, vad jag tyckte allting var ledsamt. Jag lovar att jag kunde ha stortjtit, men eftersom det inte just skulle gjort situationen gladare avstod jag. Jag drack i stället ur buljongen och räknade minuterna tills nästa rätt skulle komma på bordet. Det tog sin lilla tid, ty

värden var ensam om att sköta ruljangsen. Endast i kaféet, som var fullproppat av schejker, främlingslegionärer och annat folk av den mest skiftande kulör och beskaffenhet, hade han en arabpojke till hjälp.

Jag satt med ytterkläderna på mig och dessutom en tjock, vit burnus, som värden ställt till disposition, men jag frös likafullt ohyggligt. De övriga gästerna i matsalen utgjordes av två franska underofficerare som sutto bakfram på sina stolar och konverserade oavbrutet.

När middagen var förbi, reste jag mig och sade god natt.

— Inte kan madame gå och lägga sig redan, sade värden. Klockan är ju bara sju. Om madame vill kan jag ta er med till ett arabkafé, där det är sång, musik och dans i kväll.

— Allright, sade jag och så startade vi ut i den svarta natten.

Jag var klädd i långbyxor, ulster och baskermössa, och araben ansåg att om jag stoppade undan håret, kunde jag gott gälla för en karl. Genom kolsvarta, smala gränder, som voro så mörka att man inte kunde se dem man mötte utan bara kände när man snuddade deras vida, veckrika kläder, gingo vi. Då och då hördes dämpade röster ur mörkret och jag började nästan tro, att värden tänkte locka mig i någon fälla. Men han förde mig säkert bland grändernas irrgångar.

— Nu är vi strax framme, madame, sade han. Det här är ett kafé, dit ingen europé hittar.

Ögonblicket efter vidgade sig gränden till en liten smal gata, som svagt upplystes av ett ljussken, som flödade ut från en port. Värden växlade ett par ord på arabiska med en långskäggig man som satt på huk utanför porten och så stego vi in.

Det var ett besynnerligt rum. Det var byggt i ett kors och utefter väggarna sutto ett sextiotal burnusklädda araber, unga och gamla, fula och vackra, välklädda och trasiga om vartannat. Allesammans drucko de kaffe.

Mitt i korset stod en plåtlåda, fylld med glödande kol, och på en liten estrad strax intill satt musiken. Vi fingo två platser i dess omedelbara närhet. En av musikanterna, som trakterade en stor tamburin, höll då och då sitt instrument över elden, antagligen för att stämma det.

Mitt emot musiken, i andra ändan av rummet, kokades kaffet, som serverades i små öronlösa koppar på gamla plåtlock. Det var det äkta turkiska kaffet, tjockt, starkt och sött. Sex, sju kvinnor befunno sig också i lokalen. Det var danserskor och de voro klädda grant som zigenerskor i vida, brokiga kläder, schaletter kring halsen och dinglande guldmynt i håret.

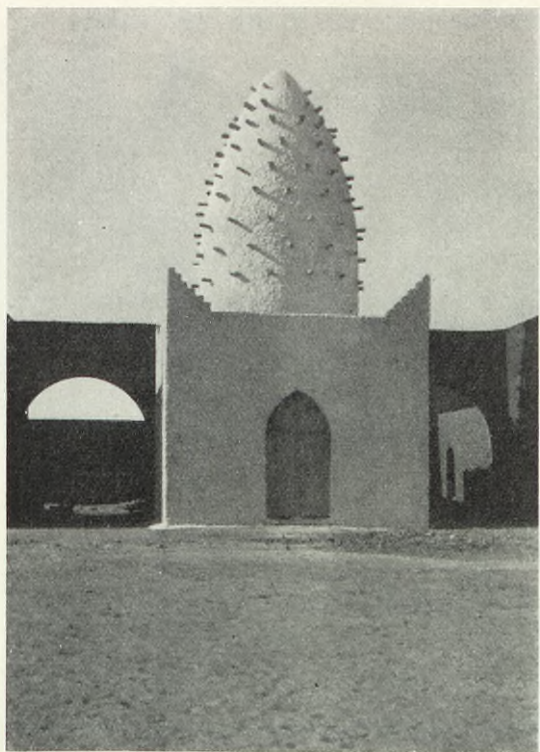
På golvet dansade två småflickor i tioårsåldern. De voro ohyggligt smutsiga och håret hängde svart och tovigt ned i deras smala, glämiga ansikten, men ögonen lyste och glänste. De dansade magdans och svängde en brokig näsduk runt, runt. Öronbedövande musik ackompanjerade dansen.

Nu tystnade musiken, men bara för ett ögonblick. Flickorna försvunno och en fet matrona intog deras plats. Det blev en dans, ska jag säga. Kvinnan stod stilla mitt på golvet medan hon skakade på armar och axlar, som man gjorde hemma i Europa under den värsta jazzhaussen. Och så magen! Den guppade faktiskt upp och ned från knäna och ända upp till hakan under publikens andlösa och andäktiga uppmärksamhet. Ett gillande mummel gick genom lokalen. Musikanterna dundrade på tamburinerna och extasen steg bland de närvarande.

Plötsligt hoppade en liten sjuåring ut på golvet och började härma den stora konstnärinnan. Den extasmättade stämningen sprack tvärt och musiken drunknade i en våldsam skrattsalva. Den tjocka damen såg ganska desorienterad ut och upphörde med sina krumbukter, medan ungen fortsatte med gravallvarlig min under åskådarnas jubel.

Omsider slutade musiken och den ungdomliga danserskan återtog sin plats bland åskådarna. Sorlet lade sig och det blev alldeles tyst i lokalen. Jag började just undra, om det var slut med underhållningen för kvällen, då plötsligt en egendomlig gubbe steg fram på golvet. Han såg ut som en veritabel Metusalem med långt, böljande skägg och på huvudet bar han en grön turban, tecknet på att han företagit den mödosamma pilgrimsresan till Mecka. Han satte sig med benen i kors tätt intill lådan med glöden och ur vecken av sin vida burnus tog han fram en bok med gröna pärmar — koranen. Stillheten lade sig ännu mera övertygande

EN UNDERLIG JULAFTON



En moské.

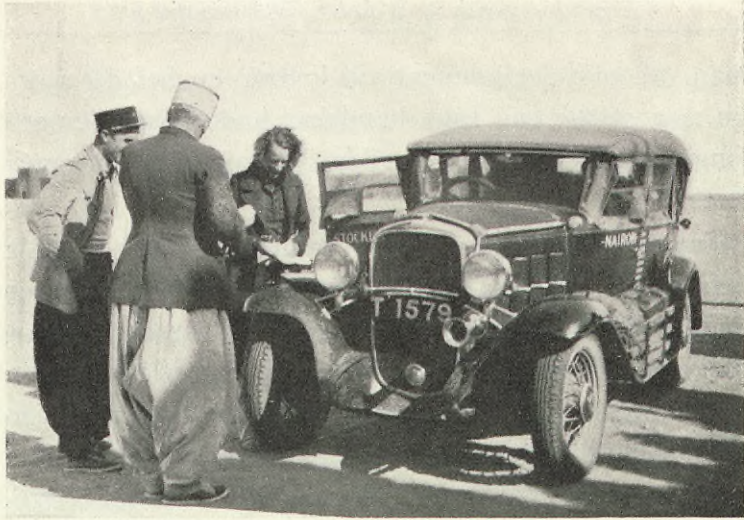
över församlingen, och med entonig, sjungande röst började gubben läsa ur boken.

De närvarandes blickar hängde vid den helige mannens läppar, och det var tydligt att alla ansträngde sig för att uppfatta varje ord. Själv förstod jag naturligtvis inte ett dugg, men jag kunde inte låta bli att gripas av den allmänna högtidliga stämningen. Åhörarnas ögon lyste och ibland nickade någon instämmande. Den gamles röst ljöd klar och melodisk trots entonigheten, och fastän jag väl visste att det han

läste ingenting hade att skaffa med kristen jul, så var det ändå som om gubben gav mig något av den julstämning jag längtat efter.

Jag vet inte hur länge jag satt och lyssnade till gamlingens röst, men när han äntligen tystnade och hotellvärden och jag bröto upp och gingo ut i det fria, syntes redan morgonrodnadens första skimmer i öster.

Kupoler och minareter glödde gyllenröda och stjärnorna bleknade inför den uppgående solen. På marken gnistrade det vitt av rimfrost. Det var, när allt kommer omkring, en strålande juldagsmorgon.



Passen granskas.

SPÅRVAGNAR, BILAR, VARU- HUS...

Kolsvarta snömoln hängde på himlen, och bitande kall svepte stormen fram över vidderna. Naturen var vild och ödslig, men här och där vittnade grupper av svarta beduintält om att det måste finnas vatten i närheten. Tältöppningarna voro vända från den isiga vinden och några magra kameler gingo utanför och betade i det bruna, torra gräset. Naturens vildhet och ödslighet, som solen kunde ge en säregen skönhet, verkade i gråvädret enbart trist och kuslig.

Jag ägde i min packning inte ett enda varmt klädesplagg, om man undantar en ofodrad ulster, och jag frös så jag trodde min sista stund var kommen. Men

man tål, när det kommer till kritan, en hel del mera än man skulle tro. Inga handskar hade jag heller och fingrarna blevo stela och röda. Framåt gick det emellertid.

Jag hade på morgonen utan saknad lämnat Ghardaia och styrde nu mot Djelfa. Dagen utmärktes av en ändlös rad punkteringar. Då vi farit över de obanade vägarna i Franska Kongo, hade alla däcken blivit fulla med taggar från de ljusgrå tornbuskarna, som äro alla bilisters fasa där nere. I början hade taggarna inte känts av något nämnvärt, men nu hade de ätit sig igenom kanfasen och gjorde en mängd små, knappt synliga hål i slangarna. Gång på gång måste ringarna läggas om och hålen i slangarna lagas. Hassan hade det förskräckligt knogigt. Under de ofrivilliga rasterna utfyllde jag med blåfrusna fingrar luckorna i den dagbok, som legat till grund för denna berättelse.

Vi passerade ett obebott fort, och litet senare bröt solen fram genom de mörka ovädersmolnen.

Plötsligt upptäckte jag några föremål på vägen framför oss. Det visade sig vara en hel låda med bilverktyg, som lågo utströdda på marken. Jag stannade, och som en pil var Hassan ur bilen. Med ögon som glödde av upptäckarglädje och girighet plockade han ihop alla de herrelösa agremangerna, som lågo framför näsan på honom. Allting var nytt och utomordentligt bra att ha, menade han. Han samlade en jättehög av skiftnycklar, tändstift, skruvmejslar, en domkraft och annat nyttigt och satte sig sedan åter upp i bilen.

Jag upplyste honom om att vi sannolikt skulle få lämna tillbaka alltsammans i nästa fort, vilket gjorde honom mycket nedslagen. Vid första punktering provade han emellertid den nya domkraften, som utföll till hans stora belåtenhet. Efter slutat arbete slängde han upp den i bakvagnen, så jag trodde den skulle gå i tusen bitar och glömde en skiftnyckel på vägen. I något omild ton påpekade jag hans slarv, men han lät sig intet bekomma.

— Det gör ingenting, madame, sade han. Nu har vi ju massor av skiftnycklar och domkrafter, och för resten är vi i Europa snart. Där ligger det väl utstjälpta verktygslådor litet varstans, så många bilar som där skall finnas.

Och så gick solen ned som den så ofta gjort i den här historien, röd, stor och grann. Men det var för sista gången på resan.

De återstående milen före Djelfa gävo valuta för dagens gråhet. Vägen slingrade sig genom höga sanddyner, som glödde som renaste guld i aftonsolen. Palmerna stodo likt svarta silhuetter mot himlen, som mer och mer mörknade. De första aftonstjärnorna tändes och enstaka eldar började flamma vid beduintälten. Och så rätt som det var körde vi in i Djelfa, en vacker oas.

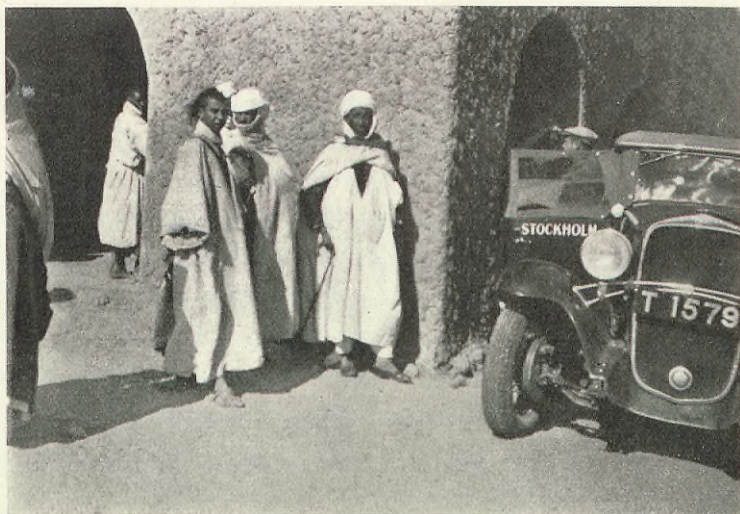
Ett underbart hotell väntade mig. En jättebrasa sprakade i hallen och rummet fyllde de högsta anspråk på komfort. Det var ljuvligt att vara åter i civilisationen.

När jag badat och just höll på att klä om mig, kom en boy med ett visitkort från den franske bilkungen monsieur Renault och hans fru, som frågade om jag ville äta middag med dem. Vi voro de enda gästerna på hotellet, men till middagen hade även inbjudits en del av garnisonens officerare. Det blev en glänsande fest.

Bilkungen var mycket intresserad av att höra om resan, ty den första bil som genomkorsade Sahara på denna rutt — det var några år efter kriget — var en Renault. En fransk flygofficer hade flugit sträckan, och på sin ledighet reste han upp till Paris, där han inköpte en vanlig Renaultbil. På denna monterades en extra stor kylare för att hålla motorn vid lämplig temperatur i ökenhettan — han körde inte om vintern som jag — och en kompass framtill och så startade han med Fort Lamy i Franska Kongo som mål. En vacker dag steg han in hos guvernören i Fort Lamy, iklädd oklanderlig vit uniform och med en elva dagar gammal Paris Midi i handen! Körtiden anses den dag i dag som fenomenal. För några år sedan blev han mördad på gränsen till Rio de Oro i Västafrika men hans rykte lever.

Efter middagen slogo vi oss ned kring den öppna brasan och jag fick lyssna till underbara historier om dem som försökt bekämpa öknen. Många hade lyckats men flera hade gått under eller spårlöst försvunnit för all evighet.

En härlig säng, rinnande vatten, bekväma möbler, vita handdukar och lakan, allt hade nyhetens behag



Bensinpåfyllning i El Golea.

och var obeskrivligt ljuvligt. Jag somnade i lycklig okunnighet om vad följande dag skulle ha i beredskap åt mig. Det är en underbar uppfinning att man inte kan skåda in i framtiden.

Starten skedde som vanligt i soluppgången. Att solen verkligen var uppe kunde man endast sluta sig till av att det började ljusna, ty molnen hängde blygrå tätt över palmkronorna. Det var om möjligt kallare än föregående dag och då och då föll en snöflinga sakta och osäkert, som om den tvekade, huruvida det var rätt plats att fladdra omkring på. Jag för min del tyckte det absolut inte.

På eftermiddagen hände det: som genom ett trollslag öppnades alla himlens slussar. Regnet vräkte ned och förvandlade på några minuter vägen till ett lerigt

träsk. Öknens låg bakom mig, det var då alldeles tydligt.

Skyfallet stod som en tät grå mur framför bilen och man kunde knappast se handen framför sig. Men plötsligt dök en mörk figur upp strax framför kylaren. Det var en fet herre, barhuvad men svept i en stor ulster, från vilken vattnet dröp. Hans snaggade hjässa skvallrade om att han var tysk. Med fäktande armar kom han fram till min bil och stack in huvudet under suffletten.

— Oh, Freulein! Bitte schön, gnädige Freulein, sade han, jag har bestämt farit vilse i denna förfärliga vildmark. Min fru...

Han pekade mot en stor Horchbil, som stod på vägen och i vilken skyntade en medelålders tant, ilsnyttande.

— Jag är säker på att Otto fört mig ut till en plats, dit han inte hittar, ropade damen. Vi har inte sett någon människa på flera timmar! Vad skall vi göra?

— Mitt namn är Katz, Otto Katz från Rostock, återtog hennes man. Jag blir er evigt förbunden, om ni säger oss hur vi ska komma härifrån.

Jag svarade hövligt att mitt namn var Dickson och om jag var som Katz skulle jag fortsätta de sjutton mil som återstodo till Djelfa i stället för att sitta här ute i lervällingen.

— Sjutton mil, Otto! Hör du, Otto, sjutton mil!

Tanten i bilen var nära att dåna, men det stannade vid att hon gav utlopp åt en ny tårflod. För att något säga i sorgen och bedrövelsen frågade jag om jag fick

bjuda på en smörgås. Otto sken upp som en sol, men slocknade lika hastigt, då hans bättre hälft olycksbådande ropade:

— En smörgås, Otto! En smörgås, då man svävar i livsfara, Otto, tänk på vad du gör!

Stackars Otto, han såg verkligen besviken ut. Men jag hade inte tid att vänta på historiens vidare utveckling, utan startade motorn.

— Glöm inte, ropade han när jag körde, att mitt namn är Katz. Otto Katz, det är lätt att komma ihåg.

Så försvunno han och hans fru som skuggor i vätan.

Regnet avtog och utmed vägen började annonsplakaten om cigarretter, drinkar och tvålar resa sig. Återigen påminnelser om civilisationen. Jag satt och funderade på hur det skulle kännas att vara vid målet. Skulle det bli roligt eller bara en besvikelse, som det mesta man längtar efter och uppnår.

Klockan sju på kvällen voro båda mina reservhjul tomma, och jag ville inte riskera att få lägga om i mörkret och leran. Jag stannade utanför en port, ovanför vilken "Hôtel du Sud" stod målat. Namnet var det inget fel på, men hotellet var den värsta svinstia man kan drömma om. Rummet som anvisades mig var fuktigt så det rann utefter väggarna, och lakanen voro våta och smutsiga som disktrasor. Utom de kolsvarta krypin, som föreställde sovrum, fanns det bara ett rum i hotellet, och det var baren. Den uppvärmdes nödortfiktigt av en järnkamin. Jag kröp upp på en barstol tätt intill kaminen och beställde

något värmande. På golvet lågo två smutsiga hundar och vid de små runda borden i lokalen sutto suspekta individer och spelade tärning, rökte och drucko.

Konjakten tinade upp min iskylda lekamen och sorgerna drunknade...

— — —

Spårvagnar, bilar, varuhus, en stor imponerande hamn, fylld med båtar av olika nationalitet — intrycken voro överväldigande och kommo mig att svindla. Asfalten slingrade sig som en svart, glänsande orm framför bilen, lyktorna tändes utefter trottoarerna som långa pärlband och vattendropparna glimmade på vindrutan som klara kristaller.

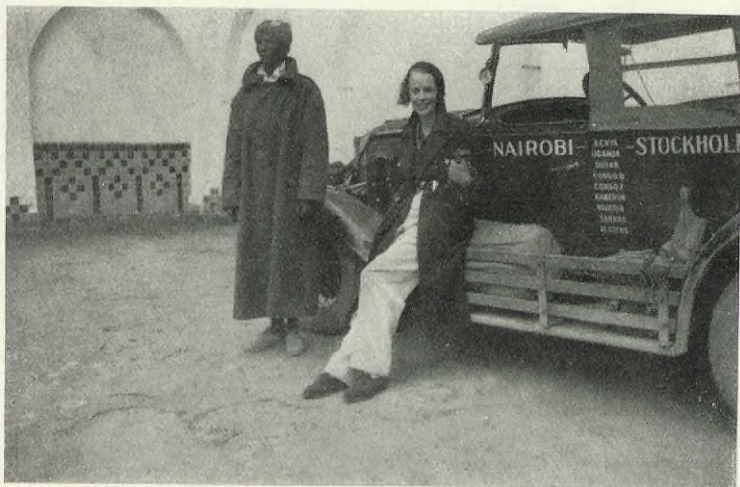
Alger — färden var slut.

— — —

Vadet var vunnet. Almanackan utvisade den 28 december och jag hade använt tjugusju kördagar från Nairobi. Resten hade gått åt till ritten till Bongor, reparationer och brobyggen. Jag var inte helt nöjd med resultatet, ty det hade varit min förhoppning att slippa begagna mig av den klausul i avtalet, som berättigade mig att dra ifrån den använda tiden vad jag förlorat på grund av force majeure. Och force majeure var det väl, när stormen tagit broarna mitt för näsan på mig. Emellertid fick jag trösta mig med, att det kunde gått värre och att jag i alla fall var den första kvinna, som kört bil genom Sahara. Inte för att jag tycker det är så värst märkvärdigt, men ett visst kuriositetsintresse kan det ju alltid ha.

Ja, sen är det just inte mera att berätta. Jag skeppades över till Port Vendre i Frankrike nära gränsen till Spanien och på fjorton timmar körde jag utan avbrott till Paris, där Hassan gjorde stora ögon. I elva dagar vilade jag på lagrarna och fortsatte sedan i en enda etapp till Sassnitz, färjade över till Trälleborg och var kvällen därpå i Stockholm. Här var det folk som gjorde stora ögon, när man fick se Hassan. Och det kunde man gärna göra, för en så präktig och trogen tjänare växer inte på trän.

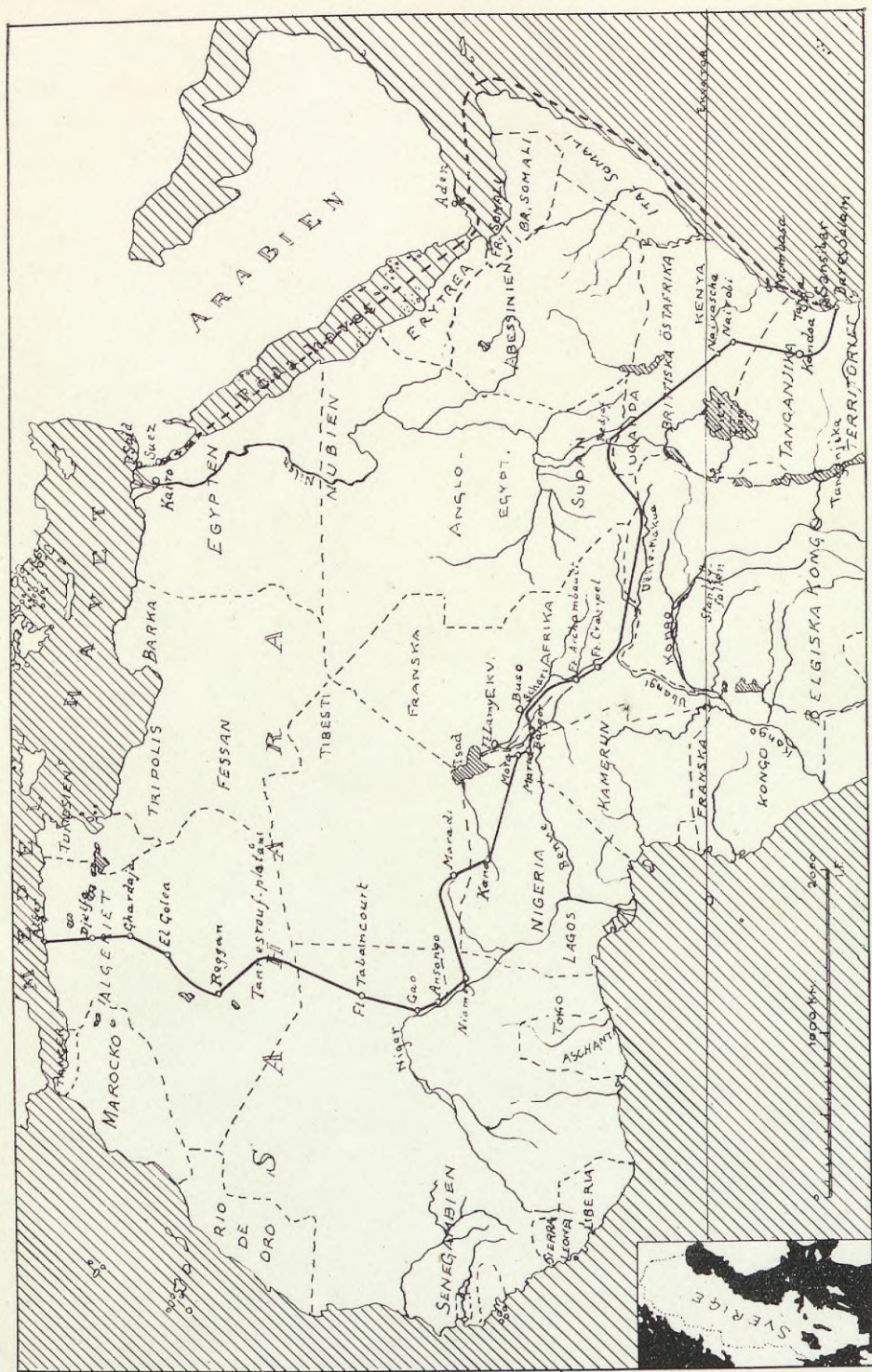
Vad man mest tutat mig i öronen efter min hemkomst till den älskade fädernejorden är att det väl inte är någon konst att köra genom Afrika. Har någon påstått det då? Inte jag åtminstone.



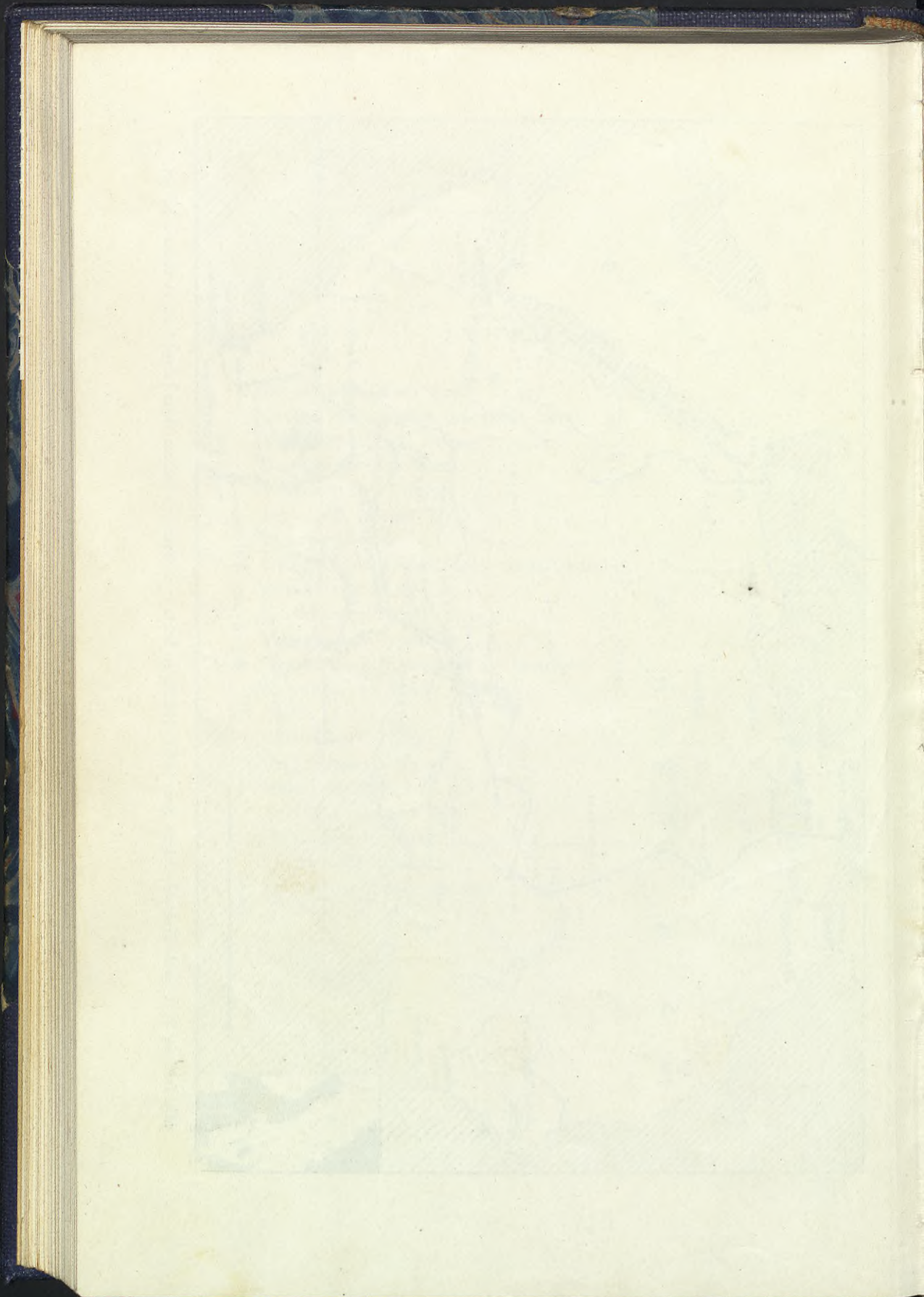
Alger — färden var slut.

INNEHÅLL.

En spådom i Port Said	5
Genom Suezkanalen och Röda havet	11
Vad som hände i Aden	21
Äventyr på Sansibar	29
Varför vrålar Ibrahim?	40
Det snälla lejonet Teodor	50
Champagnevadet	65
Guldgrävare, fjäderfä och annat underligt	71
Ormen i paradiset	81
Flodbåten och andra äventyr	88
Vildmarkens drottning	100
Den artige kommandanten i Bongor	112
Nyttan av en knäckt fjäder	125
Kano	132
Ökenfesten i Niamey	141
Fem män i ett fort	149
Malaria i öknen	162
Nyttan av en röd näsa	169
Civilisationens utpost	181
En underlig julafton	190
Spårvagnar, bilar, varuhus... ..	197



Min färdväg Port Said—Nairobi—Alger. Som jämförelse är en karta över Sverige i samma skala inlagd i nedre vänstra hörnet.



HENNING HASLUND:

Jabonah. Äventyr i Mongoliet. 12: 50; inb. 15 kr.

MARTIN JOHNSON:

Congorilla. Äventyr bland dvärgar och gorillor i Afrika. 8: 50;
inb. 11 kr.

SVEN BARTHEL:

På väg till Colón. 7: 50.

C. A. C. LEWENHAUPT:

I resällskap med en gammal sköldpadda. 8: 50.

CARL TAUBE:

Kriget som inte var något krig. 5: 50.

S. A. ANDRÉE, N. STRINDBERG, K. FRÆNKEL:

Med Örnén mot polen. 10 kr.; inb. 12: 50; i halvfr. band 16 kr.

STEN BERGMAN:

De tusen öarna i Fjärran Östern. 11 kr.; inb. 13: 50.

BERTIL HULT:

Genom äventyrens land. 7: 50; inb. 10 kr.

ERIC VON OTTER:

Som officer och storviltjägare i Turkana. 15 kr.; inb. 17 kr.

GÖSTA ANDRÉE:

Sandviks flygning till Kap. 12 kr.; inb. 14: 50.

KARIN JOHNSON:

Som pilgrim till Mecka. 9: 50; inb. 12 kr.

SVEN HEDIN:

Gobiöknens gåtor. 15 kr.; inb. 18 kr.

HERTIG LARSON:

Mongoliet och mitt liv bland mongolerna. 8: 50; inb. 11 kr.

VICTOR BERGE:

Pärlfiskaren. 8: 50; inb. 11: 50.

FREDERICK O'BRIEN:

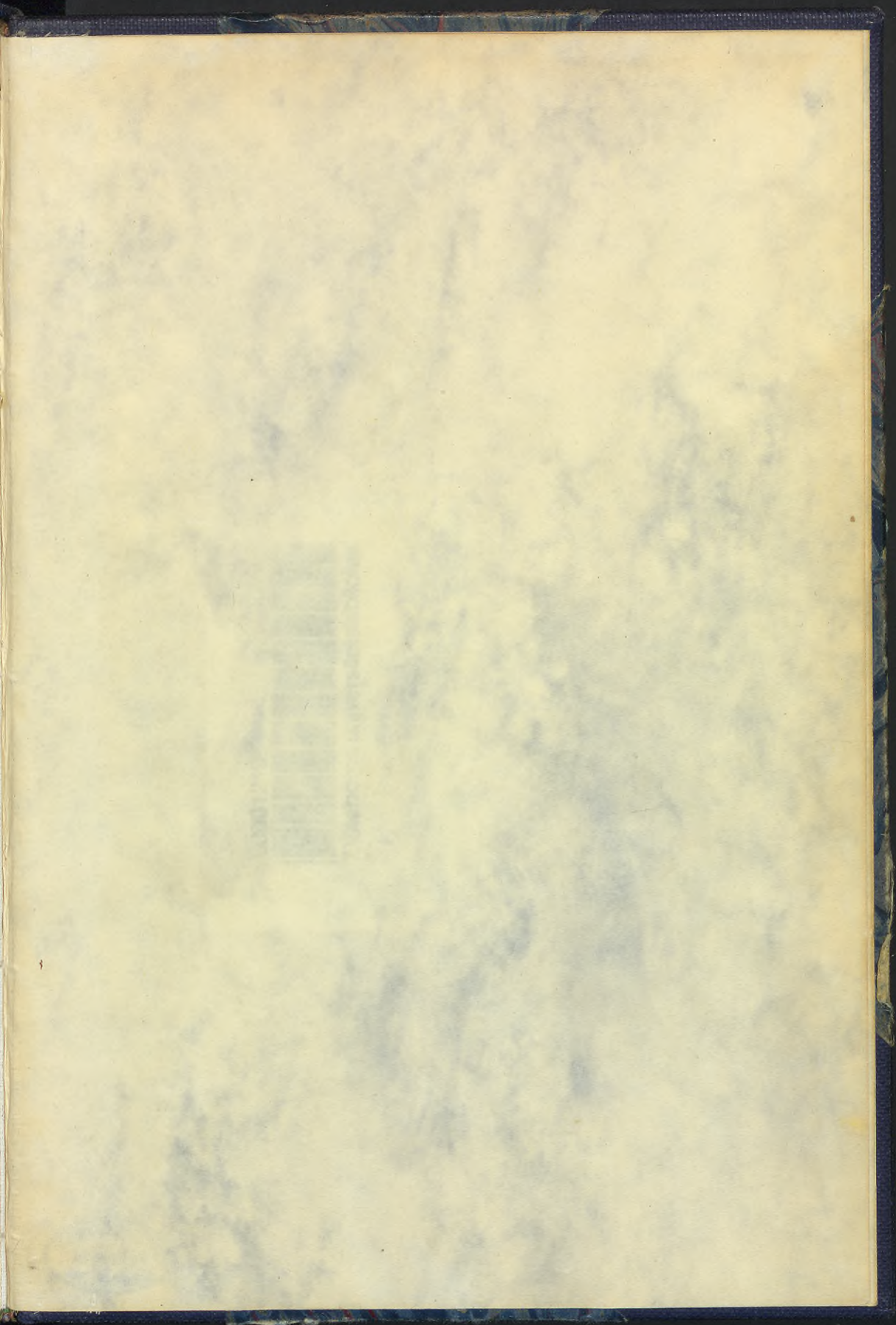
Solskensöar i Söderhavet. 12: 50; inb. 16 kr.

MAJKEN BORRING:

Uppror i Nicaragua. 6: 50; inb. 8: 50.

GUSTAF BOLINDER:

Svarta folk i Västafrika. 9: 50; inb. 12 kr.



HENNING BRUNDEL

Author of "Himmel und Meer"

MARTIN JOHNSON

Author of "The New Englanders"

JOHN B. H. ...

Author of "The ..."

JOHN W. ...

Author of "The ..."

JOHN N. STRANDBERG COMPANY

Printed and Published by the ...

NEW YORK

1898

Copyright, 1898, by ...

Printed in the United States of America

Published by ...

Author of ...

Author of ...

Author of ...

FRED ...

Author of ...

LOUIS ...

Author of ...

6000121954



Göteborgs universitetsbibliotek



